

Reflexe vysokoškolského studia posluchači UMŠ

Barbora Kotásková

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora Kotásková**
Osobní číslo: **H140679**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Reflexe vysokoškolského studia posluchači UMŠ**

Zásady pro vypracování:

Vymezení teoretických východisek z oblasti percepce vysokoškolského studia.
Příprava metodiky výzkumné části, stanovení cílů výzkumu a výzkumných otázek.
Realizace kvantitativního výzkumu prostřednictvím dotazníku.
Zpracování a vyhodnocení výzkumných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro pregraduální vzdělávání učitelů mateřských škol.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ. Psychologie pro učitele. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007, 655 s. ISBN 978-80-7367-273-7.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

HARGAŠOVÁ, Marta. Problémy adaptácie študentov na vysokú školu. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, mládeže a telovýchovy, 1992, 82 s.

KUSÁK, Pavel a Pavel DAŘÍLEK. Pedagogická psychologie. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001, 234 s. ISBN 8024402947.

TAYLOR, Peter G. and Hitendra PILLAY and John A. CLARKE, 2004. Exploring student adaptation to new learning environments: some unexpected outcomes. In International Journal of Learning Technology, vol. 1, no. 1, p. 100 110.

Vedoucí bakalářské práce: **prof. PhDr. Peter Gavora, CSc.**
Centrum výzkumu FHS

Datum zadání bakalářské práce: **24. listopadu 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **27. dubna 2016**

Ve Zlíně dne 24. listopadu 2015

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně25. 4. 2016.....

.....Barbara Hrdáková.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce s názvem *Reflexe vysokoškolského studia posluchači UMŠ* se zabývá problematikou vysokoškolského studia na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Práce je členěna do dvou částí. První, teoretická část se věnuje studentskému hodnocení výuky na vysokých školách, které má ve vyspělých zemích dlouhou tradici. Podává také informace, které se pojí s životem vysokoškolského studenta na vysoké škole. Druhá, empirická část práce, je zaměřena na dotazníkové šetření zjišťující názory studentů oboru Učitelství pro mateřské školy na jejich studium na vysoké škole s cílem zmapovat, jakým způsobem studenti tohoto oboru reflektují své studium. Výzkumné šetření ukázalo, že studenti hodnotí studium tohoto oboru poměrně pozitivně, uvedli však i aspekty, se kterými spokojeni nejsou. Zajímavá je rozdílnost odpovědi studentů denní a kombinované formy studia. Studenti obou forem pohlížejí na studium z velké části odlišně. Výzkum prokázal, jak je studium pro studenty náročné, jak studium prožívají a jakým způsobem se promítá do jejich osobního života a jak ho ovlivňuje.

Klíčová slova: Reflexe, vysokoškolské studium, adaptace, studentské hodnocení výuky

ABSTRACT

The bachelor's work called *Reflection of the university study by students of pre-school education* is looking into problematics of studies at the Tomáš Baťa's University in Zlín. The work is divided into two parts. The first part which is theoretical is addressing evaluation of students tutoring at the universities. The evaluation has long-standing tradition in developed countries. This part also gives information on students' life at the university. The second part of the work which is empirical is focusing on survey of university students who are studying the *Teaching at Nurseries* domain. The aim of the survey is to map their interest in the studies. The research showed mainly positive feedback but it also showed some aspects which they are not happy about. The differences in answers between daily students and part-time students are very interesting. It showed there are diverse views between students of these two concepts. The research showed how difficult the students find these studies and how they go through it. It also showed how it influences their personal lives.

Keywords: Reflection, university studies, adaptation, student evaluations of teaching

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce Prof. PhDr. Peteru Gavorovi, CSc za jeho obětavý přístup při vedení práce a za důležité připomínky k ní.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 STUDENTSKÉ HODNOCENÍ VÝUKY	13
1.1 PROBLÉMY SOUVISEJÍCÍ SE STUDENTSKÝM HODNOCENÍM VÝUKY	13
1.2 TYPY STUDENTSKÉHO HODNOCENÍ VÝUKY	15
2 MOTIVACE KE STUDIU NA VŠ	17
2.1 PŘEDSTAVY O VYSOKOŠKOLSKÉM STUDIU A JEJICH VÝVOJ	18
2.2 VÝBĚR VYSOKÉ ŠKOLY A STUDIJNÍHO OBORU	18
2.3 MOTIVY VEDOUcí K VÝBĚRU VŠ A STUDIJNÍHO OBORU	20
3 PŘÍCHOD STUDENTA NA VYSOKOU ŠKOLU – PŘEDSTAVY VERSUS REALITA	23
3.1 ZMĚNY V OBLASTI ŽIVOTNÍHO STYLU STUDENTA	24
3.2 ZMĚNY V OBLASTI PRACOVNÍHO STYLU	27
3.3 ZMĚNY V OBLASTI KOMUNIKAČNÍHO STYLU	27
4 CHARAKTERISTIKY „ŽIVOTA A STUDIA“ POSLUCHAČE VYSOKÉ ŠKOLY	29
4.1 KAŽDÝ ZAČÁTEK JE TĚŽKÝ	30
4.2 ROZDÍLY (SROVNÁNÍ) STŘEDOŠKOLSKÉHO A VYSOKOŠKOLSKÉHO STUDIA	32
4.3 ŽIVOT MIMO FAKULTU (MIMOŠKOLNÍ AKTIVITY) – „STUDENTSKÝ ŽIVOT“	34
5 MALADAPTACE POSLUCHAČŮ VŠ	36
5.1 PŘÍČINY A IDENTIFIKACE MALADAPTACÍ POSLUCHAČŮ VŠ	36
5.2 PROJEVY MALADAPTACE	37
5.3 TYPY MALADAPTACE	38
5.3.1 Studijní maladaptace:	39
5.3.2 Sociální maladaptace	39
5.4 MOŽNOSTI ŘEŠENÍ MALADAPTACE POSLUCHAČŮ VŠ	39
5.4.1 Psychologické poradenství na vysokých školách	40
II PRAKTICKÁ ČÁST	43
1 ÚVOD K EMPIRICKÉ ČÁSTI	44
1.1 CÍLE VÝZKUMU	44
1.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	44
1.3 VÝZKUMNÝ VZOREK	45
1.4 VÝZKUMNÉ METODY, VÝZKUMNÉ NÁSTROJE	45
1.5 ZPRACOVÁNÍ ZÍSKANÝCH DAT, STATISTICKÉ METODY	46
2 INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT	47
2.1 UNIVARIAČNÍ ANALÝZA	47
2.2 BIVARIAČNÍ ANALÝZA.....	72
2.3 ZÁVĚRY VÝZKUMU.....	87
2.4 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	95
ZÁVĚR	96
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	98

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	103
SEZNAM TABULEK.....	103
SEZNAM GRAFŮ.....	104
SEZNAM PŘÍLOH.....	106

ÚVOD

Pro mě, jako studentku oboru Učitelství pro mateřské školy, bylo téma mé bakalářské práce velmi zajímavé. Z vlastní zkušenosti vím, co všechno studium na vysoké škole obnáší a jak je pro studenty náročné. Pro studenty denní i kombinované formy studia představuje studium na vysoké škole důležitou součást jejich života, která s sebou přináší spoustu změn. Obě formy studia jsou velmi specifické a kladou na studenty jiné nároky. Osobně jsem měla možnost studovat jak denní, tak kombinovanou formu studia a tyto rozdíly tak dobře vnímat.

Předkládaná bakalářská práce je rozdělena na dvě části. Cílem teoretické části je vymezení teoretické východiska z oblasti percepce vysokoškolského studia a studentského posuzování kvality výuky. Cílem výzkumné části je zjistit, jak studenti oboru Učitelství pro mateřské školy na Univerzitě Tomáš Bati ve Zlíně reflektují své studium.

V teoretické části práce se tedy věnujeme zákonitostem studentského hodnocení výuky a pokoušíme se zachytit cestu vysokoškolského studenta, která začíná jeho motivací ke studiu na vysoké škole. Jakmile se student zapojí do života vysoké školy, působí na něj mnoho faktorů najednou, které vyžadují změnu životního stylu každého studenta pojící se s mnoha dalšími změnami, které se v práci pokusíme charakterizovat. Dále se snažíme nastínit život a studium posluchače vysoké školy a zdůraznit důležité aspekty, které na studenta v průběhu jeho studia působí. Poslední bod této části tvoří charakteristika maladaptace, která u studentů může nastat, pokud se životu na vysoké škole nedokážou přizpůsobit. Podáváme také možnosti, jak případnou maladaptaci vysokoškolských studentů řešit.

Ve výzkumném šetření se pokoušíme odpovědět na to, jak jsou studenti spokojeni se studiem oboru Učitelství pro mateřské školy a zda někdy uvažují o ukončení studia. Zajímáme se o to, jakým způsobem se studium promítá do osobního života studentů, jak probíhala jejich adaptace na prostředí a požadavky vysoké školy či jak se cítili první den na vysoké škole.

Výzkumné šetření také odhaluje, na koho se studenti nejčastěji obrací s prosbou o pomoc týkající se učiva a organizačních záležitostí, jak vnímají přednášky a semináře,

zda raději pracují samostatně či ve skupinách, zda se rádi účastní akcí, které škola pro studenty pořádá, zda si z vysoké školy něco odnesou, zda mají pocit, že se dokážou uplatnit v praxi a jak hodnotí klima vysoké školy. Důležité jsou názory studentů týkající se zkoušek a zkouškového období. Studenti se vyjadřují k tomu, jaká forma zkoušky jim nejvíce vyhovuje, kolik času potřebují na učení před zkouškou a jak se před zkouškou cítí. Studenti se také vyjádřili k tomu, jak náročné je pro ně studium po finanční a emocionální stránce. Ve výzkumné části také porovnáváme odpovědi studentů denní a kombinované formy studia, prostřednictvím kterých jsme získali zajímavé informace ukazující velkou odlišnost mezi oběma formami studia.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 STUDENTSKÉ HODNOCENÍ VÝUKY

Jelikož se výzkumná část naší bakalářské práce zabývá zjištěním názorů studentů na obor, který studují na vysoké škole, je důležité, abychom se studentskému hodnocení výuky zabývali i v části teoretické. Podle mého názoru může studentské hodnocení výuky mít pro fakultu velký význam. Studenti jsou s vyučujícími v častém osobním styku a představují ty, pro které je výuka určena. Prostřednictvím studentského hodnocení se mohou zaměstnanci vysoké školy dozvědět informace, ke kterým by jen těžko sami dospěli a mohou je inspirovat k mnohým inovacím na vysoké škole. Myslím si, že pokud budou studenti studovat v prostředí, které jim vyhovuje a motivuje je, dosáhnou daleko větších studijních výsledků.

V naší práci jsme vzhledem k jejímu tématu čerpali především z prací, knih a studií profesora Mareše, který se studentskému posuzování kvality výuky dlouhodobě věnuje. Mareš (2006) tvrdí, že studentské hodnocení výuky v dnešní době nepředstavuje nový či neobvyklý pojem, avšak veřejností je tak stále dodnes chápán. Doplňuje ho McKeachie (1990, cit. podle Mareš, 2006), který uvádí, že se s tímto termínem setkáváme již od 20. let 20. stol.

To, že není studentské hodnocení výuky novým pojmem, ukazují i výzkumy, které se realizovaly v Československu už koncem 70. let, v 2. polovině 80. let již zaznamenáváme první detailnější studie. Po roce 1989 pak nastává velký rozmach tohoto pojmu provázený nekritickým nadšením, jeho použití v praxi však bylo spíše amatérského rázu. (Mareš, 2006, s. 5)

1.1 Problémy související se studentským hodnocením výuky

Studentské hodnocení výuky je spojeno také s mnoha problémy, které nejčastěji souvisí s nedůvěrou učitelů nebo žáků. Osobně jsem se již jednoho studentského hodnocení kvality výuky účastnila a pocity nedůvěry jsem taktéž pocítovala. Pokud jsem dostala dotazník s prosbou o zhodnocení nějakého učitele, většinou jsem se ho bála hodnotit negativně.

Na tyto problémy dobře poukázal Mareš (2006, s. 5 -7), který je vidí v:

- **nedůvěře učitelů**, kteří jsou toho názoru, že studenti nejsou k tomuto hodnocení dostatečně kompetentní a nedokážou tedy situaci pravdivě zhodnotit. Mnoho učitelů má také pocit, že se studentským hodnocením nic závratného nemůže změnit a proto mu nevěnují dostatek pozornosti. Dalším problémem, který učitelé vnímají, je jejich obava týkající se zneužití výsledků proti nim samotným a následné negativní ovlivnění jejich profese.
- **nedůvěře studentů**, kteří stejně jako učitelé mnohdy považují toto hodnocení za nepříliš důležité, protože mají pocit, že nepovede k žádným větším změnám. Také se obávají zneužití výsledků proti jejich osobě. Často se proto bojí vyjádřit svůj pravý názor. Studenti mají také pocit, že se o výsledcích hodnocení nedoví, že jim nebudou sděleny. Tímto o hodnocení často ztrácí zájem.
- **neodbornosti provedení**, které se uskutečňuje zpravidla nadšenými amatéry jak z řad studentů, tak učitelů.
- **nestandardizovaných dotazníků**, které nejsou dále zlepšovány a zkvalitňovány.
- **nehodně statisticky zpracovaných datech**, které nejsou adekvátně interpretovány.
- **nevědomosti, jak se získanými daty pracovat a jak je využít.**
- **spojení dvou rozdílných účelů hodnocení** (formativní a sumativní hodnocení).
- **v nejasnostech, co tvoří předmět hodnocení**, tzn. že se neví, zda se hodnotí kvalita výuky, jednoho vyučovacího předmětu, pedagogické práce katedry či samotný učitel.
- **použití pouze jedné metody nebo jednoho okruhu otázek pro všechny objekty hodnocení.**
- **způsobu zveřejňování výsledků**, které probíhá způsobem, při kterém se všem zveřejní všechna zjištění nebo se výsledky nezveřejní vůbec. Je důležité zveřejnit údaje podle uživatelů v podobě informací jim určených, tzn., že některé údaje zveřejníme pouze vedení fakulty, jiné vedení katedry a jiné učitelům a studentům.

- ve vyvozování vážných závěrů získaných pouze z jednorázového šetření, které se dále neopakuje.

1.2 Typy studentského hodnocení výuky

Podle Mareše (2006, s. 9) existují dva typy hodnocení výuky na vysokých školách:

- **Sumativní hodnocení**, jehož cílem je roztrdit učitele, katedry, kurzy, vyučovací předměty do kategorií určujících jejich kvalitu a rozhodnout tak o jejich další existenci. Jedná se o souhrnné a závěrečné hodnocení, jehož výsledky zveřejňuje osoba či skupina osob mimo dané pracoviště. V případě pozitivních výsledků může být učitel odměněn a kurz nebo předmět může být oceněn. Naopak pokud jsou výsledky spíše negativní, může dojít k napomenutí učitele, k finančnímu trestu, přerazení na jinou práci nebo k neprodloužení pracovní smlouvy. Pokud se jedná o negativní hodnocení předmětu, je buď doporučeno ho přepracovat, nebo dále nevypisovat.
- **Formativní hodnocení**, jehož cílem je zlepšit stávající stav či udržet výbornou kvalitu. Toto hodnocení se snaží dát učitelům, katedře, organizátorům kurzů a dalším zpětnou vazbu o kvalitě jejich výuky a upozornit na chyby a nedostatky, které je třeba odstranit. Toto hodnocení se tedy provádí průběžně a závěry ze šetření vyvozují samotní aktéři hodnocení pro svoji potřebu. Důsledky tohoto hodnocení tedy nemohou nikoho ohrožovat, pouze dávají možnost ke zkvalitnění výuky.

Mareš (2006, s. 10) dále zdůrazňuje důležitost informování aktérů hodnocení o tom, jakého hodnocení se účastní. Jedná se totiž o zásadní rozhodnutí a je velkou chybou tyto dva typy směšovat dohromady.

„Člověk, který si myslí, že účelem hodnocení jeho práce je třídění či selekce, učiní vše, co může, aby skryl své nedostatky a ukázal své přednosti. Je-li naopak cílem hodnocení zjistit nedostatky proto, aby se další činnost mohla na ně soustředit, abychom mu pomohli k lepším výsledkům, pak je pochopitelně v jeho vlastním zájmu, aby sám pomohl při zjišťování nedostatků či mezer.“

(Hardin a Cowen, 1982, cit. podle Mareš, 2006)

Z dostupných informací, které jsme získali, se nám jeví lépe formativní typ hodnocení, který postupně a beze stresu napomáhá k zlepšování kvality výuky na vysoké škole. Myslím si, že se jedná o pozitivnější typ hodnocení, který určitým způsobem vyučující motivuje k tomu, aby přemýšleli nad svojí výukou a chtěli ji dále zlepšovat tak, aby byla pro studenty co nejvíce přínosná.

Pro hodnocení kvality výuky však existuje ještě další typ hodnocení, se kterým se často setkáváme na spoustě zahraničních škol a který je výhodný pro studenty nižších ročníků. Toto hodnocení jim totiž poskytuje zpětnou vazbu o kvalitě jednotlivých předmětů a kurzů. Studenti mají díky výsledkům tohoto hodnocení možnost sledovat, které kurzy byly ohodnoceny pozitivně a které by tedy bylo dobré si zapsat. (Mareš, 2006, s. 10)

2 MOTIVACE KE STUDIU NA VŠ

Kdybych se měla zamyslet nad tím, proč lidé touží po vyšším vzdělání a studiu na vysoké škole, napadá mě slovo motivace. Každý z nás se rozhoduje a jedná z nějakého důvodu. Osobně si pod tímto pojmem představuji velkou hnací sílu, která dokáže z pouhé myšlenky, představy či přání vytvořit realitu. Tato síla nás pohání dál a nutí nás nezaleknout se překážek, nevzdat se a jít za cílem, který jsme si vytyčili.

Jak jsem zjistila z dostupných publikací, názorů na motivaci již vyslovilo poměrně mnoho odborníků, z nichž každý má svůj pohled na věc. V tom základním jsem ale ve většině názorů našla shodu v názoru, že motivace odpovídá na otázku, proč se člověk chová určitým způsobem.

Termín „motivace“ je odvozen z latinského slova „movere“, což v překladu znamená hýbat se, pohybovat se. Motivaci můžeme chápat jako souhrn toho, co člověka pobízí, aby něco dělal, nebo mu v tom zabraňuje (Čáp, Mareš, 2001, s. 92) Nakonečný (1995, s. 75) dodává, že motivace v sobě zahrnuje všechny vnitřní podněty, které vedou k určité činnosti či jednání.

Lokšová (1999, s. 11) motivaci chápe jako dynamizující, aktivizující a usměrňovací funkci. Názor na motivaci vyslovila také Plháková (2004, s. 319), která za motivaci považuje souhrn všech intrapsychických dynamických sil, které organizují a aktivizují chování i prožívání jedince za určitým cílem.

Hartl a Hartlová (2000, s. 328) také poukazují na to, že motivace vychází z biologických zdrojů.

Důležité je také zdůraznit, že motivace, která studenty pohání ke studiu na vysoké škole, může být vnitřní nebo vnější.

Studenti, jednající pod vlivem vnitřní motivace se rozhodují a jednájí sami podle svého uvážení a pro vnitřní uspokojení. To má za následek tvořivější a spontánnější jednání člověka, který za své činy nepotřebuje ani neočekává pochvalu či ocenění. Naopak pokud jednájí pod vlivem vnější motivace, jejich jednání se projevuje úzkostněji. Jedinci mají sebevědomí na nižší úrovni a hůře snášejí případný neúspěch. Důvodem je to, že nejednájí podle svého uvážení a svých zájmů. Podřizují se naopak vnějším vlivům

z okolí a očekávají odměnu od ostatních. Své jednání často také směřují tak, aby se vyhnuli případnému trestu. (Krejčová, 2011)

Myslím si, že motivací ke studiu na vysoké škole by mohla být pro některé studenty možnost setkávat se s vyučujícími, kteří jsou ve svém oboru odborníky a od kterých se mohou studenti naučit spoustu dovedností. Další skupinu studentů žene dál motivace s vidinou lepšího uplatnění na trhu práce a v neposlední řadě můžeme zmínit například studenty, kteří se rozhodli studovat na doporučení zaměstnavatele, který po nich vyšší vzdělání vyžaduje.

2.1 Představy o vysokoškolském studiu a jejich vývoj

Uchazeč o vysokoškolské studium má před příchodem na vysokou školu mnohé představy o tom, jak bude vysokoškolské studium probíhat, s jakými lidmi se seznámí, co nového se dozví a naučí. Tyto představy se získáváním informací o vysoké škole postupně mění a krystalizují. Studenti jsou před příchodem na vysokou školu zvědaví a plní očekávání, zda jim bude studium vyhovovat a zda budou jejich představy o studiu přirovnatelné k realitě.

Jelikož uchazeč od studia také něco očekává a vyžaduje, vyhledává si informace o dané škole a přemýšlí o vhodném výběru oboru. Většinou se rozhoduje pro takový obor, který nejvíce vyhovuje jeho představám o studiu.

2.2 Výběr vysoké školy a studijního oboru

Na základě získaných informací o školách a oborech, které jsou dostupné, se snaží uchazeč vybrat takovou vysokou školu, která je z velkého výběru pro něj nejvhodnější a ve které dokáže uplatnit své schopnosti, dovednosti či zájmy.

Uchazeč si často volí takový studijní obor, u kterého je vzhledem k jeho předpokladům vysoká možnost, že studium úspěšně dokončí.

Uchazeč o vysokoškolské studium by si měl podle Vendela (2008, s. 115) dávat pozor především na to, aby si nevybral školu, jejíž dokončení je pro něj nereálné. Volba uchazeče může být nereálná především ve čtyřech ohledech:

- **Vzhledem ke schopnostem**, kdy žák nemá pro studium potřebnou úroveň schopností

- **Vzhledem ke školnímu prospěchu** – problém k přijetí na školu často spočívá v tom, že žák má nižší školní prospěch, než je požadavek na prospěch v daném studijním oboru
- **Vzhledem k nízkým počtům přijímaných uchazečů**
- **Vzhledem ke zdravotnímu stavu uchazeče** – pokud je uchazeči přiznaný charakter mladistvé osoby se změněnou pracovní schopností, bývá jeho výběr povolání značně omezen

V České republice se nachází několik vysokých škol, které poskytují velký počet studijních oborů, ze kterých si mohou uchazeči vybrat. Z mé vlastní zkušenosti doporučuji poslat přihlášky více než na jednu školu. Může se stát, že neprojdete přijímacím řízením a na vybranou školu se nedostanete.

Existuje mnoho míst, kde může uchazeč o jednotlivých vysokých školách a studijních oborech získat informace. Tyto informace poskytuje střední škola, studijní oddělení na vysoké škole, úřad práce či informační centra pro mládež. Určitě je vhodné některá z nich navštívit a poradit se s nějakým odborníkem. Jelikož jde o další důležité rozhodnutí v životě člověka, neměl by rozhodnutí uspěchat, naopak by se měl dostatečně zamyslet nad tím, který obor je pro něj vhodný a který dokáže jedinec využít nejen v budoucí profesi, ale také v životě.

Je také vhodné zjistit si, jaké reference daná škola má a jak byli absolventi této školy spokojeni se studiem a životem na univerzitě. Pokud víme o někom, kdo daný obor studoval, určitě bychom se neměli bát se na něho obrátit s pár otázkami, které nám mohou při výběru konkrétní vysoké školy a studijního oboru pomoci.

V praktické části se zabývám reflexí vysokoškolského studia posluchači oboru Učitelství pro mateřské školy na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Tento obor je poměrně nový, funguje od začátku akademického roku 2009/2010 na Fakultě humanitních studií a nejdříve byl dostupný pouze pro studenty denního studia, v dnešní době však funguje i v kombinované formě studia.

Cílem oboru je zvýšit odbornou připravenost učitelů mateřských škol v oblasti pedagogiky předškolního věku a připravit absolventy k práci v mateřských školách

a specializovaných předškolních zařízeních. Studium vede studenta k osvojení a dalšímu rozvíjení vědomostí a dovedností z oboru a jejich tvořivému využívání v praxi.¹

Absolvent oboru nachází uplatnění v mateřských školách a specializovaných předškolních zařízeních jako kvalifikovaný pracovník pro pedagogickou práci s dětmi předškolního věku. V současnosti je studentům k dispozici i navazující magisterské studium ve formě oboru Pedagogika předškolního věku.²

2.3 Motivy vedoucí k výběru VŠ a studijního oboru

K tomu, aby si uchazeč o vysokoškolské studium vybral konkrétní studijní obor na vysoké škole, potřeboval motiv, který by jedince k tomuto činu dovedl.

Říčan (2009, s. 177) popisuje motiv jako jakéhokoliv vnitřního činitele, který člověka vede k určité aktivitě. K tomuto pojmu se například vyjádřila také Vágnerová (2004, s. 168), která jej popisuje jako faktor, který aktivizuje chování jedince se zaměřením na určitý cíl, podle kterého se chování jedince po delší dobu udržuje. Takové jednání pak směřuje k uspokojení určité potřeby.

Podobný názor mají na tuto problematiku také Hartl a Hartlová (2010, s. 319), kteří stejně jako Vágnerová chápou motiv jako určitou pohnutku, která zapříčiní jednání člověka zaměřené na uspokojení potřeb. Také dodávají, že motivy mají velký vliv na fantazijní, myšlenkovou a emoční činnost jedince.

Uvádíme také motivy k volbě vysoké školy, který ze svého výzkumu získala Menclová, Baštová (2005). Hlavními motivy ke studiu na vysoké škole představuje možnost úspěšné profesní kariéry, která bude platově poměrně dobře ohodnocena. Mnohé studenty také láká nabytí nových vědomostí a dovedností či lepší postavení ve společnosti. Výzkum autorek potvrzuje i další motiv některých studentů, kteří se rozhodli studovat na vysoké škole proto, aby si mohli užívat studentský život a oddálit tak pracovní povinnosti.

¹ <http://www.utb.cz/>

² <http://www.utb.cz/>

Na rozhodnutí jedince však nemusí mít vliv pouze jeden motiv, může jich být více najednou. Několik motivů může být shodných, což zapříčiní jejich vzájemné posílení, ale také opačných, které se mohou vzájemně oslabovat a motivovanou činnost znemožnit. (Bedrnová, Nový, 2002)

Motiv, pohnutka, která zapříčila výběr dané vysoké školy, byla asi u každého uchazeče o vysokoškolské studium odlišná, důležité je, že díky motivu se jedinec rozhodl a učinil tak důležité rozhodnutí, které ho určitě posune dál v jeho vzdělávací cestě.

Položila jsem si také otázku, co může být hlavním motivem uchazečů o vysokoškolské studium k volbě učitelství profese. Vališová a Kasíková (2011, s. 24) chápou motiv vedoucí uchazeče o vysokoškolské studium k volbě učitelství profese jako „sázku na jistotu“. Tvrdí, že jeho hlavním motivem je předpoklad, že jedinec ví, co může od tohoto zaměstnání očekávat, v jakých pracovních podmínkách bude žít či s jakými lidmi bude spolupracovat. Tuto informovanost vysvětluje tím, že každý uchazeč i učitelství profese byl dříve žákem či studentem a měl dostatek času utvořit si o tomto povolání základní představy.

Myslím si, že mnozí z nás ve škole zažili učitele, ke kterým mohli vzhlížet, kteří se stali naším vzorem. Určitě se také většina z nás setkala s učiteli, jejichž vyučovací styl či osobnost nám nepřišla k srdci a my se rozhodli, že takto postupovat jako učitelé rozhodně nechceme.

I Vališová a Kasíková (2011, s. 25) poukazují na to, že důvodem pro volbu učitelství často bývá učitel, se kterým se student v průběhu studia setkal a který ho určitým způsobem zaujal či motivoval a tím se pro studenta stal vzorem. Osobně si myslím, že motivů pro výběr tohoto povolání je nespočet a u některých studentů se vůbec nemusíme dozvědět, jaký motiv vedl k této volbě právě je. Na to opět upozorňuje Vališová a Kasíková (2011, s. 25), které tvrdí, že motivy, vedoucí k volbě učitelství mohou být jak vědomé, tak nevědomé. Nikdy, nemůžeme s jistotou říci, zda to, co si o sobě budoucí učitelé myslí a jak své motivy sdělují veřejnosti, vyjadřuje opravdu to, co je ve skutečnosti motivuje.

Podle mého názoru učitelství nabízí nespočet možností, jak se může člověk realizovat. Lidé touží dosáhnout určitých cílů, mají určité tendence, které je pohánějí dál. Učitel může být pro žáka velmi důležitým člověkem v jeho životě. Může mu pomáhat

při složitých rozhodnutích, být mu oporou v těžkých chvílích, poradit, když je potřeba. Může žáka rozvíjet v jeho dovednostech a schopnost, být mu vzorem, blízkou osobou, na kterou se může vždy obrátit. Já osobně jsem měla vždy tendence pomáhat druhým lidem, předat ostatním něco, co jim posílí sebevědomí, bude je rozvíjet a směřovat k vyšším cílům. Jako učitelka v mateřské škole se především snažím dát dětem lásku, dostatek pozornosti a sebevědomí.

Ráda bych upozornila také na to, že učitelství nepatří mezi jednoduchá povolání. Je ovlivňováno představami okolí a veřejnosti a vyznačuje se značnou pracovní zátěží. Opět se opírám o názory Vališové a Kasíkové (2011, s. 26), které tvrdí, že postavení učitele na konci jeho životní dráhy není o mnoho vyšší než na počátku. Od učitelů se vyžaduje velký výkon, málokdy se ale jejich snaha střetne s veřejným uznáním, slávou nebo bohatstvím.

Učitel ale podle mého názoru formuje osobnost žáka nebo studenta a uvádí ho do společnosti. Stává se jeho průvodcem nejen na cestě za poznáním, ale také se stává rádcem v životních otázkách studentů, což si určitě uznání okolí zaslouží.

3 PŘÍCHOD STUDENTA NA VYSOKOU ŠKOLU – PŘEDSTAVY VERSUS REALITA

Vybral-li si student vhodný studijní obor na vysoké škole a splnil-li všechny podmínky, které daná škola vystavila, stává se uchazeč dnem zápisu studentem vysoké školy. Pro studenta tímto dnem začíná dlouhá cesta plná nových zážitků, lidí, dovedností, schopností, ale především změn, které zasahují do jeho života. Úkolem studenta je, aby tyto změny dokázal vstřebat a tím se lépe adaptovat na vysokoškolské studium.

Student může již první dny pociťovat, že ne všechno, co si představoval, doopravdy na vysoké škole funguje. Mnohé jeho představy o vysokoškolském studiu se v realitě mohou lišit. To ale neznamena, že by realita měla být horší, než představy, které student o vysokoškolském studiu měl. Mnohdy se stává, že je student životem na vysoké škole nadšený a realita pozitivně předčila jeho představy.

Aby byl student ve studiu úspěšný, musí na změny, které vysokoškolské studium přináší, efektivně reagovat a přizpůsobit se jeho podmínkám. Ve velkém množství případů musí student slevit ze svých zvyklostí, někdy dokonce i ze svých zájmů. Je čistě na studentovi, na kolik omezí své mimoškolní aktivity kvůli škole. Někteří studenti zvládají při studiu věnovat se jak svým koníčkům, tak také brigádě či práci.

Podle Krejčové (2011) můžeme z hlediska vysokoškolské psychologie vysokoškolské studenty rozdělit na dvě základní skupiny:

1. Tradiční studenti – za tradiční studenty můžeme považovat studenty prezenčního studia (tj. adolescenti – od nástupu do studia do cca dvacátého roku věku, a mladší dospělí – od cca dvacátého roku věku, až do cca pětatřicátého roku věku).

2. Netradiční studenti – do této skupiny řadíme studenty všech ostatních forem vysokoškolského studia (studium doktorandského, kombinovaného a distančního. Tedy střední dospělí (35. roku věku až do cca 45. roku věku) a starší dospělí (od cca 45. roku věku až do cca 60. roku věku).

Zde bych ale ráda podotkla, že studenti kombinovaného studia, kteří patří podle Krejčové do skupiny netradičních studentů, mohou být i mladší 35 let. Například v našem ročníku oboru Učitelství pro mateřské školy se nachází několik spolužaček, jejichž věk nepřesáhl hranici třicátého roku.

Studenti, kteří na vysokou školu přicházejí, mohou být různého věku. Zpravidla je ale rozdělujeme podle toho, jakou formu studia studují. V případě kombinovaného studia, musejí studenti nejenom studovat, ale věnovat se také své stávající profesi. Větší část těchto studentů má již rodinu a děti. Skloubit všechny tyto faktory společně se zájmy jedince je mnohdy velmi složité.

Pro studenty denního studia představuje vysokoškolské studium další krok za zodpovědností a samostatností. Musejí si taktéž zvyknout na požadavky, které vysoká škola na studenty klade a které se například od střední školy velmi liší.

Na to reaguje i Jenkins (2009), který tvrdí, že rozdíly mezi oběma skupinami studentů nevidí v jejich věku, ale ve změnách, kterými tito studenti již prošli. Pro studenty kombinovaného studia není studium na prvním místě, protože mají jiné i povinnosti, které musí plnit.

V obou případech znamená vysokoškolské studium pro studenty velkou změnu v jejich životě a kariéře. Může jít o změny týkající se životního, pracovního či komunikačního stylu studenta. O změnách, na které si vysokoškolský student musí zvykat, hovoří i Smékal (2006, cit. podle Josífková, 2013, s. 19), který uvádí, že podle stupnice přizpůsobení se sociálním změnám představuje vstup do školy 26 bodů z této stupnice, následná změna životních podmínek 25 bodů a změna bydliště 20 bodů.

Na změny, které vysokoškolské studium přináší, upozorňuje i Trpišovská (1997), která uvádí, že je nezbytné, aby student na tyto změny reagoval, naučil se samostatně plánovat, pracovat s odbornou literaturou a informacemi a měl dlouhodobý cíl, kterého se snaží držet.

3.1 Změny v oblasti životního stylu studenta

Vysokoškolské studium má podle mého názoru velký vliv na životní styl každého studenta. Pokud se jedná o studenta denního studia, je tato změna opravdu velká. Denní studium většinou studují jedinci v rozmezí okolo 20. – 35. roku věku. Mladší studenti, kteří se rozhodli pro studium na vysoké škole hned po ukončení střední školy, jsou najednou odkázáni sami na sebe a předpokládá se, že jsou již zodpovědní a samostatní.

Pokud se škola, kterou si student denního studia vybral, nachází daleko od jeho místa bydliště, většinou se student z hlediska finanční náročnosti týkající se dojíždění, přestěhuje na studentskou kolej či na byt, ve kterém nejčastěji bydlí spolu s dalšími studenty. Horák (2006) poukazuje na oblíbenost bydlení na vysokoškolských kolejích. Uvádí, že je zde možné najít si přátele či partnera, kteří se studentem prožívají studium a vzájemně si pomáhají. Opatřilová (1984, s. 120) je toho názoru, že studentům bydlení na koleji přináší schopnost adaptability, flexibility a citlivosti pro sociální situace. Problém podle Horáka (2006) nastává v případě, když si spolubydlící nerozumí nebo se navzájem vyrušují. V tomto případě je důležitá domluva, podle které se studenti pokusí navzájem zkoordinovat úseky vyhrazené pro studium, pro odpočinek či pro zábavu. V případě, že se studenti nedohodnou, může situace vést k mnoha problémům, mezi které můžeme řadit i přestěhování studenta na jiný pokoj či odstěhování se z koleje.

Pro jedince samostatné bydlení představuje velkou změnu, na kterou si musí postupně zvykat. Někomu změna bydliště vyhovuje více, někomu méně. Každopádně se jedinec osamostatní a za své jednání nese zodpovědnost zcela sám. K tomu se vyjádřil i West (2002), který podotýká, že si studenti svoji samostatnost v životě uvědomují až v době, kdy odejdou z domova.

Studenti zároveň pocítují velký pocit volnosti, které jim bydlení bez rodičů přináší a často se věnují činnostem, kterým se doma věnovat v takové míře nemohli. Hraje zde roli tzv. „studentský život“, o kterém se ve své práci ještě zmíním. Změna bydliště přináší ale také změnu postavení v rodině daného studenta. Jedinec již není v domácnosti přítomen tak často jako doposud, což může mít za následek odcizení se od rodiny. Pokud má student sourozence, může pocítovat vůči němu určité nevýhody či bojovat s pocity žárlivosti související s péčí rodičů o sourozence.

Vágnerová (2005) uvádí, že v době, kdy se vysokoškolský student odstěhuje z domova, je důležité, aby se dokázal odpoutat od rodičů. Vágnerovou doplňuje Říčan (2014), který poukazuje na nutnost ochlazení vztahu k rodičům z důvodu lepší adaptace na samostatné bydlení. Vágnerová (2005, s. 360) tvrdí, že separace studentů od rodičů závisí na dřívějším vztahu mezi rodiči a studentem. Pokud se student cítil v rodině bezpečně a příjemně, měla by separace proběhnout bez větších problémů.

Studenti v tomto období svého života pociťují i touhu po svém vlastním životě, kde jim nebude nikdo diktovat, jak se rozhodovat či chovat. Tím, že se odstěhovali do jiného města, se jim naskytla možnost o sobě rozhodovat zcela nezávisle na rodičích, což studentům přináší velký pocit uspokojení. Student s rodiči přestává řešit otázky pozdních příchodů či nevěnování se pomoci v domácnosti, čímž mohou odpadat hádky a nedorozumění. Z tohoto důvodu může mít osamostatnění se jedince také dobrý vliv na vztahy v rodině.

Ke změnám v oblasti životního stylu dochází i u studentů kombinovaného studia. Do školy musí dojíždět a to nejčastěji o víkendu, kdy jiní pracující mohou relaxovat či tento čas věnovat svým zálibám a koníčkům. Musejí se snažit skloubit svůj dosavadní život se studiem na vysoké škole, což mnohdy nebývá lehké. Tito studenti se musí věnovat nejenom studiu, ale také svému zaměstnání, které mu stejně jako vysoká škola klade určité požadavky, které musí plnit.

Jestliže má student rodinu a děti, situace je o to složitější. Děti své rodiče potřebují a vyžadují po nich péči a pozornost. Aby mohl student kombinovaného studia vše zvládat, musí se naučit hospodařit se svým volným časem. Důležité pro osobní pohodu jedince je také snažit se hledat čas sám pro sebe, chvíli, kterou by mohl věnovat svým zájmům a získat tak potřebnou chvíli oddechu. Od spolužaček, které mají rodinu a děti však slýchávám, že jejich zájmy a volný čas musely jít kvůli studiu stranou.

Studium a dojíždění do školy může být pro některé studenty také finančně náročné, dochází proto i ke změnám týkající se finanční stránky životního stylu, kdy studenti musí počítat s výdaji, které vysokoškolské studium přináší.

Osobně jsem měla možnost studovat obě formy studia. Jako denní student jsem si vůbec nedokázala představit, jak náročné může být skloubit práci se studiem. V době, kdy jsem žila na koleji, jsem měla na učení velkou spoustu času, prakticky jsem neměla jiné povinnosti, než se účastnit výuky a plnit úkoly a požadavky, které po nás škola vyžadovala. Jako student kombinovaného studia jsem ráda, když stihnu úkoly odevzdat včas.

Myslím si ale, že je velkou výhodou mít zaměstnání, které se studiem na vysoké škole souvisí. Informace, které se dozvídám ve škole, si dokážu spojit s příkladem z praxe

a lépe si tak nové informace zapamatovat a osvojit. Díky zkušenostem z praxe rozumím tomu, co se učíme a také proč je důležité tyto informace znát.

3.2 Změny v oblasti pracovního stylu

Změny, které vysokoškolské studium přináší, mohou nastat také v oblasti pracovního stylu studenta. Vysoká škola klade na studenty zcela jiné a složitější nároky než střední škola. Po studentech na vysoké škole se vyžaduje naprostá samostatnost jak ve vyhledávání informací, hlídání si termínů zkoušek, zápočtů či odevzdání úkolů, tak v řešení problémů se studiem spojených. Nikdo studentům jejich povinnosti nepřipomíná, musí na ně myslet sami. Pokud má student nějaký problém, musí mít nejprve on sám snahu o jeho vyřešení a o pomoc požádat osoby k tomu povolané.

Požadavky, které jsou na studenta kladeny, jsou složitější, a úkoly, které vyučující zadávají, jsou obsáhlejší a náročnější než na střední škole. To vyžaduje upravit své pracovní návyky a často také denní režim.

Situace je vyhrocenější ve zkouškovém období, kdy je student vystaven velkému tlaku a je zahlcen velkým množstvím informací, které je třeba se naučit a následně zvládnout splnit zápočet či zkoušku. V tomto období musí upravit svůj pracovní styl tak, aby byl schopen všechny úkoly včas splnit.

Stejně tak svůj pracovní styl musejí měnit i studenti kombinovaného studia, kteří se snaží skloubit povinnosti týkající se práce s povinnostmi ve škole. Musí se naučit hospodařit se svým volným časem a rozložit si ho tak, aby se mohli věnovat jak práci, tak studiu.

3.3 Změny v oblasti komunikačního stylu

Ke změnám dochází také v oblasti komunikačního stylu jedince. Student se při studiu na vysoké škole setkává s novými lidmi z řad studentů i pedagogů. Navazuje nová přátelství a je součástí nového kolektivu. To vyžaduje samozřejmě také změnu v komunikačním stylu.

Především komunikace s učiteli by měla mít jiný charakter než běžná komunikace s přáteli. Studenti se na vysoké škole setkávají také s mnoha novými termíny, které jsou pro studium jejich oboru důležité. Tyto termíny vyučující užívají v průběhu celého jejich

studia a předpokládají, že studenti vědí, co znamenají a s čím se pojí. Tím, že student komunikuje s vyučujícím tzv. „jejich jazykem“, ukazuje, že studovanému oboru rozumí a dokáže s učitelem vést smysluplný dialog.

Ve výzkumném šetření jsme se studentů ptali, co si odnesou z vysoké školy. Někteří studenti uvedli právě schopnost lépe se vyjadřovat. Vysoká škola představuje důležitou a vážnou instituci, která lepší vyjadřování studentů vyžaduje. Myslím si, že nejen na vysoké škole, ale také v životě velmi záleží na projevu daného jedince. I nejlepší práce nebo projekt může pohořet na nevhodně zvolené komunikaci a prezentaci daného tématu.

4 CHARAKTERISTIKY „ŽIVOTA A STUDIA“ POSLUCHAČE VYSOKÉ ŠKOLY

Jak už jsme se zmiňovali v předešlé kapitole, student vysoké školy se musí nejen vyrovnat se změnami, které z vysokoškolského studia vyplývají, ale také adaptovat se na prostředí vysoké školy. Vysokoškolské studium se od studia na střední škole podstatně liší a student si na nové prostředí a podmínky musí zvykat.

Život studentů se po nástupu na vysokou školu podstatně mění. Můžeme zde mluvit například o tzv. studentském životě, který se týká především studentů denního studia. I pro studenty kombinovaného studia představuje vysokoškolské studium nutnost rozvrhnout si svůj volný čas a žít tak, aby dokázali zvládat všechny své povinnosti.

Podle mého názoru je důležitým aspektem spokojenosti studenta na vysoké škole především klima školy. Myslím si, že pokud se studenti na škole cítí bezpečně a spokojeně, dochází z jejich strany k daleko většímu respektu k vyučujícím a ke studiu vůbec. Podle Čápa a Mareše (2001, s. 581) totiž klima školy navozuje určitý typ vzájemných mezilidských vztahů, určitý typ spolupráce a vztahů k učivu a předmětům.

Sociální klima školy je na každé škole odlišné a tvoří ho zaměstnanci a studenti dané školy. Čáp a Mareš (2001, s. 583) také uvádějí, že do sociálního klimatu školy patří klima učitelského sboru a jednotlivých školních tříd. Podle něj aktéři školního klimatu reagují na to, co se ve škole odehrávalo, právě odehrává, nebo co se má odehrát v budoucnu.

Podle mého názoru je velmi důležité, aby učitelský sbor i kolektiv školní třídy držel pospolu a snažil se spolupracovat. Důležitost klimatu školy potvrdili i studenti našeho oboru. Ve výzkumné části jsme se studentů oboru Učitelství pro mateřské školy ptali na to, jak vnímají klima naší školy. Studenti uvedli, že klima školy hraje důležitou roli v jejich studiu a že jej velmi dobře vnímají.

Čáp a Mareš (2001, s. 585) také ve své knize uvádějí tři hlavní přístupy ke klimatu školy. První přístup je zaměřen na vedení a organizaci školy, který klade důraz kromě lidí ve škole také na organizační systém školy či okolí školy. Druhý přístup je naopak zaměřen na učitelský sbor a snaží se odpovědět na otázku, jak se učitelský sbor podílí na chodu školy a jeho fungování a jaký podíl mají vyučující na klimatu celé školy. Třetí přístup

je naopak zaměřen na vztahovou dimenzi. Zde jsou důležité vztahy mezi učitelem a žáky nebo vztahy mezi školou a rodiči.

4.1 Každý začátek je těžký

Jak už jsme zmínili výše, student vysoké školy si na začátku vysokoškolského studia musí zvykat na změny a požadavky, které vysoká škola požaduje. Aby jedinec studium úspěšně dokončil, je důležité se dobře adaptovat v prostředí vysoké školy.

Podle psychologického slovníku (Hartl, Hartlová, 2000, s. 16) považujeme pojem adaptace jako všeobecnou vlastnost organismu s uměním přizpůsobit se podmínkám, ve kterých existuje. Adaptace tak představuje proces, ve kterém se přizpůsobujeme jak vnějšímu, tak vnitřnímu prostředí se stále se měnícími podmínkami. Hargašová (1992) dodává, že podstatou adaptace je identifikace člověka se společenskou rolí. Jedinec na vysoké škole se tedy identifikuje s rolí studenta na vysoké škole.

Miškolciová (2010, s. 28 – 29) tvrdí, že k dobré adaptaci je nutné si přizpůsobit podmínky, ve kterých žijeme, svým potřebám, hodnotám a cílům. Na ni navazuje Dařílek (1998, s. 197) který je toho názoru, že proces adaptace člověka provází celý život, protože musí neustále reagovat na změny ve svém životním prostředí.

Student se v období, kdy přechází ze základní školy po školu vysokou, setkává s řadou složitých a náročných životních situací (Mertin a kol., 2013, s. 214), které mohou vyvolat psychickou zátěž. Dochází ke změnám životních podmínek, které vyžadují změnu vzorce chování a způsobu života. Tyto změny mohou u jedince vyvolat nadměrnou zátěž a stres. Student často nezvládá úlohy, které má vypracovat a tak klesá jeho studijní úspěšnost, objevují se výchovné či vzdělávací problémy, dochází ke změně motivace či postojů. Zmíněnou nutností změny vzorce chování se zabývá i Smékal (2004, s. 266), který popisuje adaptivní chování člověka jako chování sloužící k uspokojování jeho potřeb a k vyrovnávání se s požadavky okolního prostředí.

Proces vysokoškolské adaptace je třeba regulovat. Abychom tento proces mohli efektivně zabezpečit, je důležité, aby se do něho aktivně zapojil nejen student, ale také

pedagog a vedení fakulty s cílem pomoci studentům přizpůsobit se pro ně novým a náročným podmínkám činnosti a života školy. Takovým způsobem můžeme eliminovat nežádoucí stavy a pomoci tak studentům k lepší adaptaci na vysokoškolské studium.³

Podle Rymeše, (1985) zahrnuje adaptace tři aspekty:

1. **Adaptabilita** - připravenost a předpoklady studenta zvládat změny vnějšího prostředí
2. **Adaptování** – samotný proces změny a interakcí s prostředím
3. **Adaptovanost** – výsledný stav

Na to reaguje Paulík (2010), který tvrdí, že připravenost a předpoklady studenta jsou především individuální záležitostí.

Rymeše (1985) doplňuje Hargašová (1992), která adaptační proces rozdělila do čtyř fází. Pokud student projde všemi fázemi adaptace, můžeme o něm říci, že se mu na nové podmínky podařilo adaptovat.

1. **Přípravná fáze** adaptace: Tato fáze nastává v období těsně před vstupem na vysokou školu. Student je v této fázi plný očekávání a přemýšlí nad tím, jak asi bude studium na vysoké škole probíhat. Student může zažívat jak příjemné pocity v podobě nedočkavosti či očekávání, tak nepříjemné pocity jako jsou například strach, napětí, nervozita či obavy.
2. **Fáze všeobecné orientace**: V této fázi student zjišťuje, že ne všechno, co si představoval, ve skutečnosti opravdu funguje. První dojmy se mohou od původních představ lišit. V této fázi student pocítuje tendence ke sdružování, stále u něj převládá očekávání a citové napětí.
3. **Fáze uvědomělé orientace**: Úkolem studenta v této fázi je vyrovnat se se základními požadavky školy, přizpůsobit se novému způsobu života. Pocity studenta se v této fázi poměrně uklidní.
4. **Fáze dočasné nebo úplné adaptace na nové podmínky**: V této fázi by měl být již student dostatečně obeznámen s chodem školy a přizpůsoben životu na vysoké škole

³ PEDAGOGIKA.SK, roč. 6 , 2015, č . 2 , str. 87

se všemi jeho podmínkami. Student by měl také vykazovat optimální studijní výsledky. Pokud se studentům podařilo dostatečně se životu na vysoké škole přizpůsobit, vystupují se zdravě rozvinutým sebevědomím a cílevědomostí.

Myslím si, že pro život na fakultě je velmi důležitá především sociální adaptace, která značně ovlivňuje spokojenost studenta s prostředím vysoké školy. Zahrnujeme sem vztahy s vyučujícími, spolužáky, prostředí vysokoškolské koleje apod. Zvládne-li se student přizpůsobit společenskému životu na vysoké škole, mnohé si může ulehčit.

Vedle sociální adaptace bych ráda zmínila i adaptaci emocionální a akademickou, které se studiem na vysoké škole souvisí. Adaptaci na vysokoškolské prostředí ovlivňují emocionální faktory a faktory spojené se životosprávou a fyzickým zdravím. Akademická adaptace v sobě naopak zahrnuje aspekty v podobě přizpůsobení se novému stylu studia a organizací výuky. Důraz je zde kladen na studijní motivaci a výkonnost.⁴

4.2 Rozdíly (srovnání) středoškolského a vysokoškolského studia

Adaptace studentů vysokých škol je potřebná především proto, že vysokoškolské studium se značně liší od studia středoškolského. První rozdíly můžeme pozorovat již při rozložení školního roku, který se dělí na zimní a letní semestr, zatímco na střední škole rozdělujeme školní rok na první a druhé pololetí. Školní rok na vysoké škole nezačíná 1. září a nekončí posledním červnovým dnem jako na střední škole, většinou začíná posledním týdnem v září a končí uzavřením letního semestru tím, že daný student splní všechny zkoušky a zápočty.

Také vyučovací hodina se v obou formách studia podstatně liší. Na střední škole trvá vyučovací hodina 45 minut, zatímco na škole vysoké trvá většinou 80 – 90 minut. Na vysoké škole se studenti setkávají zpravidla se dvěma typy vyučování – jedná se o tzv. přednášky a semináře, které od sebe odlišujeme jejich obsahem. Přednáška bývá teoreticky zaměřená. Studenti se prostřednictvím učitelova výkladu dozvídají mnohé nové informace a vztahy mezi získanými poznatky. Přednáška bývá většinou nepovinná, tzn., že se nezapisuje absence studentů. Naproti tomu na semináři se již od studenta požaduje,

⁴ PEDAGOGIKA.SK, roč. 6 , 2015, č . 2 , str. 89

aby se výuky účastnil a také se do ní aktivně zapojil. Na seminářích se většinou rozvíjí praktické dovednosti studentů.

Na střední škole studentům většinou začínala vyučovací hodina v brzkých ranních hodinách. Na vysoké škole to tak být nemusí. Může se stát, že studenti mají výuku až odpoledne nebo večer. Na většině fakult je také možnost sestavit si rozvrh podle vlastních možností, což se na středních školách nepreferuje. Už vůbec se nestává, aby se na střední škole předměty dělily na povinné, povinně volitelné a volitelné. Na vysoké škole se jedná o naprosto běžný jev.

Dále bychom určitě zmínili jiný způsob známkování. Na střední škole je práce studenta hodnocena známkami od jedné do pěti. Na škole vysoké se naopak známkuje nejčastěji písmeny od A po F. Také množství testů je na vysoké škole nižší, studenti často získají pouze jednu známku při zakončení předmětu klasifikovaným zápočtem nebo zkouškou. Po vysokoškolských studentech se ale místo plnění průběžných testů většinou považuje splnění úkolu v podobě seminární práce, která se od prací na středních školách liší v tom, že se musí opírat o odbornou literaturu.

Nově přichozí vysokoškolští studenti by si také měli dávat pozor na oslovování vyučujících. Na některých středních školách bývá zvykem oslovovat učitele „pane profesore“ i v případě, že učitel tento titul nezískal. Na vysoké škole vyučující oslovujeme takovým titulem, jaký jim náleží.

Pokud se vysokoškolský učitel nemůže dostavit na výuku, oznámí studentům svoji nepřítomnost nejčastěji pomocí hromadného e-mailu třídy. Informace o nepřítomnosti učitelů mohou studenti sledovat také na informačních nástěnkách. Suplování, které je běžné na střední škole, je na škole vysoké spíše neobvyklé.

Liší se také studijní materiály, ze kterých se studenti daných škol vzdělávají. Na střední škole mají žáci většinou k dispozici jednu až dvě učebnice nebo sešit s výpisky, které jim poskytl vyučující. Naopak od studenta vysoké školy se požaduje, aby informace čerpal z více informačních zdrojů a literatury.

Studenti obou typů škol se liší také věkem. Většina studentů středních škol ještě nedosáhla dospělosti, naproti tomu studenti vysokých škol již přesáhli 18. rok věku.

Ráda bych také zmínila, že studenti vysokých škol mají podle mého názoru daleko větší volnost ve studiu. Nemusí se učit průběžně v takové míře jako studenti středních škol. Důležitá je však schopnost organizace svého volného času a schopnost samostudia z odborné literatury.

Osobně jsem pocítovala na střední a vysoké škole také rozdílný přístup vyučujících. Na střední škole nám učitelé často připomínali naše povinnosti a úkoly, které očekávali, že splníme. Vysokoškolští učitelé se studenty naopak jednájí spíše jako s kolegy, zároveň počítají ale s tím, že jsou studenti zodpovědní a termíny odevzdání úkolů si hlídají sami.

Abychom se opírali také o odbornou literaturu, uvádíme, jak rozdíly mezi střední a vysokou školou vnímá Konečný (1996). Ten uvádí, že středoškolské studium je méně náročné z pohledu zpracování učební látky. Vysokoškolští studenti musí své učení samostatně kontrolovat, také učiva, které si musí studenti vysoké školy osvojit, je větší množství. Konečný (1996) uvádí také odlišnost zkoušení. Studenti na vysoké škole podle něj nemají tolik šancí na nápravu svých výsledků a důsledky neúspěchu jsou v porovnání se středoškolským studiem větší.

4.3 Život mimo fakultu (mimoškolní aktivity) – „studentský život“

Vysokoškolské studium je také specifické tzv. „studentským životem“, který je především pro studenty denní formy studia typický. Podle mého názoru tímto „studentským životem“ žijí spíše studenti, kteří se do města, v kterém se škola nachází, dočasně přestěhovali. Jedná se tedy hlavně o studenty, kteří bydlí na studentských kolejích nebo studentských bytech a kteří tím pádem nemusí po škole cestovat domů. Mají tedy více volného času.

Mnoho lidí si pod pojmem „studentský život“ představí večírky a akce nejrůznějšího typu, kterých se studenti účastní. Sama jsem na studentské koleji žila a večírky byly opravdu na denním pořádku. Pamatuji si jen málo večerů, kdy jsem z vedlejších pokojů neslyšela smích nebo hlasitou hudbu.

Osobně si však pod tímto pojmem nepředstavuji pouze večírky. Pokud studenti zrovna neprožívají zkouškové období, mají po škole poměrně velké množství času, který mohou využít podle své potřeby. Někteří studenti se v této době věnují svým koníčkům a využívají toho, že se nachází ve velkém městě, tzn., že je zde větší nabídka

kurzů, ve kterých se studenti mohou věnovat svým zálibám, než například v menších městech nebo na vesnici. Mnoho studentů se také účastní kulturních akcí, navštěvují koncerty či divadelní představení.

Osobně chápu studentský život jako možnost využít svůj volný čas k aktivitám, které chci vykonávat a které mě v nějakém směru obohacují. Nikdy jsem si nemyslela, že jakmile přestoupím z denní formy studia na kombinovanou, se můj život tak velmi změní. V současnosti pracuji a o víkendech jezdím do školy a svým zálibám a koníčkům se opravdu nestíhám věnovat. Až teď jsem si doopravdy uvědomila, proč je studentský život u studentů tak oblíbený. Myslím si, že nezáleží na tom, zda se účastníte večírků či zda sedíte celý den v knihovně. Kouzlo studentského života tkví především v tom, že studenti dělají to, co je naplňuje, užívají si svůj volný čas jen pro sebe.

Samozřejmě ve zkouškovém období se situace poměrně mění. Večírků i akcí ubývá a studenti se více než svým koníčkům věnují studiu. Často se učí do noci, aby všechny zkoušky a zápočty dokázali splnit. Pokud by se studenti připravovali průběžně, pravděpodobně by pro ně nebylo zkouškové období tak obávané. Většina studentů si však tyto dny raději „protrpí“, aby si následně mohli opět užívat života, který jim studium na vysoké škole přináší.

5 MALADAPTACE POSLUCHAČŮ VŠ

Pokud se studenti na vysokoškolské studium nedokážou adaptovat, můžeme mluvit o tzv. maladaptaci, která je opakem adaptace. Sillamy (2001, s. 113) popisuje maladaptaci jako neschopnost začlenit se do určitého prostředí, která se může projevovat neschopností přijmout svoji společenskou roli a uspokojovat své vlastní potřeby i potřeby okolí, které jedince obklopuje.

Názor na maladaptaci vyslovil i Křivohlavý (1994, s. 43), který ji chápe jako selhání snah o zvládnutí a přizpůsobení se podmínkám, se kterými se jedinec snažil vyrovnat.

Maladaptaci popsal i Hartl, Hartlová (2000, s. 292), kteří ji přirovnávají rovněž k určité nepřizpůsobivosti, která vzniká zpravidla kvůli deprivaci v raném vývoji nebo vlivem narušeného sociálního prostředí dítěte, ve kterém vyrůstá. Maladaptivní chování pak popisují jako nepřizpůsobivé chování v důsledku nadměrného selhávání v uspokojování důležitých potřeb jedince při interakci s fyzikálním i sociálním prostředím. Jedinec se zpravidla nedokáže soustředit a jeho pozornost a vytrvalost se snižuje.

Podle mého názoru to ale neplatí jen pro děti a mladistvé, nýbrž pro všechny, kteří se studují na jakémkoliv typu školy, ve které se nedokázali adaptovat.

5.1 Příčiny a identifikace maladaptací posluchačů VŠ

Příčin, které mohou způsobit maladaptaci, může být mnoho. Například Machač, Macháčová a Hoskovec (1984, s. 84) řadí mezi příčiny maladaptace nedostatek životního uspokojení, neschopnost vyhovět přijatelným společenským standardům, neschopnost adaptace ve společnosti či psychosomatické poruchy.

Mezi příčiny sociální maladaptace na vysokoškolské studium mohou patřit pocity smutku po domově, rodině či přátelích, které pramení z izolace, kterou s sebou nepřizpůsobení se prostředí vysoké školy nese, nebo z osobnostních rysů jedince.⁵

⁵ PEDAGOGIKA.SK, roč. 6 , 2015, č . 2 , str. 89

Mezi další příčiny maladaptace u studentů mohou patřit i osobnostní a emoční faktory v podobě přecitlivělosti, nervozity nebo zvýšeného napětí. Rovněž sem řadíme také nesprávnou životosprávu, která se na adaptaci studentů může také podepsat.⁶

Pokud je příčinou maladaptace studijní neúspěch, jeho kořeny můžeme pozorovat v nedostatečně rozvinutém sebepoznání a seberegulaci jedince. Rovněž sem řadíme neznalost zásad správné techniky učení a duševní hygieny.

Příčinou maladaptace může být v neposlední řadě i osobnost jedince, který nemá dostatečnou sebedůvěru a víru ve své vlastní síly.⁷

Osobně jsem toho názoru, že mezi příčiny maladaptace může patřit také neznalost technik a stylu vysokoškolského studia, nedostatek rozumových schopností jedince či poruchy chování nebo učení.

5.2 Projevy maladaptace

Dále jsme se zamýšleli nad tím, co se stane v případě, kdy se student nedokáže na prostředí a požadavky vysoké školy adaptovat. Využijeme názoru Hargašové (1992), která dělí projevy maladaptace do čtyř skupin:

- 1. subjektivní těžkosti** – sem řadíme citové stavy jako je například strach, deprese či úzkost, které každý jedinec prožívá odlišně
- 2. somatické indispozice** – do této skupiny patří především onemocnění a choroby, které vznikají v důsledku vysoké zátěže, které se člověk nedokázal přizpůsobit. Jedná se například o kožní choroby nebo kardiovaskulární onemocnění.
- 3. deviace chování** – jedná se o projevy chování, které neodpovídají společenským normám. Řadíme sem například promiskuitu nebo drogovou závislost-
- 4. poruchy určitých schopností** - jde o poruchy soustředění, učení a paměti.

Podle mého názoru může mezi další projevy maladaptace patřit také prokrastinace, nedodržování zásad duševní hygieny či rezignace na vysokoškolské studium. K této

⁶ PEDAGOGIKA.SK, roč. 6 , 2015, č . 2 , str. 89

⁷ Tamtéž, str. 90

rezignaci se studenti uchylují v době, kdy již nejsou schopni, nebo nechtějí, své problémy se studiem dále řešit.

Prokrastinaci můžeme popisovat například jako úmyslné odkládání úkolů, které mají být splněny. (The Webster New World College Dictionary, 2001 cit. podle Kusák, 2009, s. 11) Podobný názor má na prokrastinaci i Ludwig (2013), který si pod ní představuje chorobné odkládání povinností na pozdější dobu.

Prokrastinace má více druhů, nás zajímá prokrastinace akademická, která se vyskytuje v akademickém prostředí a platí především pro studenty vysokých škol. Prokrastinace se u vysokoškolských studentů vyskytuje velmi často. Podle autorů Solomon a Rothblum (1994, cit. podle Kusák, 2009, s. 13) má problémy s prokrastinací okolo 50 % studentů na vysoké škole. Někteří autoři však tvrdí, že prokrastinujících vysokoškolských studentů je daleko více. Nejvyšší procento prokrastinace u studentů uvádí Ellis a Knaus (1997, cit. podle Kusák, 2009, s. 14). Podle těchto autorů se prokrastinace týká 95 % studentů. Tato zjištění doplňuje Sliviaková (2007), která je toho názoru, že jen velmi málo studentů se s prokrastinací nepotýká. Kusák (2009, s. 14) ve své bakalářské práci dodává, že se tedy podle jeho zkoumání jedná o běžný jev, který se na vysoké škole stabilně vyskytuje.

Podle mého názoru je prokrastinace na vysokých školách opravdu velmi rozšířená a je problémem i mnohých studentů našeho oboru včetně mé osoby. Prokrastinaci považují jeden z projevů maladaptace především proto, že si myslím, že se k ní studenti nejvíce uchylují v případě, pokud mají ve škole nějaké problémy související s nedostatečnou adaptací na vysokoškolské studium. Prokrastinace pro ně může představovat alespoň dočasný útěk před nepříjemnými povinnostmi. Z vlastní zkušenosti však vím, že odkládáním úkolů na později dosáhnou pouze negativních výsledků v podobě deprese a úzkosti z toho, že na daném úkolu nepracují.

5.3 Typy maladaptace

V naší práci se zabýváme dvěma typy maladaptace, které se podle našeho názoru pojí k problematice vysokoškolského studia. Pokud se student nepřizpůsobí podmínkám a požadavkům vysokoškolského studia, často se na studium nedokázal adaptovat po studijní či sociální stránce.

5.3.1 Studijní maladaptace:

Se studijní maladaptací se podle Kohoutka (2010) nejčastěji setkáváme během zkouškového období či těsně po něm, když student selhal při zkouškách. Mezi hlavní příčiny řadí nedostatek sebepoznání a autoregulaci, neznalost či nedodržení zásad správné techniky učení a duševní hygieny. Problémy týkající se studijní maladaptace mohou pramenit také z nesprávné životosprávy jedince. Můžeme sem zařadit například nedostatek spánku, nekvalitní ubytování na vysokoškolských kolejích či společných bytech studentů nebo nepravidelné stravování.

Kohoutek (2010) dále popisuje vlastnosti studentů se studijními problémy. Tito studenti se podle něj nedokážou prosazovat, zdravě soutěžit nebo sebevědomě vystupovat. Studenti jsou často nejistí a nevěří ve vlastní schopnosti. Velký problém mají především se soustředěním a pozorností, která je podle mého názoru pro studium velmi důležitá.

5.3.2 Sociální maladaptace

Podle Kohoutka (2010) studenti, kteří trpí sociální maladaptací, pociťují nesounáležitost ve skupině a pocity nejistoty, které mohou vést ke změnám v chování, k izolovanosti nebo neschopnosti spolupracovat s ostatními.

Sociální maladaptace může podle něj vznikat v důsledku některých osobnostních rysů nebo v nízké sebedůvěře jedince. Pokud má student osobní problémy, může být v sociální komunikaci příliš citlivý či emocionálně závislý. Kohoutek (2010) tvrdí, že tyto problémy u studentů přetrvávají kvůli nedostatku frustrační tolerance. Studenti mohou mít komplikované vztahy se sourozenci, se spolubydlícími či spolužáky ve škole. Častým důvodem může být také absence jednoho z rodičů.

5.4 Možnosti řešení maladaptace posluchačů VŠ

Možnosti, jak řešit maladaptaci studentů vysokých škol, jsou různé. Psychologickému poradenství se věnují i v zahraničí, kde se využívá „guyance a counselling“. U nás považujeme za nejdůležitější především psychologické poradenství na vysokých školách.

5.4.1 Psychologické poradenství na vysokých školách

Pro studenty vysokých škol jsou psychologické poradenské služby velmi důležité. Poradenstvím na vysokých školách se zabývá několik desítek poraden v České republice, které se snaží studentům pomoci s nejrůznějšími potížemi, které je před nástupem na vysokou školu, v průběhu studia, ale také po jeho skončení, mohou potkat.

Kohoutek (2015) charakterizuje poradenství jako interpersonální komunikaci, proces a vztah, ve kterém se poradce snaží dát studentovi či skupině studentů dobrou radu, která by co nejvíce přispěla k vyřešení problému daného studenta nebo studentů. Velmi často studenty trápí problémy spojené se studiem nebo s nedostatečným sebepoznáním jedince. Poradci studentům také často předkládají doporučení týkající se správné techniky a stylu studijní práce, která by jim měla dopomoci k lepším výsledkům ve škole. Cílem poradců je, aby studenti své problémy dokázali správně pochopit a vyrovnat se s nimi. Možnost konzultací v těchto poradnách považuje Straková (1993) za hlavní přednosti vysokoškolského poradenství.

Podobně popisuje vysokoškolské poradenství i Freibergová (2002, s. 11), podle které poradenství představuje činnost, prostřednictvím které poradci pomáhají studentům s jejich problémy.

Uvádím také charakteristiku Hřebíčka (1997, s. 71), jehož definice je už poměrně dlouho vyslovena, podle mého názoru je však doposud platná. Nováček (2009) popisuje vysokoškolské poradenství obdobně.

„Vysokoškolské poradenství pro studenty je souborem teoretických principů, poznatků, činitelů, organizačních opatření, metod a forem působení, jejichž prostřednictvím se na vysoké škole poskytují specifické, poradensky koncipované služby pro vysokoškolské studenty v průběhu jejich celého studia, pro vysokoškolské absolventy ve fázi přechodu do pracovní praxe, pro středoškolské studenty ve fázi orientace na vysokoškolské studium a pro zaměstnance a instituce vysokých škol podle zdůvodnění jejich potřeb.“ (Hřebíček, 1997, s. 71)

Podle Kohoutka (2015) je velmi důležité, aby psycholog využíval ke studentům kazuistický přístup a aby dal studentům to, co jim ostatní instituce neposkytly. Měl

by napravovat to, co v něm daná instituce pokazila nebo naopak posilovat to, co student během studia získal.

V těchto poradnách jde také o poradenskou pomoc v profesním zařazení budoucích absolventů vysokých škol. Psychologové rozpoznávají zvláštnosti a zájmy jednotlivých studentů, kterým následně doporučují další postup. Kohoutek (2015) dodává, že jsou poradci dokonce schopni rozeznat, kteří studenti mají dispozice k tomu stát se vedoucím, jedná se o studenty, kteří jsou organizátorskými typy.

Psychologické poradenství na školách existuje z také z důvodu nutnosti péče o talentované i zaostávající žáky se studijními potížemi. Věnuje se také výchově k volbě povolání a snaží se jedince rozvíjet v jeho speciálním nadání a ve vlastnostech a schopnostech tak, aby si dokázal své budoucí povolání na jejich základě vybrat.

Vysokoškolské poradenství řeší mnoho studentských problémů, které se projevují jako nežádoucí. Kohoutek (2015) k nežádoucím společenským jevům řadí především studijní neúspěšnost, tendence k průměrnosti ve výkonu, nespokojenost se studiem na vysoké škole, kariérismus, alkoholismus, narkomani nebo antisociální chování. Za projevy psychosomatických a zdravotních poruch považuje naopak neurotické potíže, sebevražedné úvahy a pokusy či depresivní reakce.

Podobný názor na služby vysokoškolského poradenství podává i Hřebíček (1997, s. 71), který uvádí, že nabízené poradenské služby slouží k řešení specifických psychologických a sociálně psychologických problémů, k profesnímu rozvoji studentů, k řešení studijních, sociálně právních a zdravotně poradenských problémů studentů apod.

Vedle individuálního poradenství existuje také poradenství skupinové. Do skupinového poradenství můžeme podle profesora Kohoutka (2015) řadit například adaptační program pro první ročníky, které vysoká škola pořádá za účelem dobré adaptace studentů na vysokoškolské studium a nový kolektiv, programy rozvoje osobnosti, aktivně - relaxační programy, autoregulační programy, technika duševní práce a studia apod.

Poradenský systém podle Kohoutka (2015) představuje převodní systém mezi psychologickými poznatky a výchovnou praxí. Spojení školy s psychologickou vědou je velmi důležité pro řešení výše zmíněných problémů.

Na závěr uvádíme také doporučení, které uvádí Kohoutek (2015) týkající se vysokoškolského poradenství. Podle něj je důležité se zamyslet také nad důležitostí zavedení odborné psychologické poradenské péče také pro studenty ze zahraničí, pro studenty s handicapem či nemocí, dále pro studenty s dětmi nebo pro studenty drogově závislé.

O poradenských službách na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně se zmínil Nováček (2006, s. 72), který uvádí, že poradenství na této univerzitě má na starosti Univerzitní institut, pod kterým se nachází Akademická poradna, která se věnuje psychologickému, právnímu, studijnímu i profesnímu poradenství. Autor studie uvádí, že je zde také dostatečný počet konzultačních hodin, přesněji se jedná o 12 hodin týdně, které slouží především pro potřebu vysokoškolských studentů.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

1 ÚVOD K EMPIRICKÉ ČÁSTI

Ve výzkumné části práce bychom chtěli zjistit, jak studenti tohoto oboru reflektují své studium. Z pozice studentky oboru Učitelství pro mateřské školy, bylo pro mě téma mé bakalářské práce velmi poutavé. Jako každý student mám o vysokoškolském studiu a chodu fakulty svůj názor. Velmi mě zajímalo, jaké jsou pocity, názory a postoje mých spolužáků. Měla jsem možnost studovat tento obor jak v denní, tak v kombinované formě. Jelikož jsou mezi formami tohoto studia značné rozdíly, je velmi zajímavé jejich srovnání.

1.1 Cíle výzkumu

Hlavní cíl bakalářské práce:

- **Zjistit, jak studenti oboru Učitelství pro MŠ Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně reflektují své studium.**

Další cíle:

- Zjistit, zda jsou studenti spokojeni se studiem tohoto oboru.
- Zjistit, zda se studium na vysoké škole promítá do osobního života studentů, popř. jakým způsobem.
- Zjistit, jak se dokázali studenti adaptovat na prostředí a požadavky vysoké školy.
- Zjistit, na koho se studenti obracejí s prosbou o pomoc.
- Zjistit, jak studenti vnímají přednášky a semináře.
- Zjistit, zda studenti dokážou dovednosti, získané ve škole, uplatnit v praxi.
- Zjistit, jak studenti prožívají zkouškové období a zkoušky.
- Zjistit, jak náročné je pro studenty vysokoškolské studium po finanční stránce.
- Zjistit, jak náročné je pro studenty vysokoškolské studium po emocionální stránce.
- Zjistit, jak reflektují své studium studenti denního studia v porovnání se studenty kombinovaného studia

1.2 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka:

- **Jak studenti oboru učitelství pro MŠ reflektují své studium?**

Dílní výzkumné otázky:

- Jsou studenti spokojeni, že studují právě tento obor?
- Jak se studium na vysoké škole promítá do osobního života studentů?
- Jak se studenti dokázali adaptovat na prostředí a požadavky vysoké školy?
- Na koho se studenti nejčastěji obrací, potřebují – li s něčím pomoci?
- Jak vnímají studenti přednášky a semináře?
- Dokážou studenti využívat to, co se ve škole naučili, v praxi?
- Jak studenti prožívají zkouškové období a zkoušky?
- Jak náročné je pro studenty vysokoškolské studium po finanční stránce?
- Jak náročné je pro studenty vysokoškolské studium po emocionální stránce?
- Jak reflektují své studium studenti denního studia v porovnání se studenty kombinovaného studia?

1.3 Výzkumný vzorek

Výzkumného šetření se zúčastnilo 146 studentů oboru Učitelství pro mateřské školy na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Do výzkumu jsme zařadili studenty jak denního, tak kombinovaného studia. Dotazníky jsme rozdali všem třídám tohoto oboru - jedná se o tři třídy denního studia a tři třídy kombinovaného studia.

Tabulka 1 – počet studentů

Studenti	Absolutní četnost	Relativní četnost
Studenti denního studia	71	48,6
Studenti kombinovaného studia	75	51,4
Celkem	146	100

1.4 Výzkumné metody, výzkumné nástroje

Pro získání potřebných údajů jsme zvolili dotazníkovou metodu. Dotazník, použitý ve výzkumném šetření, je vlastní konstrukce a obsahuje 33 položek. Z toho dvě položky jsou otevřené (otázka č. 8, 19), šest uzavřených (otázka č. 1, 2, 3, 15, 16, 20), devět

položek je polouzavřených (otázka č. 4, 9, 10, 13, 14, 21, 22, 29, 33) a šestnáct škálových (5, 6, 7, 11, 12, 17, 18, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32).

Dohromady se nám podařilo rozdat 146 dotazníků, které byli studenti tohoto oboru ochotní vyplnit. Dotazníky nevyplňovali ti studenti, kteří v době, kdy jsme dotazníky rozdávali, nebyli ve třídě přítomni. Jelikož jsem byla při vyplňování dotazníků přítomna, návratnost dotazníků byla zajištěna na 100 % úrovni. Dotazníky studenti vyplňovali ve výuce. S vyučujícím, který danou výuku se studenty měl, jsem se s předstihem domluvila.

1.5 Zpracování získaných dat, statistické metody

Získané data z dotazníků jsme zpracovávali v programu Microsoft Excel. Data jsme uložili do datové matice, každý sloupec jsme pojmenovali a každému subjektu výzkumu jsme vyhradili jeden řádek. Každé odpovědi v dotazníku jsme přiřadili číslo a do matice jsme následně vpisovali pouze číselné údaje.

Jakmile jsme zadali do programu odpovědi všech respondentů, sestavovali jsme tabulky a grafy znázorňující výsledky výzkumného šetření. Snažili jsme se vytvořit více druhů grafů. Nejčastěji jsme použili výsečový a sloupcový graf. Pro porovnání odpovědí studentů denní a kombinované formy studia jsme použili skupinový sloupcový graf, který poměrně přehledně a výstižně ukázal, jak se odpovědi studentů odlišné formy studia liší.

2 INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT

Nejprve se vyjádříme k výsledkům, které vyplynuly z odpovědí studentů na položky z dotazníku. Tuto část nazýváme univariační analýza. Následně se zaměříme na srovnání odpovědí studentů denní a kombinované formy studia, které se od sebe větší mírou lišily. Jedná se o třídění II. stupně, nazýváme ho bivariační analýza.

2.1 Univariační analýza

Vyjádření se k otázkám z dotazníku.

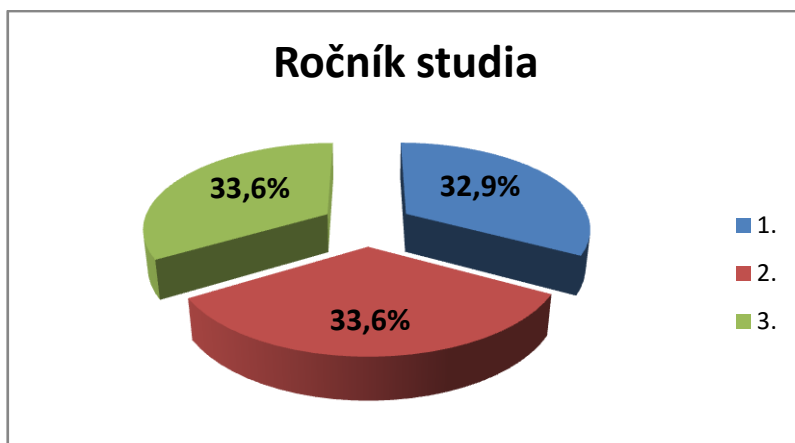
První otázky dotazníku zjišťovaly pohlaví studentů, ročník a formu studia. V mateřské škole stále pracuje daleko více žen, než mužů. I tento obor tudíž studují především ženy. To dokazují i výsledky naší práce, výzkumného šetření se účastnil pouze jeden muž. V následující tabulce uvádíme rozdělení studentů oboru Učitelství pro MŠ na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně podle formy a ročníku studia. Uvádíme také celkový počet studentů oboru a jednotlivých ročníků.

Tabulka 2 – Rozdělení studentů kombinovaného a denního studia podle ročníků

	1 . ročník	2 . ročník	3 . ročník	Celkem
Kombinovaní studenti	19	29	27	75
Denní studenti	29	20	22	71
Celkem	48	49	49	146

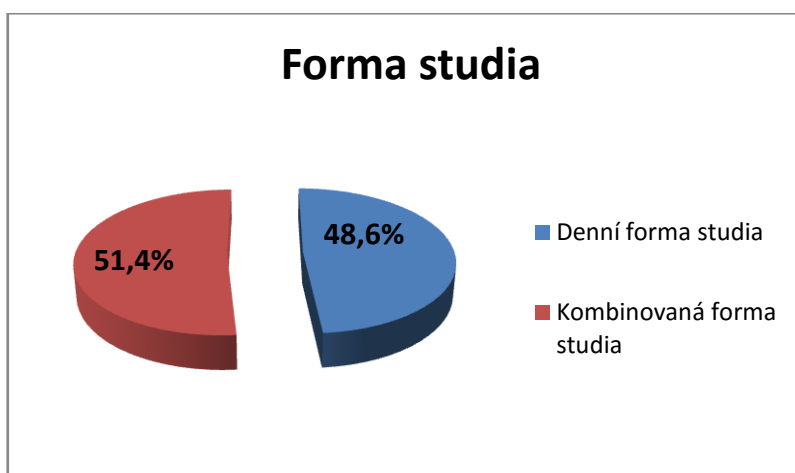
Jak můžeme vidět v grafu č. 1 a v grafu č. 2, podařilo se nám získat poměrně vyrovnaného počtu respondentů zastupujících každý ročník studia i obě formy studia. Nepatrně větší skupinu respondentů tvoří studenti kombinované formy studia.

Graf 1 – Ročník studia (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 2 – Forma studia (%)

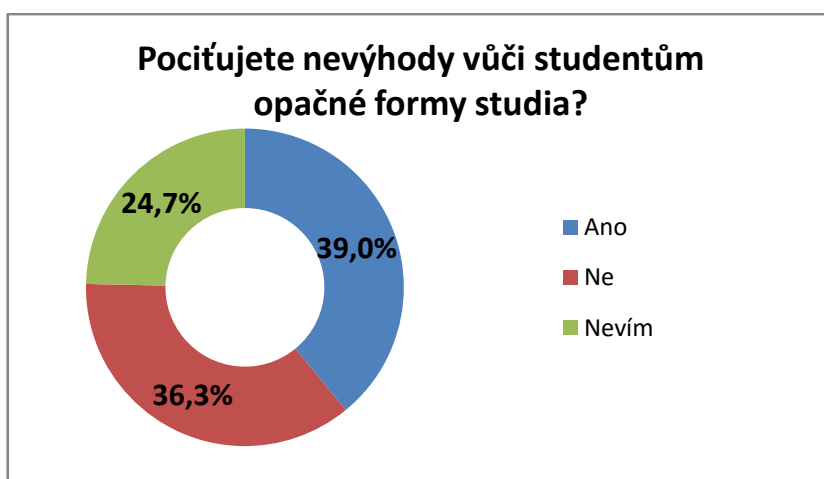

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Nevýhody ve studiu z hlediska odlišné formy studia

Denní forma studia se od kombinované formy velmi liší. Na studenty jsou kladeny odlišné požadavky, je uplatňován odlišný přístup. Množství přednášek i seminářů se také velmi liší, stejně jako požadavky na studenty v podobě úkolů a seminárních prací. Zkoušky však v mnoha případech bývají stejné pro obě formy studia. Nás zajímalo, zda studenti pociťují vůči studentům studujícím opačnou formu studia nějaké nevýhody. Výsledky ukazují (graf č. 3), že nevýhody pociťuje 39 % všech studentů. Tito studenti měli možnost uvést, jaké nevýhody mají na mysli. Počet studentů, kteří žádné nevýhody nepociťují, se od těchto studentů liší o necelé 3 %.

Graf 3 – Nevýhody vůči studentům opačné formy studia (%)

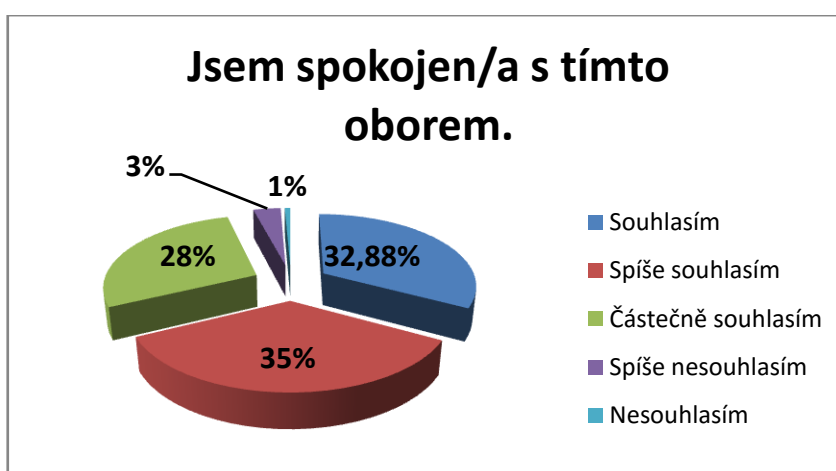

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Spokojenost studentů s oborem Učitelství pro MŠ

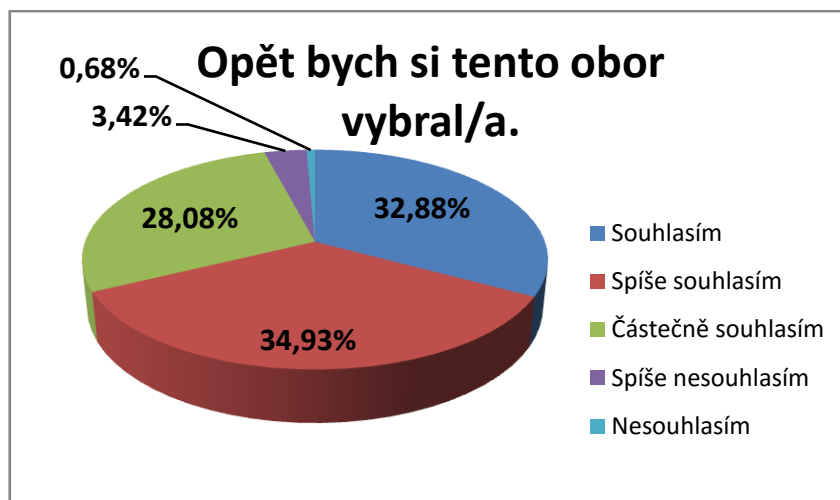
Další otázky výzkumu byly zaměřeny na zjištění spokojenosti studentů s oborem, který studují. Studijní spokojenost je podle mého názoru zásadní předpoklad k úspěšnému zakončení studia. Výsledky výzkumu jasně ukazují, že většina studentů je s oborem, který studuje, spokojena. V grafu č. 4 můžeme pozorovat, že s výrokem „Jsem spokojen/a s tímto oborem“ souhlasí 32,88% studentů, spíše souhlasí 35 % studentů a částečně souhlasí 28 % studentů. Pouze zanedbatelná část studentů s tímto výrokem spíše nebo vůbec nesouhlasí. Podobné výsledky zaznamenal i výzkum Reflex (2010).

Graf 4 – Spokojenost studentů s vybraným oborem studia (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 5 – Opětovné rozhodnutí pro vybraný obor (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

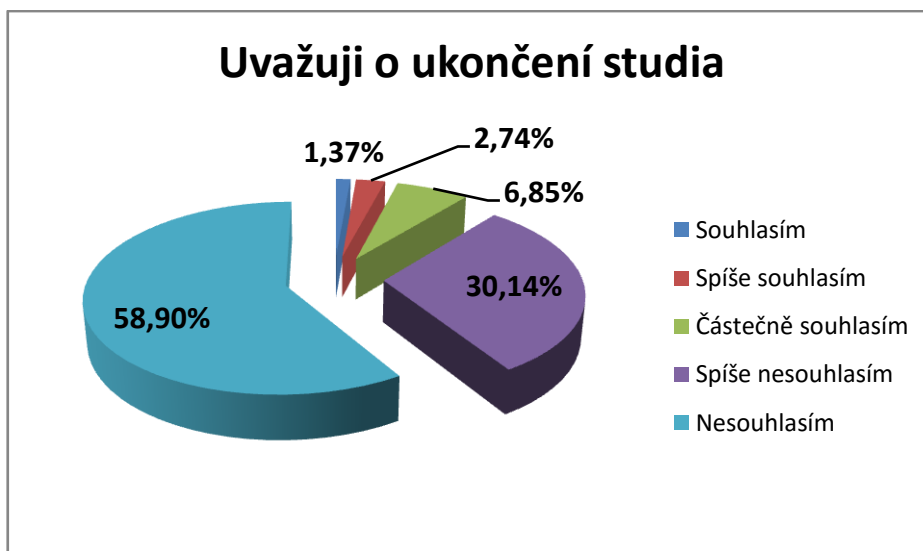
Spokojenost studentů s oborem se také váže na otázku, zda by si studenti tento obor opět vybrali. Jelikož spokojenost se studiem projevila výrazná část studentů, podobné výsledky ukazuje i graf č. 5, ve kterém s výrokem „Opět bych si tento obor vybral/a“ souhlasí opět 32,8 % a spíše souhlasí 34,93 % studentů. Studentů, kteří s tímto výrokem nesouhlasí, je stejně jako v předešlé položce velmi malé procento.

Podobné výsledky ukázal Reflex (2010). Tento výzkum byl realizován na absolventech českých vysokých škol. Jeho výsledky ukazují, že dvě třetiny českých absolventů nelituje svého rozhodnutí. Neměnili by volbu školy ani oboru studia.

Pro srovnání uvádíme i výzkum Menclové a Baštové (2005), podle kterého by se 60 % vysokoškolských studentů znovu rozhodlo pro studovaný obor na stejné vysoké škole. Pro jiný obor by se rozhodlo 15 % studentů.

Abychom si potvrdili, že jsou studenti se studovaným oborem spokojeni a že svého rozhodnutí nelitují, položili jsme jim také otázku týkající se ukončení studia. Z výsledků vyplývá (graf č. 6), že o ukončení studia uvažuje také pouze malé procento studentů, které činí pouze 1,37 %. Největší část studentů o ukončení studia vůbec neuvažuje (58,90 %), ani druhá nejpočetnější skupina studentů (30,14 %) o ukončení studia spíše neuvažuje.

Graf 6 – Ukončení studia (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Z výsledků vyplývá (graf č. 6), že o ukončení studia uvažuje také pouze malé procento studentů, které činí pouze 1,37 %. Největší část studentů o ukončení studia vůbec neuvažuje (58,90%), ani druhá nejpočetnější skupina studentů (30,14%) o ukončení studia spíše neuvažuje.

Studium a osobní život

Studium na vysoké škole podle mého názoru představuje poměrně náročné období života studentů. Škola na studenty klade určité požadavky, které musí studenti plnit. Zároveň ale mají studenti své role také v osobním životě. Studenti mohou mít dlouhodobého partnera, mohou mít založené rodiny. Spousta studentů má své další povinnosti mimo školu, své zájmy a záliby, kterým věnuje velkou spoustu času.

Náš výzkum (graf č. 7) potvrdil, že vysokoškolské studium z velké části osobní život studentů ovlivňuje. Pouze 10,27 % respondentů uvedlo, že se studium na vysoké škole do jeho osobního života nepromítá.

Výzkumné šetření Reflex (2010) ukázalo, že studenti na českých vysokých školách uvádí, že se dá studium dobře kombinovat s jinými aktivitami, jako je například zaměstnání nebo rodinné povinnosti. Naopak výzkum, který prováděla Menclová, Bašťová (2005) potvrzuje, že vysokoškolští studenti mají díky studiu podstatně méně volného času.

Výsledky našeho výzkumu ukazují, že nedostatek volného času trápí největší část studentů našeho oboru. Tato skupina studentů (50 %) uvedla, že kvůli studiu na vysoké škole má velmi málo času na své blízké, rodinu a koníčky. Zbylá část studentů pocítuje jiné aspekty vysokoškolského studia, které ovlivňují jejich osobní život. Podle studentů se vysokoškolské studium do jejich osobního života promítá také v podobě stresu a z ní pramenící špatné nálady. Mezi další negativní aspekty patří mnoho práce, kterou musí student vykonávat ve svém volném čase, a složité či náročné dojíždění do školy.

Někteří studenti (7,53 %) však uvedli, že se studium promítá do jejich osobního života pozitivně. Uvádějí, že díky studiu na vysoké škole se rozvíjí celá jejich osobnost a všímají si ve svém okolí věcí, které si dříve neuvědomovali, dokážou si spojit souvislosti a podle toho jednat. Studenti uváděli, že bedlivěji pozorují dění kolem sebe, všímají si projevů dětí, které se v jejich blízkosti nachází.

Graf 7 – Studium a osobní život studentů (%)

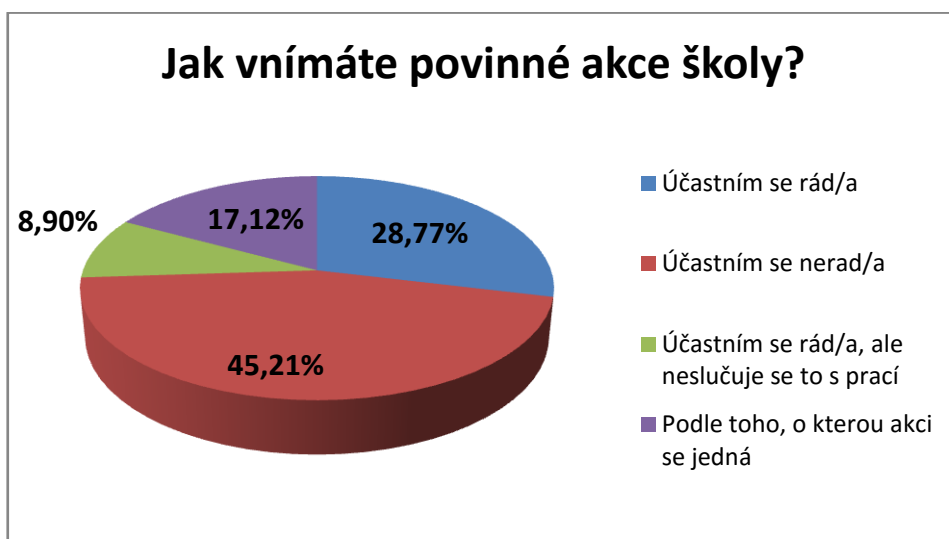

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Povinné akce školy

Další položka dotazníku zjišťovala postoj studentů k povinným akcím, které škola pořádá a kterých se studenti účastní. Zahrnujeme sem účast na konferencích, programy pro děti apod. Jak můžeme vidět v grafu č. 8, největší část studentů (45,21 %) se těchto akcí účastní nerada. Studentů, kteří jsou těmto akcím rádi součástí, je podstatně méně (28,77 %).

Graf 8 – Povinné akce školy (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Jelikož byla tato položka v dotazníku polouzavřená, doplnili studenti informaci, že velmi záleží na tom, o jakou akci se jedná. Mezi méně oblíbené akce uváděli konference, jako přínosné naopak vyzdvihují programy pro děti, které studenty dle jejich slov obohatily. Poslední skupina (8,90 %) se vyjádřila v tom smyslu, že by se akcím účastnila ráda, ale limituje je pracovní doba v zaměstnání a občasná nemožnost vybrat si dovolenou či studijní volno.

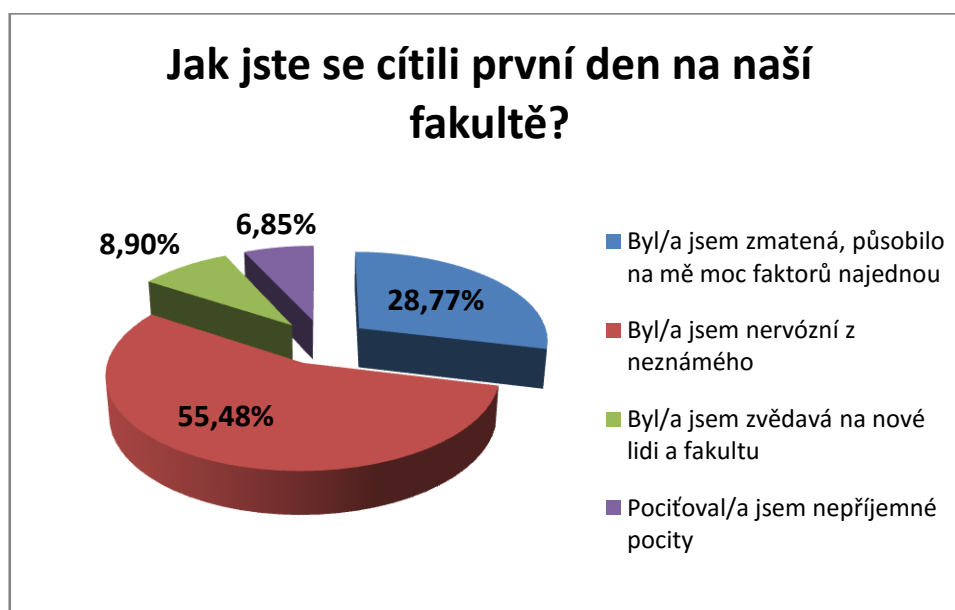
První dny na fakultě

Velmi nás také zajímalo, jak se studenti cítili první den, který ve škole strávili. V grafu č. 9 můžeme pozorovat, že největší část studentů (55,48 %) byla nervózní z neznámého, nevěděla, co bude následovat. Menší skupinu (28,77 %) tvořili studenti,

kteří se první den na vysoké škole cítili velmi zmateně, působilo na ně moc faktorů najednou.

Někteří studenti opět doplnili dotazník o svou vlastní odpověď. 8,90 % studentů bylo zvědavých na nové lidi a fakultu. 6,85 % studentů však uvedlo, že první den na vysoké škole se cítili nepříjemně

Graf 9 – První den na fakultě (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

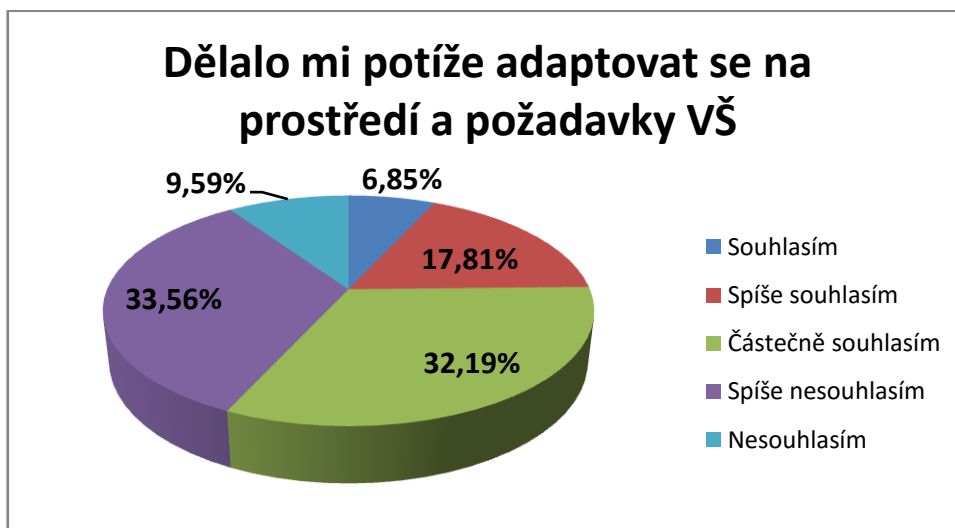
Student vysoké školy si na začátku vysokoškolského studia musí zvykat na změny a požadavky, které vysoká škola požaduje. Aby jedinec studium úspěšně dokončil, je důležité se dobře adaptovat v prostředí vysoké školy.

Další položka dotazníku měla zjišťovat, zda dělalo studentům potíže adaptovat se na prostředí a požadavky vysoké školy. Výzkum Hargašové (1992) ukazuje, že problémy s adaptací na vysokoškolské studium pociťovalo asi 15 % vysokoškolských studentů a 5 % nepociťovalo žádné. Podle našeho výzkumu problémy s adaptací pociťovalo necelých 7 % a necelých 10 % nepociťovalo žádné.

Jak můžeme pozorovat v grafu č. 10, naše výzkumné šetření ukazuje, že největší částí studentů (33,56 %) nedělalo větší potíže adaptovat se na prostředí a požadavky VŠ.

Další podobně velká skupina studentů (32,19 %) s výrokem „Dělalo mi potíže adaptovat se na prostředí a požadavky VŠ“ částečně souhlasí. Další tři skupiny studentů již tvoří menší část celku.

Graf 10 – Adaptace na prostředí a požadavky VŠ (%)

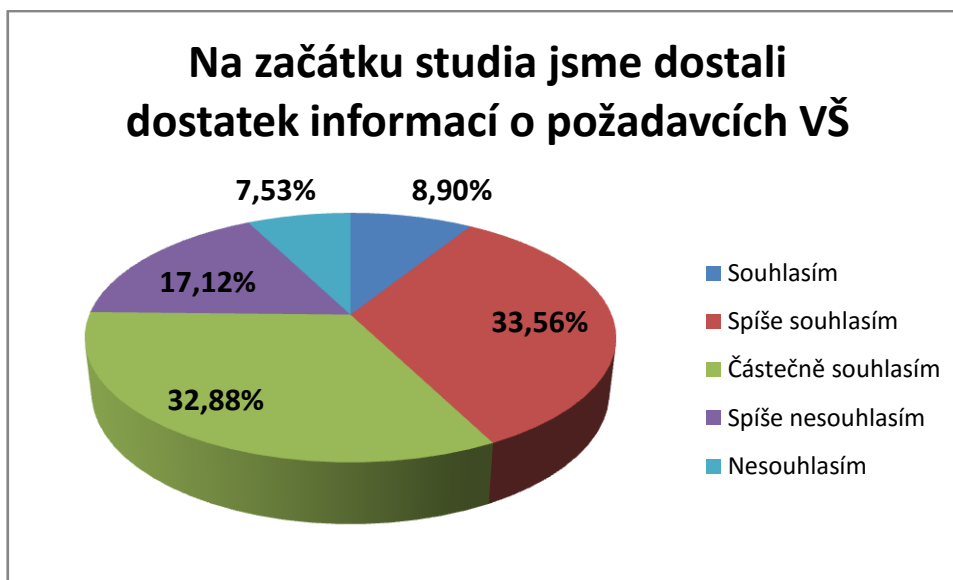
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Vysoká škola může studentům adaptaci na prostředí a požadavky vysoké školy značně ulehčit v podobě podání základních informací o chodu školy a o požadavcích, které budou na studenty kladeny. Pokud bude student s těmito informacemi obeznámen hned první dny na vysoké škole, může se mnohem lépe adaptovat, než kdyby si musel všechny informace vyhledávat samostatně.

Další položka dotazníku měla tedy zjišťovat, zda studenti dostali na začátku studia dostatek informací o požadavcích, které na ně budou kladeny. Váchová (2011) uvádí ve své práci bakalářské práci výsledky z jejího výzkumu, podle kterého pro velkou část vysokoškolských studentů představuje největší problém nedostatek informací poskytované školou ohledně studia.

Proto nás zajímalo, zda naši studenti na začátku studia dostali dostatek informací o požadavcích vysoké školy. Větší část studentů se přiklání k pozitivní odpovědi. Jak můžeme pozorovat v grafu č. 11, nejvíce studentů (33,56 %) s výrokem „Na začátku studia jsme dostali dostatek informací o požadavcích VŠ“ spíše souhlasí. Skupina studentů, kteří s výrokem částečně souhlasí, je menší o necelé jedno procento.

Graf 11 – Informace o požadavcích VŠ (%)

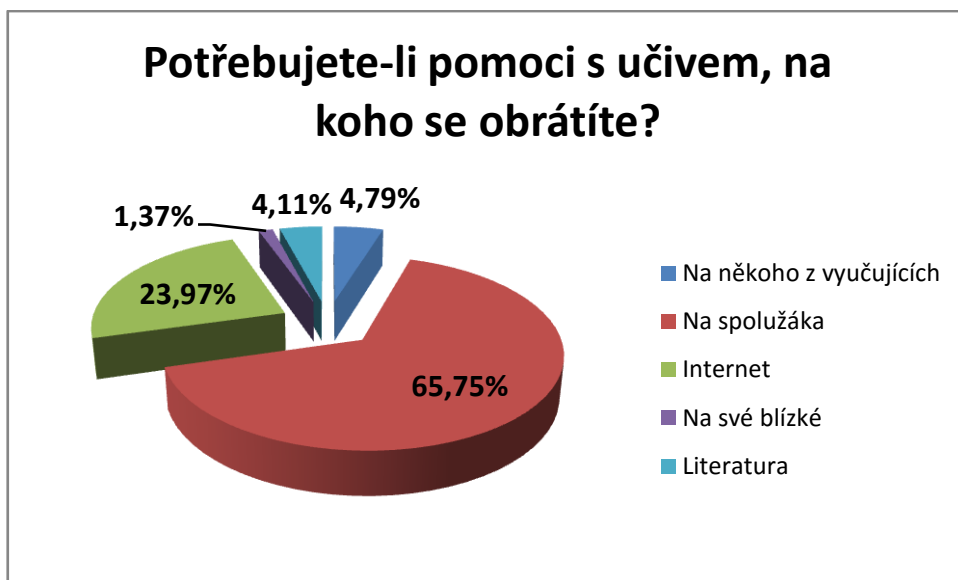
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Pomoc s učivem a organizačními záležitostmi

Pro studenty na vysoké škole je velmi důležité vědět, na koho se mohou v případě potřeby obrátit. Může jít o studijní problémy, organizační záležitosti a mnoho dalšího. Nás zajímalo, kde vyhledávají pomoc studenti našeho oboru – zda se v případě potřeby obrátí na zaměstnance vysoké školy nebo se snaží hledat radu jinde.

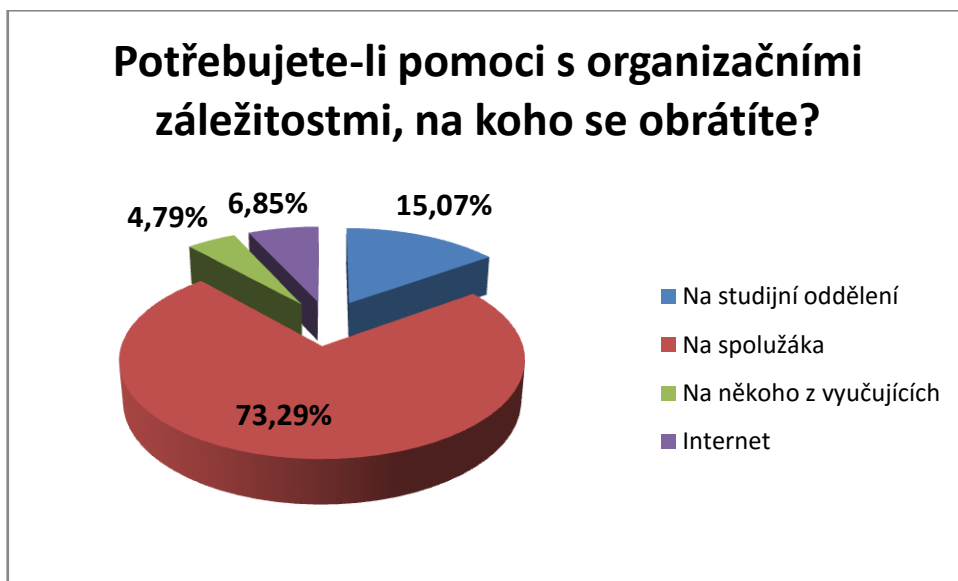
Jak můžeme vidět v následujících grafech 12 a 13, studenti se v drtivé většině obrací s prosbou o pomoc na své spolužáky či spolužáka, nikoliv na zaměstnance školy. Spolužák pro ně představuje rádce, který pomůže nejenom v otázkách učiva, ale také v otázkách týkajících se organizačních záležitostí. Pouze malá část studentů (necelých 5 %) se obrací na někoho z vyučujících. Vyšší výsledky jsme zaznamenali u studijního oddělení, kdy se na něj s prosbou o pomoc a radu obrací 15,07 % studentů.

Graf 12 – Pomoc s učivem (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 13 – Pomoc s organizačními záležitostmi (%)

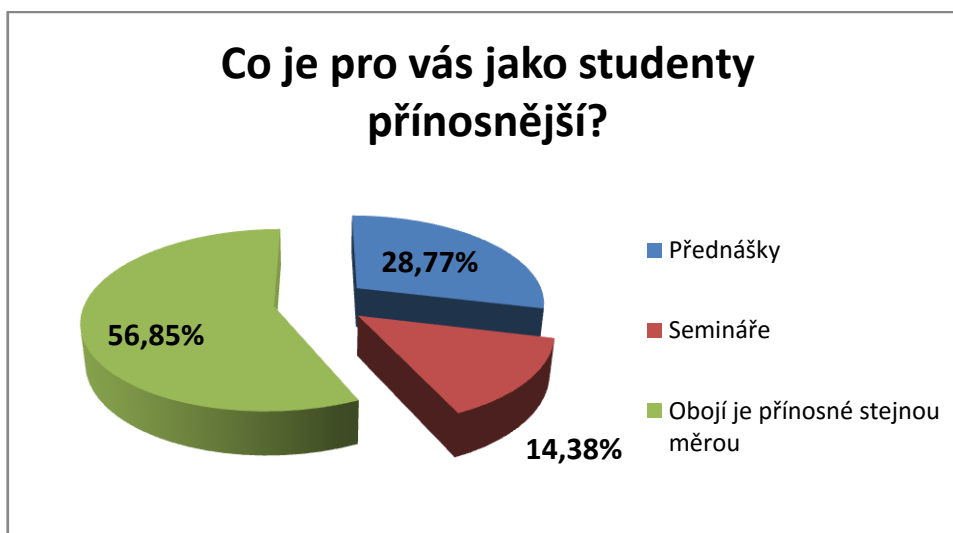
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Přednášky a semináře

Dále nás zajímalo, zda studenti našeho oboru preferují více přednášky či semináře. Zda raději poslouchají výklad učitele o nějakém tématu nebo se rádi také zapojují do výuky a přispívají svými poznatky.

Podle našich výsledků, které můžeme vidět v grafu č. 14, jsou podle studentů přínosnější přednášky než semináře. Na první pohled však vidíme, že více než polovina (56,85 %) respondentů tvrdí, že jsou přednášky i semináře přínosné stejnou měrou.

Graf 14 – Přednášky a semináře (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Plnění úkolů

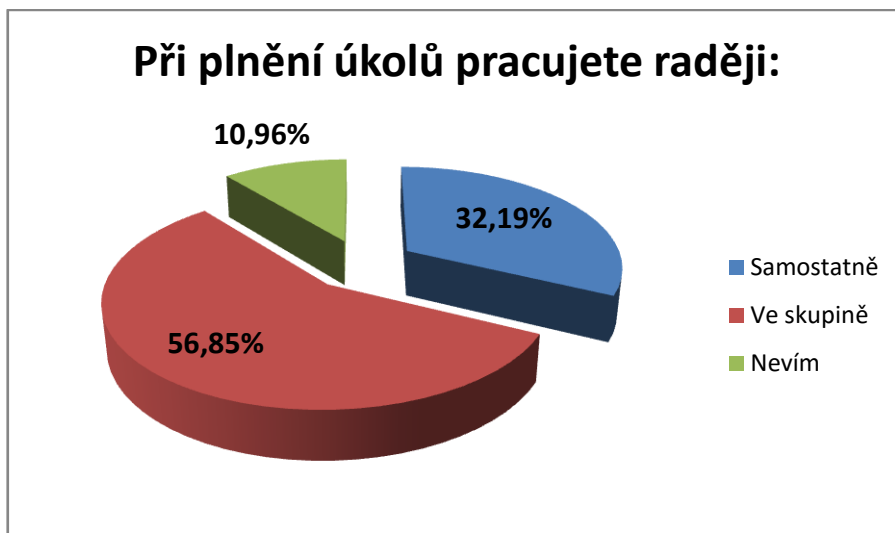
Studenti na vysoké škole musí plnit nejrůznější úkoly, které jednotliví vyučující studentům zadávají. Tyto úkoly mají nejčastěji podobu seminární práce, projektu, prezentace, programu pro děti apod. Tyto úkoly studenti vypracovávají samostatně nebo ve skupinách. Myslím si, že individuální i skupinová práce má své pozitiva a negativa.

Pokud pracujeme na úkolu individuálně, můžeme postupovat svým vlastním tempem, práci pojmout svým stylem, uvést svůj názor. Učitel pak může lépe hodnotit každého žáka, protože ví, že na výsledku práce se podílel pouze daný student a že vše, co vymyslel či zpracoval je jeho práce. Myslím si, že především pro studenty kombinovaného studia je samostatné zpracování úkolů vhodnější a to především proto, že nemají moc příležitostí se setkat se spolužáky a společně tak vypracovávat daný úkol. Za negativum bych v tomto případě považovala delší dobu zpracování úkolu.

Naopak práce ve skupině může být zajímavá z hlediska většího množství nápadů, poznatků či přístupů jednotlivých studentů. Na každého studenta také připadá méně práce, než kdyby úkol vypracovával sám. Jako nevýhodu práce ve skupině považuji možný

nesoulad mezi studenty, kteří se mezi sebou nedokážou dohodnout. Často se musí dělat kompromisy, práci naplánovat tak, aby všem vyhovovala, aby se každý zapojil. Nás zajímalo, jaký způsob plnění úkolů preferují studenti našeho oboru.

Graf 15 – Plnění úkolů (%)

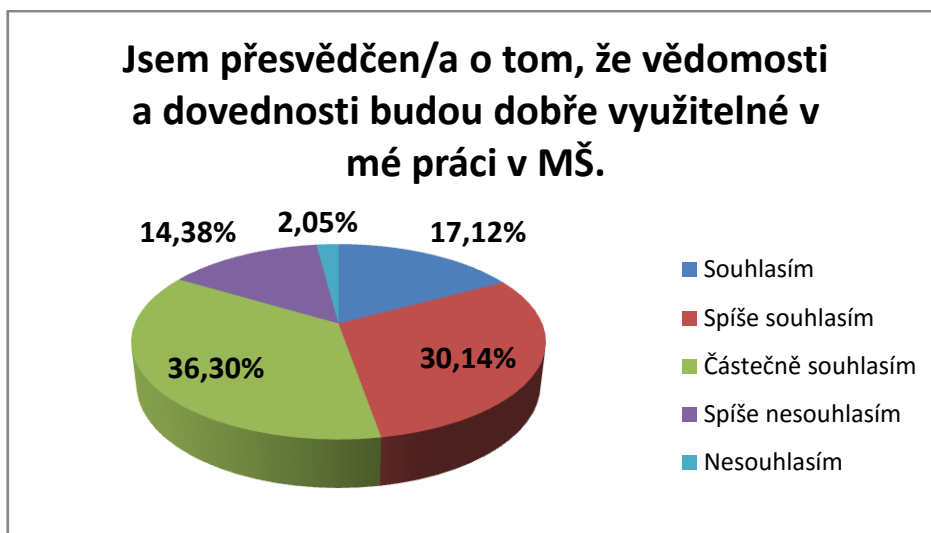
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Využitelnost poznatků a dovedností v praxi

Pro každou vysokou školu je určitě prioritou předat studentům takové vědomosti a dovednosti, které budou studenti potřebovat v praxi, které mohou v praxi využít. Myslím si, že je potřebné studentům nejen předat určité vědomosti, ale naučit je také, jak by tyto vědomosti měli využívat tak, aby je budoucí absolvent školy mohl využít ve své profesi učitele mateřské školy.

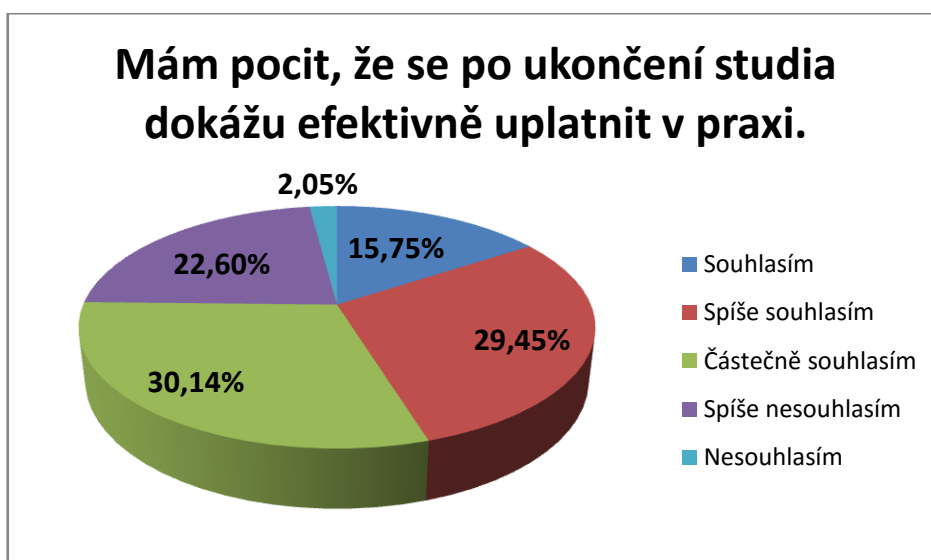
Ve výzkumném šetření jsme se snažili zjistit názory studentů na to, zda jsou přesvědčeni o tom, že vědomosti a dovednosti, které se ve škole naučili, budou dobře využitelné také v jejich práci v mateřské škole. Největší část studentů (36,30 %) se přiklání k tomu, že zmíněné vědomosti a dovednosti ve své práci částečně využít dokážou. Studenti, kteří zcela souhlasí s výrokem „Jsem přesvědčen/a, že vědomosti a dovednosti budou dobře využitelné v mé práci v MŠ“ tvoří 17,12 % a studenti, kteří s výrokem spíše souhlasí, představují 30,14 %. K tomu, že studenti nedokážou využít vědomosti a dovednosti v praxi se přiklání nejmenší část studentů.

Graf 16 – Využitelnost vědomostí a dovedností v praxi (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 17 – Uplatnění v praxi (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

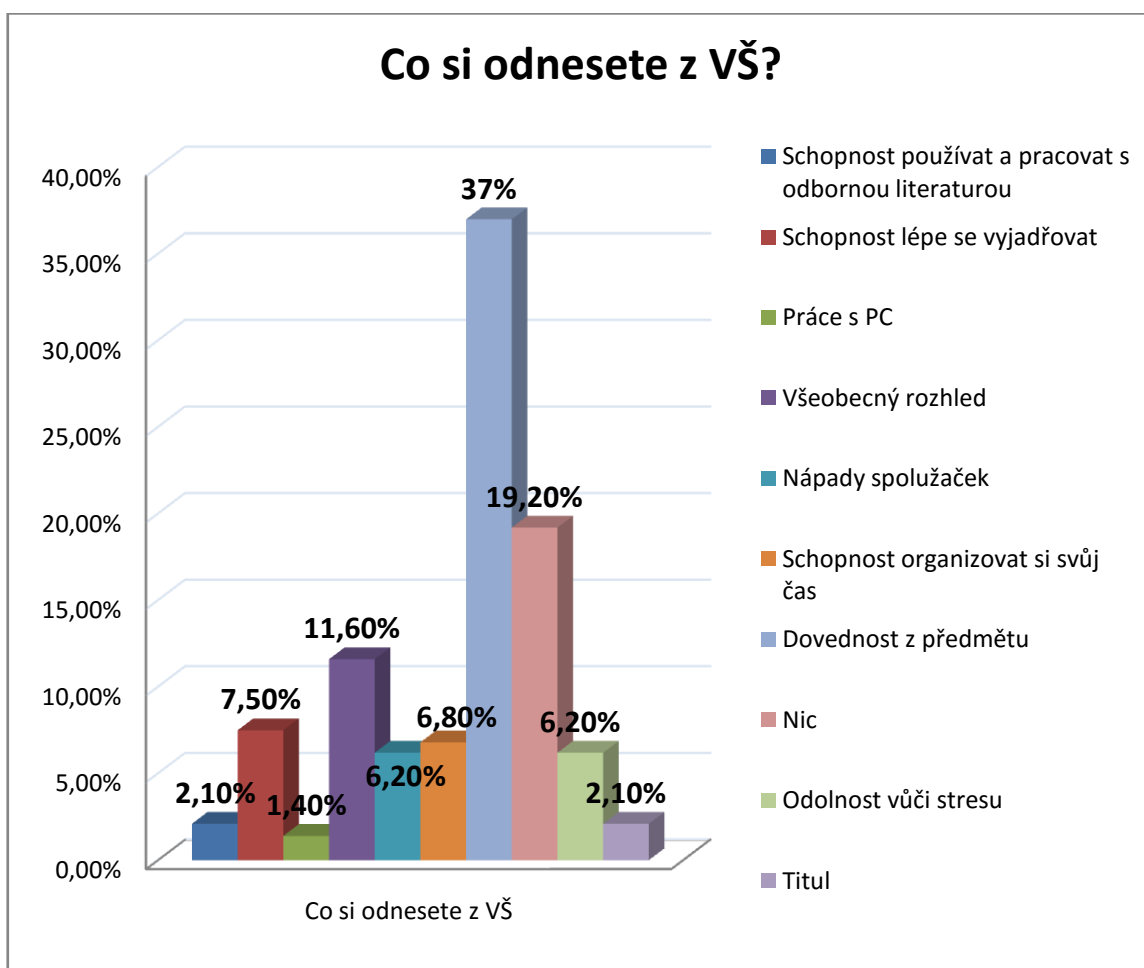
Podobný názor mají studenti také na uplatnění se v praxi. V grafu č. 17 ale můžeme pozorovat nepatrný vzestup odpovědí, které s efektivním uplatněním se v praxi spíše nesouhlasí. Stejně tak si můžeme všimnout nepatrného úbytku procent u kladných odpovědí. Počet studentů, kteří s efektivním uplatněním se v praxi vůbec nesouhlasí, zůstává nezměněn.

Co si studenti odnesou z vysoké školy

Další položka dotazníku zjišťovala, zda si studenti z vysoké školy odnesli nějakou dovednost, informaci či vědomost, která je pro ně důležitá a kterou mohou využít i v praxi nebo v osobním životě. Otázka byla otevřená, tzn., že se studenti mohli k této otázce volně vyjádřit.

Nejvíce studentů uvedlo, že si z vysoké školy odnese nějakou dovednost z předmětu. Jak můžeme vidět v grafu č. 18, dovednost z předmětu velkou mírou převažuje nad ostatními schopnostmi a dovednostmi. Pro vysokou školu je to určitě kladná zpětná vazba. Co mě ale velmi překvapilo je, že 19,20 % studentů uvedlo, že si z vysoké školy neodnese vůbec nic.

Graf 18 – Co si studenti odnesou z VŠ? (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

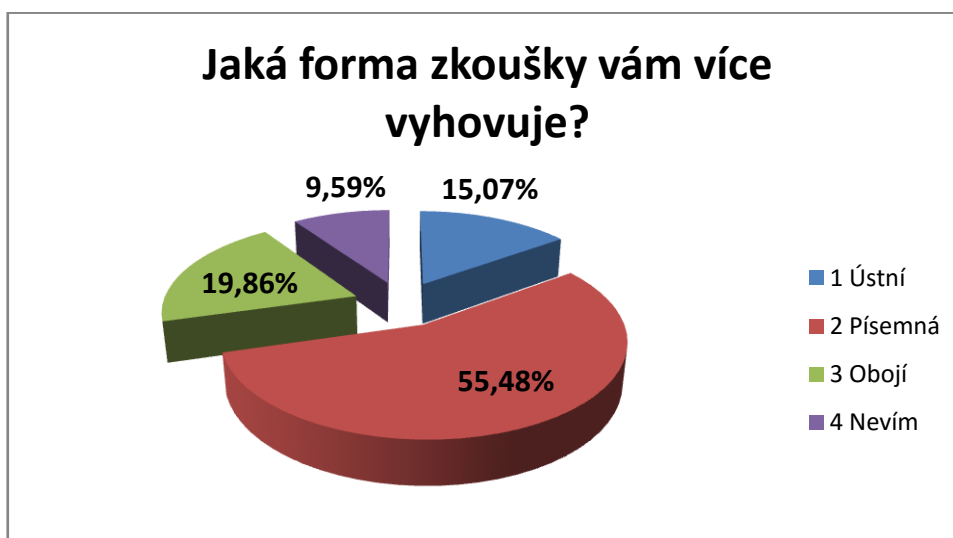
Zkoušky

Dostáváme se k méně oblíbené oblasti u studentů, jež představují zápočty a zkoušky, které probíhají ve zkouškovém období. Forma zkoušky může být ústní nebo písemná. Nás zajímalo, kterou formu zkoušky preferují studenti našeho oboru.

Výsledky dopadly podle mého očekávání. Více než polovina studentů (55,48 %) uvádí, že dávají přednost písemné formě zkoušky. Zbylá menší polovina studentů se rozdělila mezi studenty, kteří preferují obě formy zkoušek stejnou měrou, kterým více vyhovuje ústní zkouška, a kteří na tuto otázku neznají odpověď, neví, jaká forma zkoušky jim více vyhovuje.

V grafu č. 19 můžeme jasně pozorovat, že písemnou formu zkoušky studenti preferují o mnoho více než zkoušku ústní.

Graf 19 – Forma zkoušky (%)

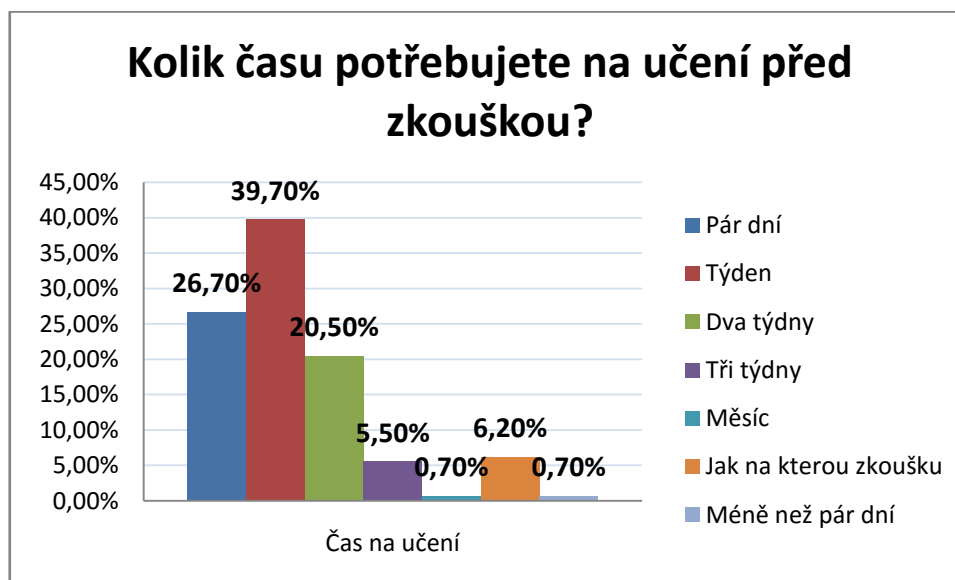

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Dále nás zajímalo, kolik času potřebují studenti našeho oboru na učení se před zkouškou. Je samozřejmé, že každý student má své pracovní a „učební“ tempo, které mu vyhovuje. Ve výzkumném šetření jsme zaznamenali, že největší počet studentů (39,73 %) potřebuje na učení jeden týden. Druhá nejpočetnější skupina (26,71 %) potřebuje na učení se před zkouškou pouze pár dní. Třetí nejpočetnější skupina studentů (20,55 %) se učí dva

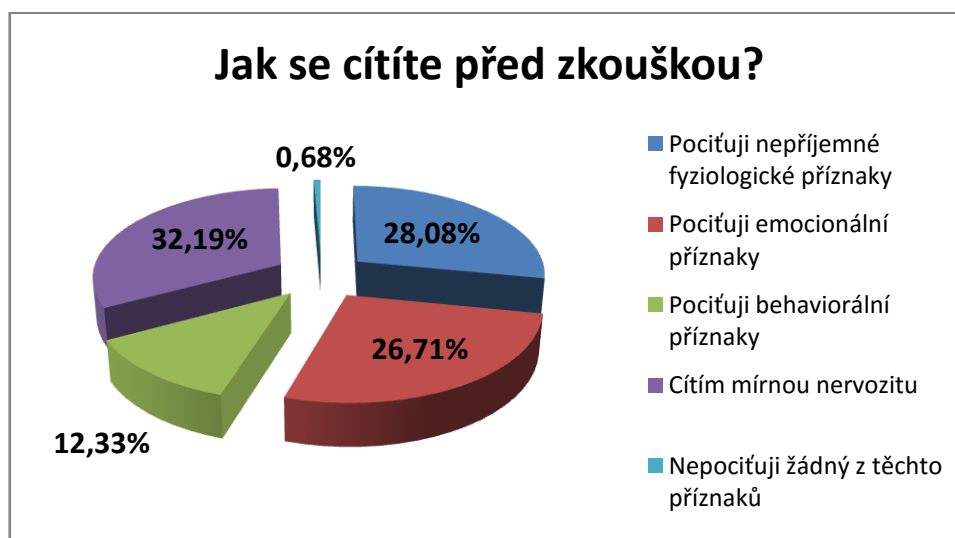
týdny před zkouškou. V grafu č. 20 můžeme pozorovat i další skupinu studentů, kteří tvoří menší část grafu.

Graf 20 - Čas na učení (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 21 – Pocity před zkouškou (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Jelikož zkouškové období pro studenty znamená velmi náročnou a zátěžovou část studia, mnozí studenti mohou pociťovat nervozitu, nepříjemné fyziologické, emocionální či behaviorální příznaky. Mezi fyziologické příznaky mohou patřit například bolesti

břicha, závratě, křeče apod. Pod emocionálními příznaky si můžeme představit například změny nálad, nadměrný pocit únavy, snahu schovat se před světem, úzkost, neschopnost koncentrace pozornosti apod. Behaviorální příznaky mohou studenti pociťovat v podobě zvýšené nemocnosti, ztráty chuti k jídlu, přejídání se, zhoršení kvality práce, vyhýbání se úkolům nebo v podobě problémů s usínáním.

Ve výzkumném šetření jsme se pokusili zjistit, zda některé z těchto příznaků prožívají i studenti našeho oboru. Jak můžeme vidět v grafu č. 21, Téměř všichni studenti před zkouškou pociťují některý z příznaků, které uvádíme. Pouze 0,68 % studentů žádný z těchto příznaků nepociťuje.

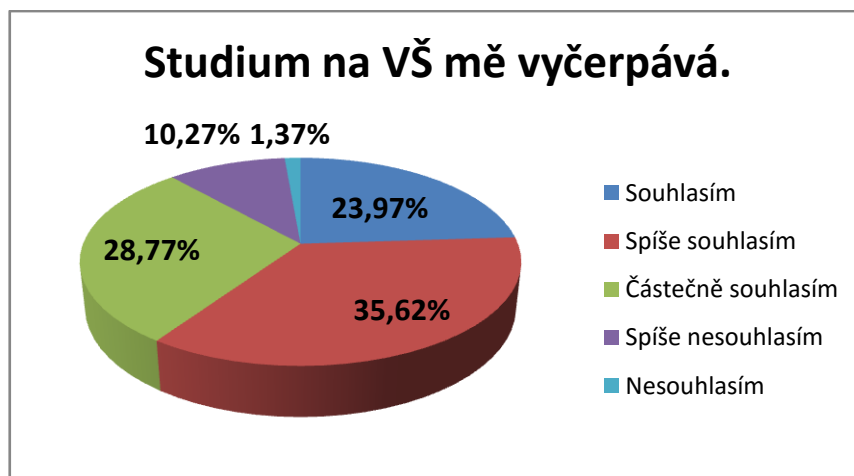
Největší část studentů (32,19 %) uvádí, že před zkouškou pociťují mírnou nervozitu. Druhá, méně početnější, skupina studentů (28,08 %) pociťuje nepříjemné fyziologické příznaky. Podobné zastoupení má i třetí skupina studentů (26,71 %), která pociťuje behaviorální příznaky.

Vysokoškolské studium po emocionální stránce

Jak už jsme se zmiňovali výše, vysokoškolské studium představuje pro studenty poměrně náročné období, ve kterém je na něj kladeno větší množství požadavků. Student musí umět organizovat svůj volný čas, aby dokázal složit všechny zkoušky a odevzdat úkoly. Zvládat všechny tyto povinnosti, které se s vysokoškolským studiem pojí, může některé studenty vyčerpávat.

Tomu, do jaké míry studenty našeho oboru studium na vysoké škole vyčerpává, jsme se věnovali v další položce dotazníku. Jak můžeme vidět v grafu č. 22, velká část studentů souhlasí s tím, že je studium na vysoké škole vyčerpává. Pouze 10,27 % studentů s tímto výrokem spíše nesouhlasí a pouze 1,37 % s ním nesouhlasí vůbec.

Graf 22 – Studium na VŠ a vyčerpanost studentů (%)

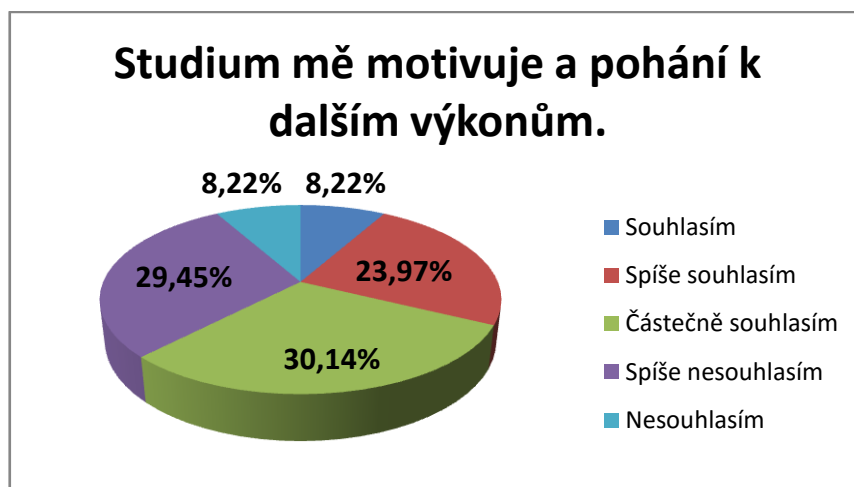

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Dále nás zajímalo, zda má studium vliv na motivaci studentů k dalším výkonům, k dalším aktivitám, které by mohly studentům pomoci při jejich práci v mateřské škole.

Jak můžeme vidět v grafu č. 23, jen velmi malé procento studentů s výrokem „Studium mě motivuje a pohání k dalším výkonům“ buď souhlasí, nebo vůbec nesouhlasí. Názory studentů se rozdělily do tří podobně rozsáhlých skupin, které ukazují jejich postoj k tomuto tématu. Největší část studentů připustila, že je studium k dalším výkonům částečně motivuje.

Graf 23 – Studium a motivace studentů (%)

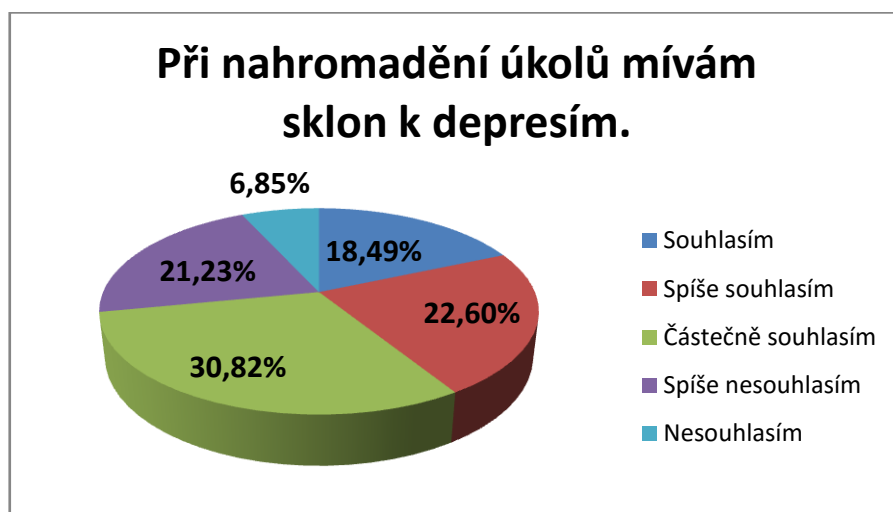

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Na vysoké škole se často stává, že se požadavky jednotlivých vyučujících na studenty nahromadí. Studentům pak zbývá pouze krátký časový úsek, ve kterém musí studenti splnit a odevzdat větší množství úkolů najednou. K této situaci většinou dochází v případě, kdy student nevypracovává úkoly průběžně. Jednotlivé úkoly mohou ve výsledku zabrat více času, než student předpokládal, z časové tísně pak může začít student pociťovat nepříjemné pocity v podobě deprese apod.

Ve výzkumném šetření jsme se snažili zjistit, zda těmito problémy prochází i studenti našeho oboru. Výsledky ukazují, že sklony k depresím pociťuje 18,48 % studentů. V menší míře tyto sklony pociťuje 22,60 % studentů. Jak můžeme pozorovat v grafu č. 24, nejvíce studentů tyto sklony pociťuje jen částečně.

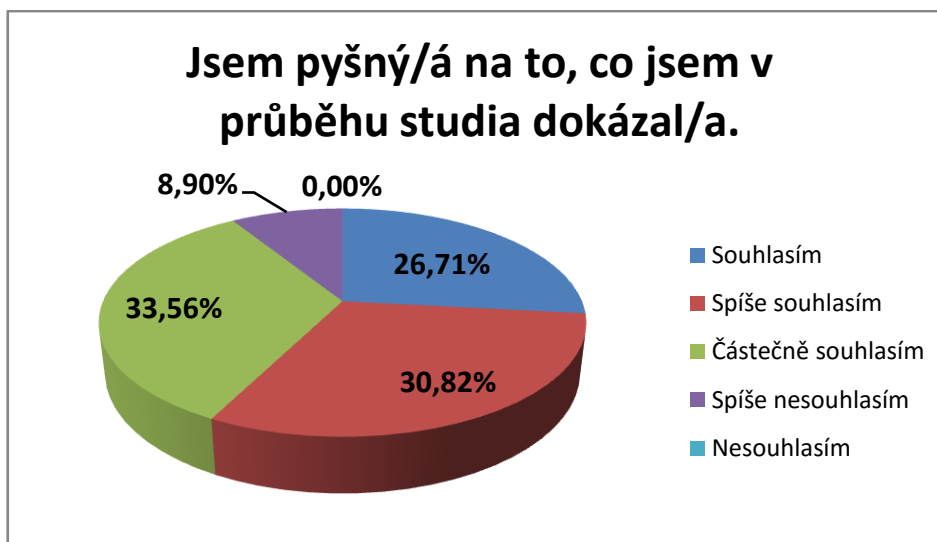
Graf 24 – Sklony k depresím (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Studenti na vysoké škole prochází mnoha složitými a zátěžovými situacemi v podobě zkoušek, zápočtů, úkolů apod. Ve výzkumném šetření jsme se snažili zjistit, zda jsou studenti pyšní na svoji práci, na to, co již v průběhu studia dokázali, čím již prošli. Výsledky, které můžeme pozorovat v grafu č. 25, jsou poměrně pozitivní. Většina studentů je alespoň částečně se svými výsledky a působením na vysoké škole spokojena. Každý student je na sebe alespoň z malé části pyšný.

Graf 25 – Spokojenost s výsledky své práce (%)

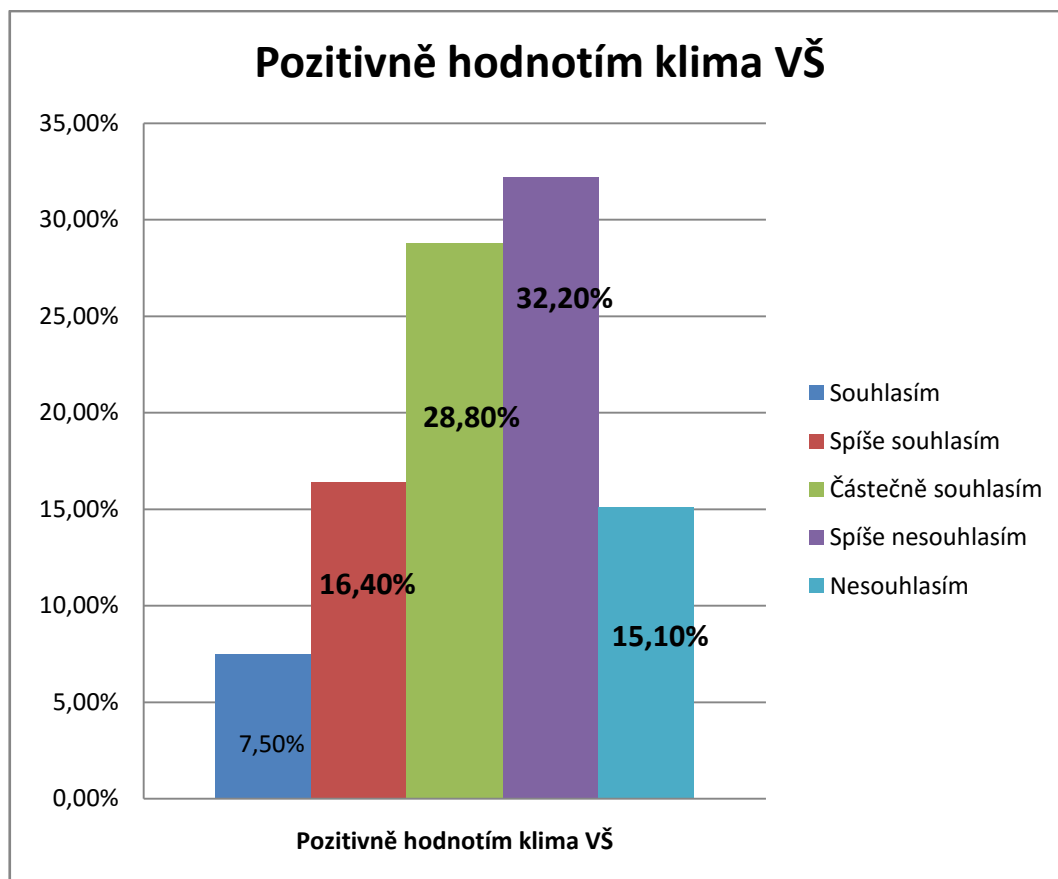
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Klima vysoké školy

To, jak se student na vysoké škole cítí, ovlivňuje také sociální klima školy. Mezi aktéry řadíme podle Čápa a Mareše (2001, s. 582) vedení školy, učitelský sbor, učitele jako jednotlivce, studenty jednotlivých ročníků, školní třídy a další zaměstnance školy. Autoři také uvádějí, že studenti si své sociální zážitky a životní zkušenosti ze styku s učiteli, vedením školy a spolužáky fixuje a odnáší do života. Je nutné podotknout, že ve škole, ve které panuje příjemná atmosféra a příznivé sociální klima, mohou studenti rozvíjet svůj potenciál a osobnost daleko lépe než ve škole, která tak příznivé klima nemá.

V našem výzkumném šetření jsme se zaměřili na to, jak klima školy vnímají studenti našeho oboru. V grafu č. 26 můžeme vidět, že studentů, kteří hodnotí klima školy pozitivně, je poměrně málo - pouze 7,50 %. Nejvíce studentů spíše nesouhlasí s pozitivním hodnocením školního klimatu. Druhá nejpočetnější skupina studentů (28,80 %) souhlasí pouze částečně.

Graf 26 – Klima vysoké školy (%)

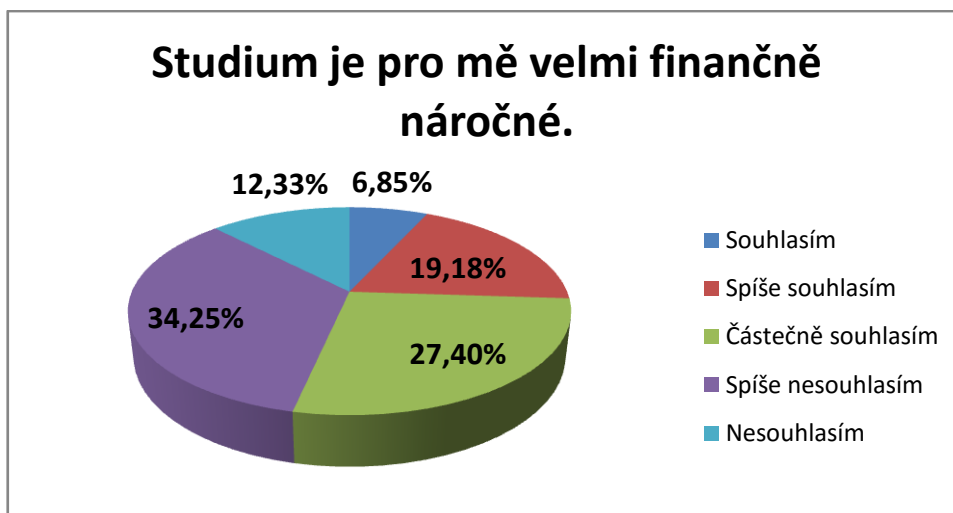

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Vysokoškolské studium po finanční stránce

Studium může pro některé studenty znamenat zátěž po finanční stránce. Ve výzkumném šetření jsme se tedy zaměřili i na to, jak finančně náročné je pro studenty našeho oboru studium na vysoké škole. Výsledky ukazuje graf č. 27. Na otázku, zda je studium náročné pro studenty po finanční stránce odpovědělo kladně pouze 6,85 % respondentů, což ukazuje, že studium pro většinu studentů komplikace po finanční stránce nepředstavuje. Největší počet studentů (34,25 %) s výrokem „Studium je pro mě velmi finančně náročné“ spíše nesouhlasí.

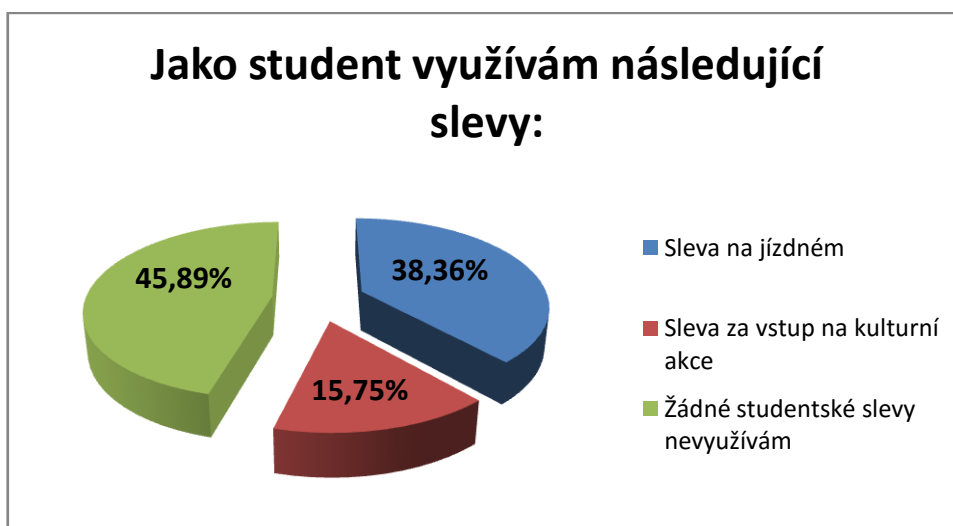
Graf 27 – Náročnost studia po finanční stránce (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Další položka dotazníků zjišťovala, jaké slevy studenti našeho oboru využívají. Zde bude důležité srovnání studentů studující denní a kombinovanou formu studia.

Graf 28 – Studentské slevy (%)

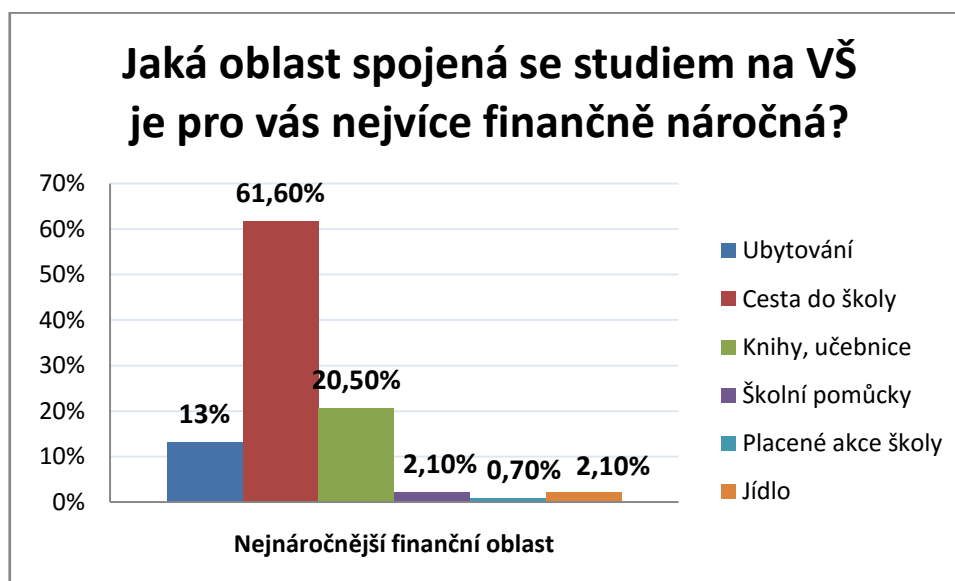

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Jak můžeme pozorovat v grafu č. 28, nejvíce studentů (45,89 %) žádné studentské slevy nevyžívá. Druhá, méně početnější, skupina využívá slevu na jízdném a třetí skupina studentů využívá slev pro vstup na nejrůznější kulturní akce.

Také jsme se pokoušeli zjistit, jaká oblast, spojená se studiem na vysoké škole, je pro studenty našeho oboru nejvíce finančně náročná. Graf č. 29 jasně ukazuje, že finančně nejnáročnější oblast pro studenty představuje cesta do školy. Někteří studenti své finance vkládají také do knih a učebnic nebo ubytování. Nejmenší skupina studentů považuje za nejnáročnější oblast po finanční stránce placené akce školy nebo výdaje spojené se stravováním ve škole.

Graf 29 – Finančně nejnáročnější oblast spojená se studiem na VŠ (%)

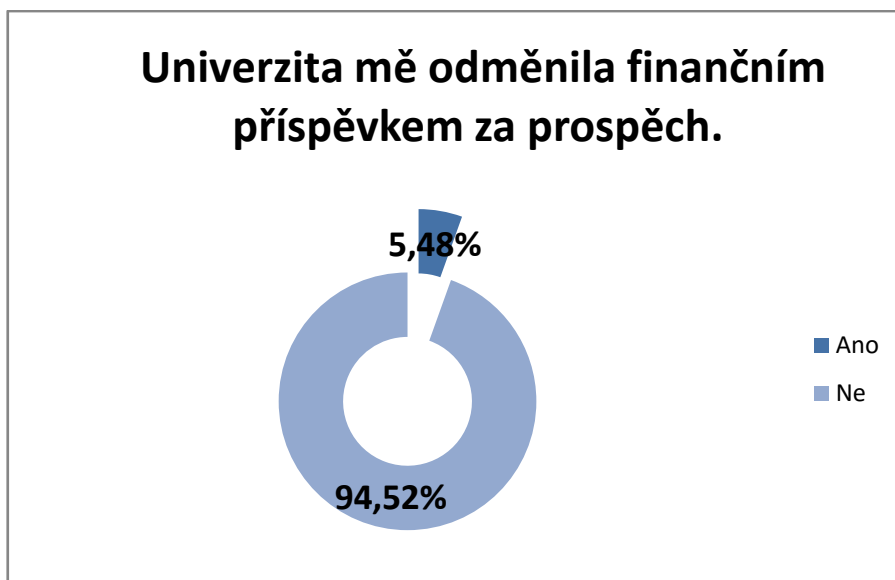
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Univerzita se snaží své studenty motivovat a finančně podporovat prostřednictvím finančních příspěvků za prospěch, za účast ve SVOČ⁸ či za přípravu a realizaci nejrůznějších programů pro děti.

Z výsledků, které můžeme pozorovat v následujících grafech č. 30, 31 a 32, však vyplývá, že studenti těchto možností zatím moc nevyužívají. Pouze 5,48 % studentů bylo odměněno finančním příspěvkem za prospěch a 4,79 % za účast ve SVOČ. Nejvíce studentů (21,23 %) bylo ohodnoceno za realizaci programu pro děti.

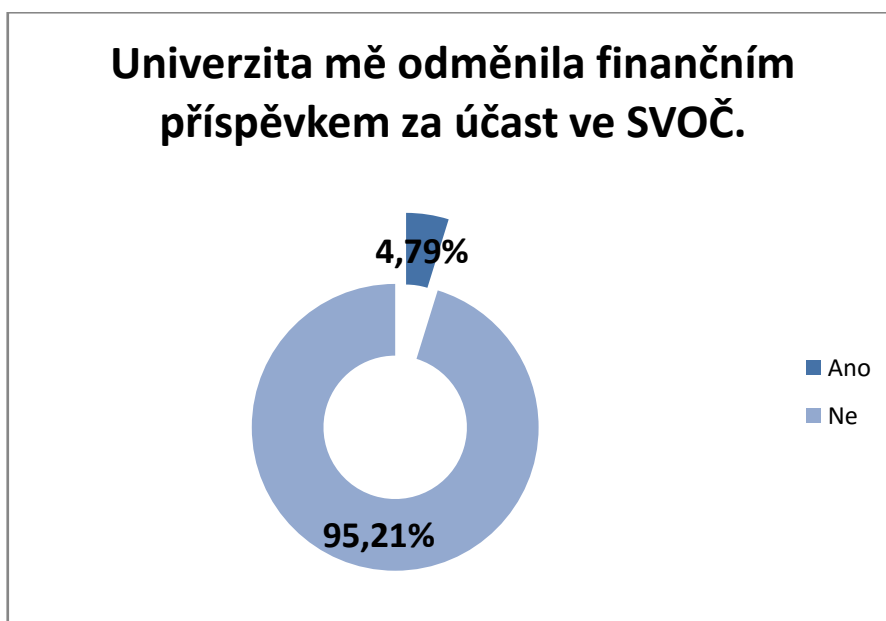
⁸ Studentská vědecká a odborná činnost

Graf 30 – Finanční příspěvek za prospěch (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 31 – Finanční příspěvek za účast ve SVOČ (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 32 – Finanční příspěvek za realizaci programu pro děti

(Zdroj: Vlastní výzkum)

2.2 Bivariační analýza

Bivariační analýza představuje třídění II. stupně. Celý výzkumný soubor jsme rozdělili na studenty, kteří studují denní formu studia a na studenty studující kombinovanou formu studia. Zaměřili jsme se na otázky, kde se odpovědi studentů denního a kombinovaného studia nejvíce lišily.

Nevýhody ve studiu z hlediska odlišné formy studia

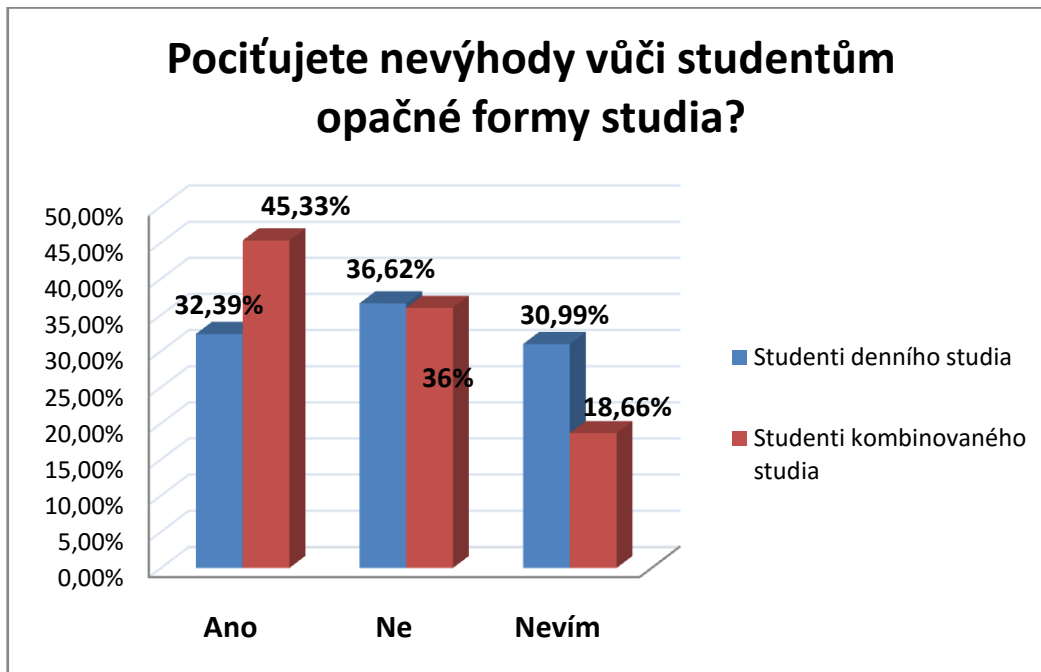
Souhrnné výsledky studentů obou forem studia na otázku, týkající se nevýhod ve studiu, vytvořily dvě přibližně stejně velké skupiny studentů. První skupina nevýhody vůči studentům opačné formy studia pocítovala, druhá skupina studentů nikoliv. Nás zajímalo, jak budou vypadat odpovědi, rozdělíme-li studenty na denní a kombinované.

Z výzkumného šetření vyplynulo, že nevýhody ve studiu pocíťují spíše studenti kombinovaného studia. Na otázku, položenou v grafu č. 33, odpovědělo kladně 45,33 % studentů, což je o necelých 13 % více než u studentů denního studia.

V grafu č. 34 ukazujeme, jaké nevýhody pocíťují studenti kombinovaného studia vůči studentům denní formy studia. Jelikož jsou ale v našem výzkumném šetření i studenti denní formy studia, kteří nevýhody také pocíťují, zadali jsme jejich odpovědi

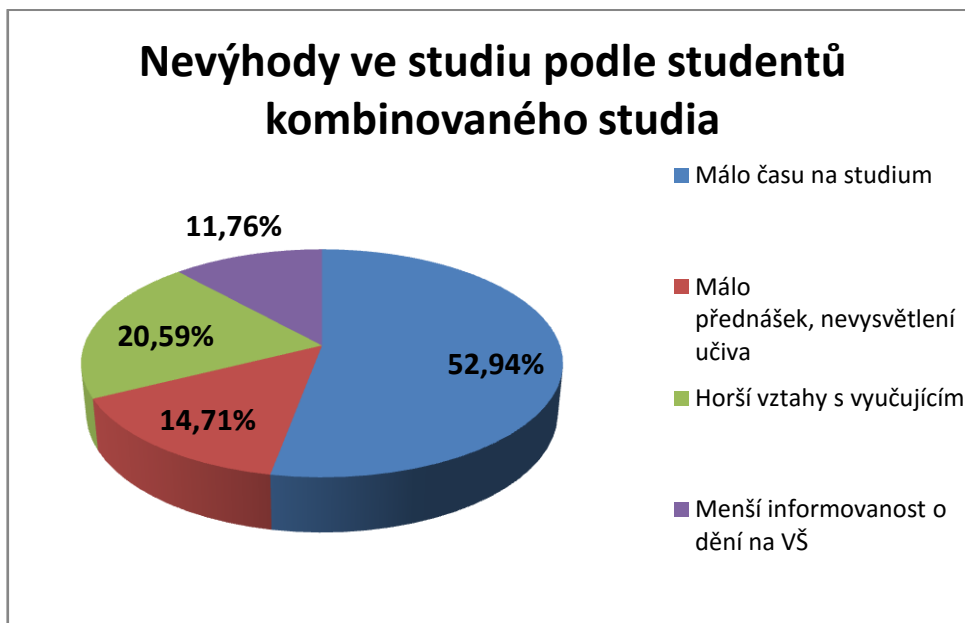
do grafu č. 35. Jak můžeme vidět v zmíněných grafech, nevýhody ve studiu jsou u studentů denní i kombinované formy studia zcela odlišné.

Graf 33 – Nevýhody ve studiu – Studenti denní x kombinované formy studia (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 34 – Nevýhody ve studiu podle studentů kombinované formy studia (%)

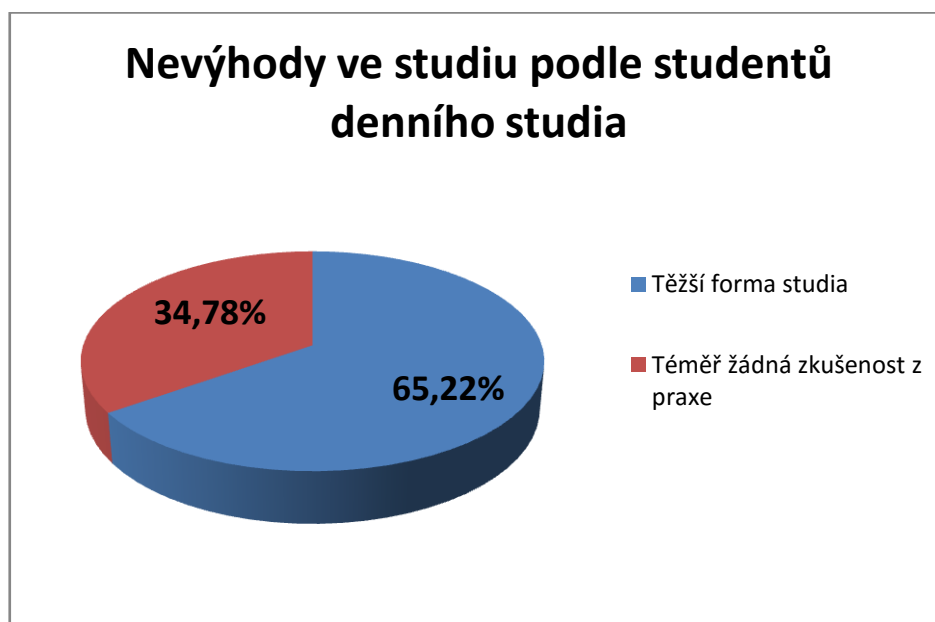
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Studenti kombinované formy studia považují za největší nevýhodu vůči studentům denní formy studia především málo času na studium. Studenti kombinované formy studia musí přes týden pracovat v zaměstnání, víkendy stráví ve škole a na učení jim zbývá jen velmi málo času. Mezi další nevýhody také řadí malou dotaci přednášek. Podle jejich názoru díky malému počtu přednášek nestíhají vyučující studentům sdělit tolik informací, kolik by studenti pro lepší pochopení učiva potřebovali.

Nemalá část kombinovaných studentů také spatřuje nevýhody ve studiu v jiném přístupu jednotlivých vyučujících. Tito studenti mají pocit, že mají horší vztahy s vyučujícími, než studenti denní formy studia. Studenti ale připouští, že tento jev je nejspíš zapříčiněn tím, že kombinovaní studenti se dostávají do styku s vyučujícími oproti studentům denní formy studia velmi málo.

Z toho vyplývá i poslední nevýhoda, kterou studenti kombinovaného studia uvádí. Jedná se o menší informovanost o dění na vysoké škole. Studenti této formy studia mají pocit, že se vše dovídají jako poslední. Přitom by rádi tyto informace znali s předstihem kvůli možnosti najít za sebe náhradu v zaměstnání.

Graf 35 – Nevýhody ve studiu podle studentů denní formy studia (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Pokud se podíváme na graf č. 35, můžeme vidět, že studenti denní formy studia pocítují pouze dvě nevýhody vůči studentům kombinované formy studia. Největší část studentů (65,22 %) si myslí, že studenti kombinovaného studia mají studium ulehčeno. Jsou toho názoru, že na tyto studenty má vysoká škola daleko menší nároky. Jelikož jsem studovala obě formy studia, nemohu s tímto tvrzením souhlasit. Většina zkoušek, které kombinovaní studenti plnili, byla stejná jak pro studenty denního, tak pro studenty kombinovaného studia. Kombinovaným studentům také nebylo předáno tolik informací týkajících se daného předmětu a tak se studenti na zkoušku museli připravovat o to více ve svém volném čase. Také bych zdůraznila, že studenti denního studia mají ve zkouškovém období zpravidla volno, nechodí do školy. Kombinovaní studenti naproti tomu musí pracovat v zaměstnání.

K tomu se pojí další nevýhoda, kterou studenti denního studia uvedli. Za nevýhodu vůči studentům kombinované formy studia považují téměř žádnou zkušenost z praxe, která může kombinovaným studentům ve škole velkou měrou pomáhat. Určitě jsem toho názoru, že zkušenost z praxe je velkým přínosem ve studiu a to především proto, že studenti s praxí již získali určitý nadhled, množství teoretických poznatků si dokážou spojovat s praxí a tak lépe chápat, co se ve škole probírá. Také si myslím, že díky zážitkům z praxe si studenti dokážou dané informace lépe a dlouhodoběji zapamatovat.

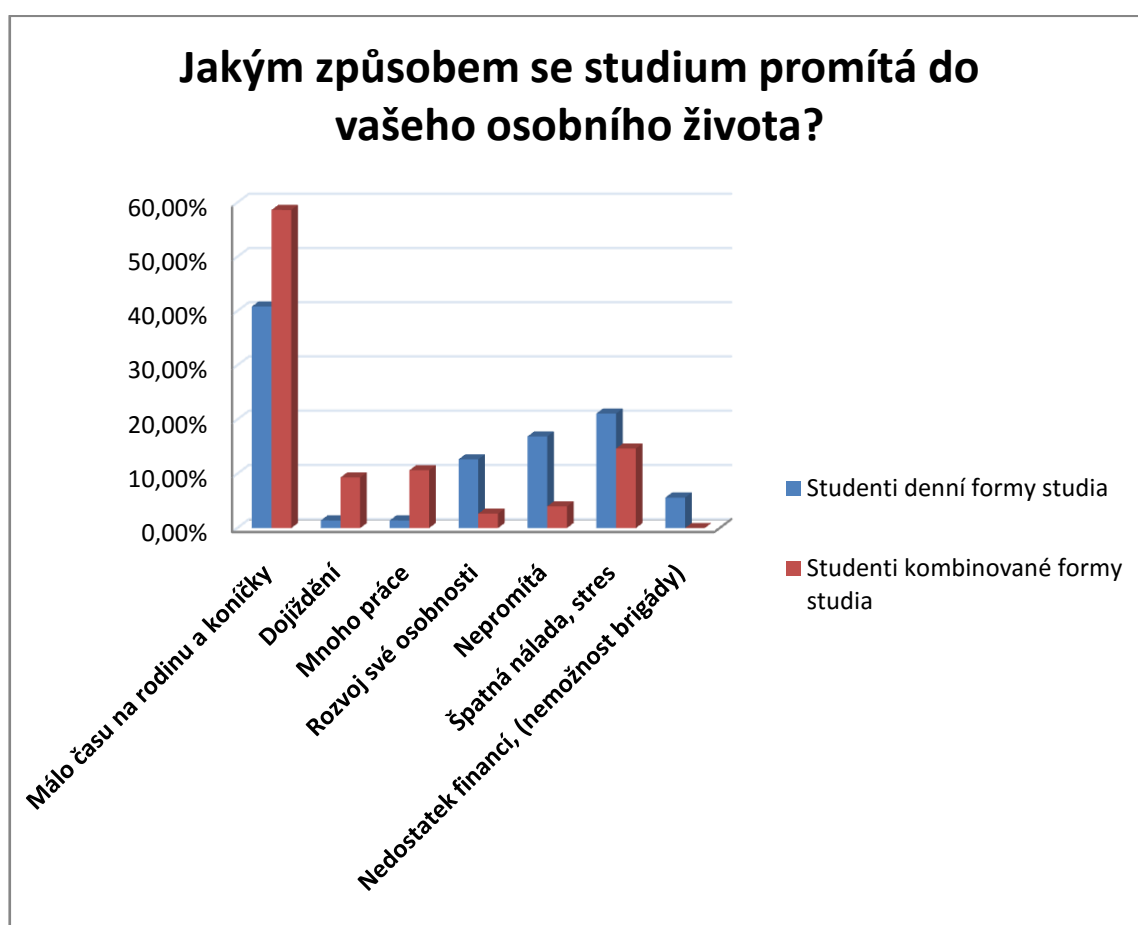
Studium a osobní život studentů z hlediska odlišné formy studia

Velmi zajímavé srovnání mezi studenty obou forem studia nám ukazuje graf č. 36. Vysokoškolské studium se do osobního života studentů obou forem studia promítá především z hlediska nedostatku času pro své blízké, pro rodinu a přátele, kteří studenta obklopují. Student nejenom že pocítuje nedostatek kontaktu se svými blízkými, má také daleko méně času na své záliby a koníčky. Tento problém intenzivně vnímají více studenti kombinovaného studia. Tito studenti také uvádí, že se studium do jejich osobního života promítá také v podobě složitého dojíždění do školy. Vysokoškolské studium jim také přiděluje práci ve volném čase, ve kterém se dříve věnovali svým koníčkům.

Studenti také uvádějí, že se studium na vysoké škole podepisuje na jejich náladě, kterou většinou negativně ovlivňuje. Jak můžeme vidět v grafu č. 36, tento problém více pocítují studenti denního studia. Část studentů denního studia také uvedlo, že se vysokoškolské studium do jejich života vůbec nepromítá. Někteří studenti uvedli,

že se studium do jejich života promítá v pozitivním smyslu a to v podobě rozvoje své vlastní osobnosti. Graf č. 36 nám ukazuje, že i tento jev pociťují spíše studenti denní formy studia. Nepatrná část studentů denního studia také uvedla, že se studium na vysoké škole do jejich života promítá po finanční stránce. Studenti tvrdí, že si kvůli studiu nemohou najít brigádu a přivydělat si tak finance pro svoji potřebu. Příčinu vidí studenti v rozvrhu vyučovacích hodin. Tvrdí, že vyučovací hodiny jsou rozloženy do celého dne, prakticky od rána do večera, a tudíž je velmi obtížné najít brigádu, která by se s vyučováním nekryla.

Graf 36 – Studium a osobní život – studenti kombinované x denní formy studia (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Povinné akce školy z hlediska odlišné formy studia

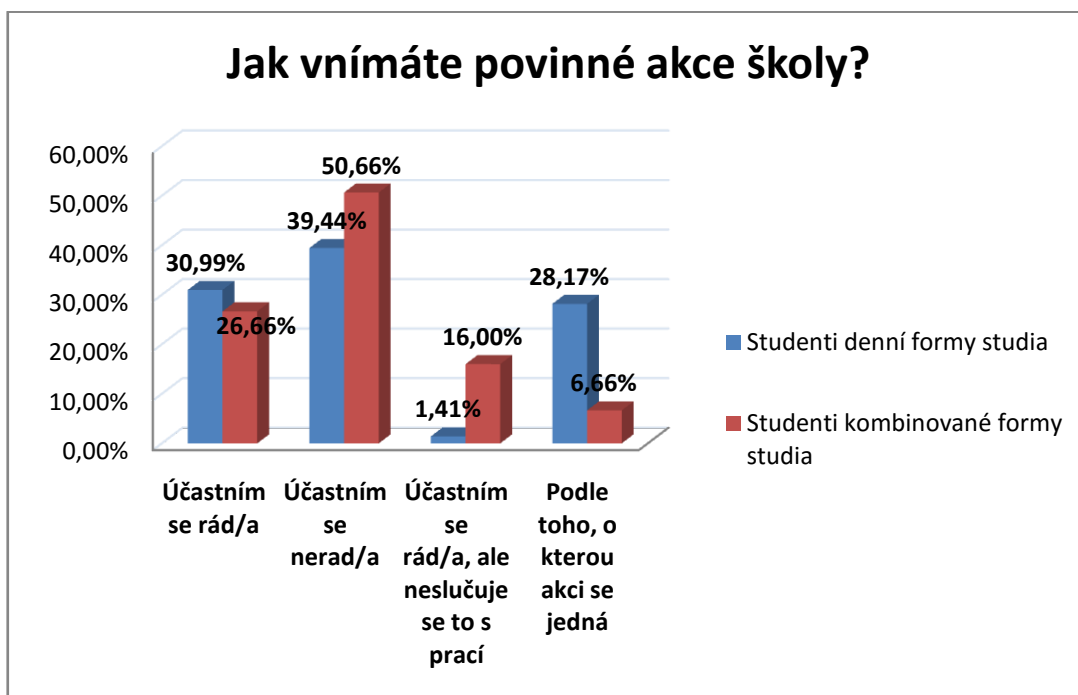
Odpovědi studentů obou forem studia se lišily také v názoru studentů na povinné akce školy, kterých se studenti účastní. Jak můžeme vidět v grafu č. 37, větší část jak

denních, tak kombinovaných studentů, se akcí, které škola pořádá, účastní nerada. Z výsledků vyplývá, že studenti denní formy studia se těchto akcí účastní raději než studenti kombinovaného studia.

Studenti také uvedli, že velmi záleží na tom, o jakou akci školy se jedná. Pozitivně hodnotí programy pro děti, které studenti realizují a které je obohacují o nové zkušenosti a poznatky. Spíše negativně vnímají naopak povinné konference složené z přednášek studentů či odborníků. Jak můžeme pozorovat v grafu č. 37, tento názor mají především studenti denního studia.

Studenti kombinovaného studia vidí komplikace v účasti na akcích školy především ve svém pracovním vytížení, které jim mnohé akce pořádané školou komplikuje. Studenti ve velké míře uváděli, že by se akcí účastnili rádi, občas ale není možné vzít si v zaměstnání studijní volno či dovolenou. Tito studenti by rádi vysvětlili, že jejich případná neúčast není způsobena nezájmem, ale pracovní vytížeností či nemožností domluvy s kolegy či nadřízenými. Pokud si student, i přes nelibost kolegů v práci, dané studijní volno či dovolenou vezme, je to na úkor svých vlastních vztahů na pracovišti, které se v některých případech velmi špatně urovnávají.

Graf 37 – Povinné akce školy – Studenti denní x kombinované formy studia (%)

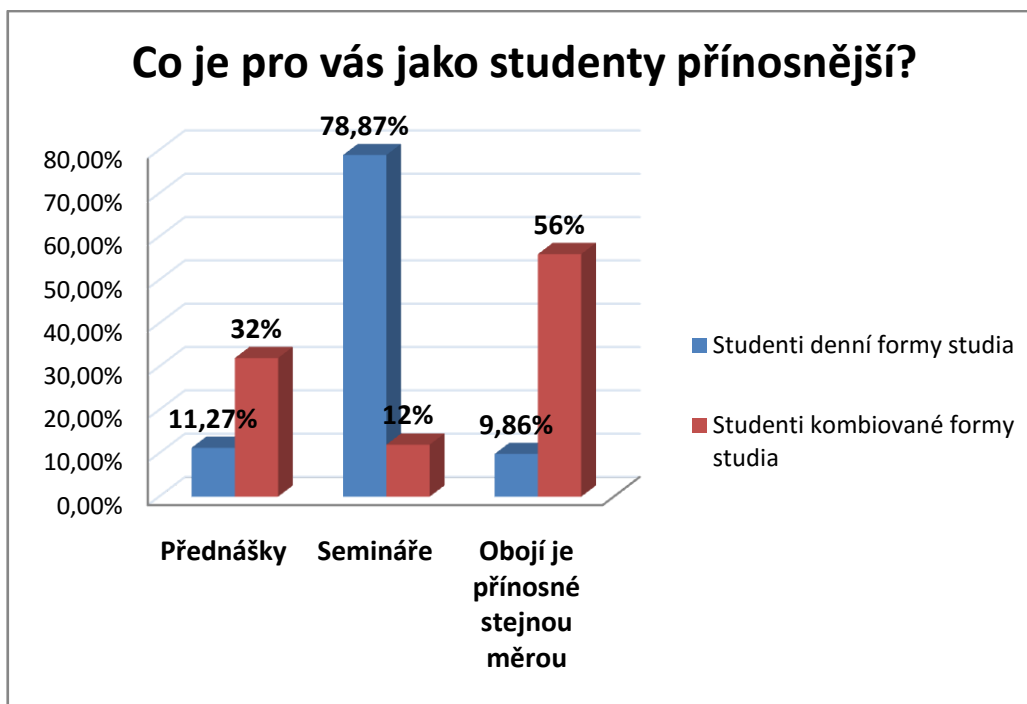
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Přednášky a semináře z hlediska odlišné formy studia

Studenti denní formy studia a studenti kombinované formy studia rozdílně vnímají také přínosnost přednášek a seminářů. Oblíbenost přednášek je u studentů kombinovaného studia mnohem větší než u studentů denního studia. Osobně jsem toho názoru, že důvodem, proč přednášky upřednostňují více studenti kombinovaného studia, může být to, že přednáška je teoretická, vyučující uvádí spoustu nových informací, používá odborné termíny, předává studentům k pochopení nové teorie a poznatky, které mohou následně studenti využít v praxi. Zcela rozumím tomu, že jsou pro některé studenty kombinovaného studia důležitější přednášky než semináře. Studenti většinou pracují v mateřské škole a o zážitky z praxe nemají nouzi, vědí, jak děti v praxi fungují, co je zaujme, jak se chovat v určitých situacích apod. Pro tyto studenty je tedy více lákavá teorie, která je pro ně nová, která je může v praxi posunout dál, pomůže jim pochopit určité zákonitosti, díky přednáškám si dokážou spojit teorii s praxí. Výsledky však ukázaly, že nejvíce studentů kombinované formy studia (56 %) vidí stejnou přínosnost jak v přednáškách, tak také v seminářích.

Naopak většina studentů denního studia (78,87 %), uvedla, že jsou pro ně mnohem přínosnější semináře, které jsou více praktické než přednášky, studenti se více zapojují, zkouší nové věci, připravují se do praxe.

Graf 38 – Přednášky a semináře – Studenti denní x kombinované formy studia (%)

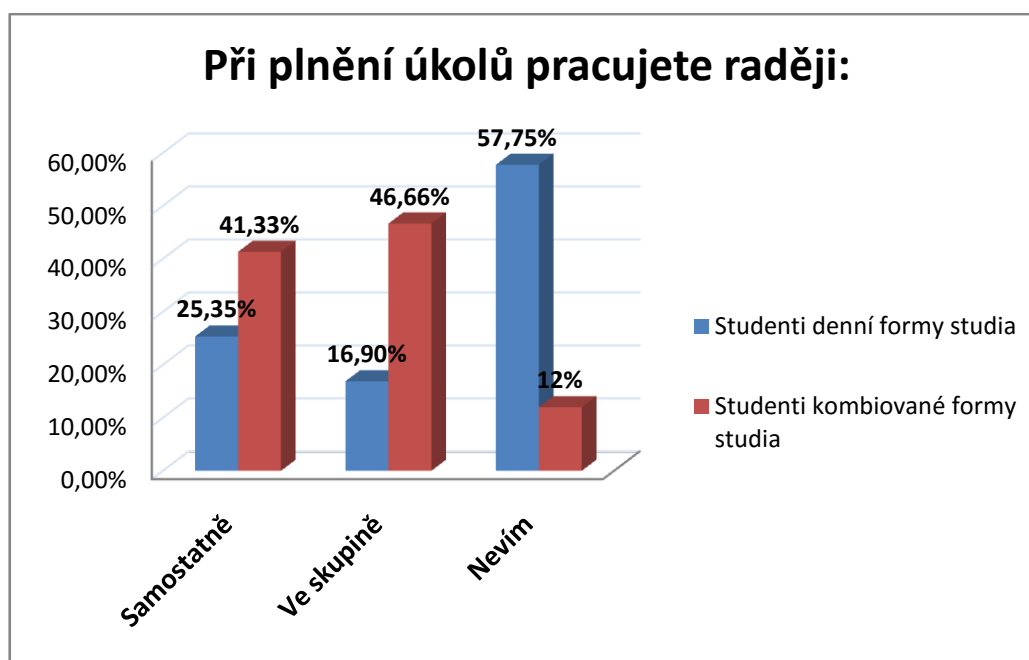

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Plnění úkolů z hlediska odlišné formy studia

Další zajímavé porovnání přinesla další položka dotazníku, která zjišťovala, zda studenti při plnění úkolů pracují raději samostatně či ve skupinách. Největší rozdíly mezi studenty denního a kombinovaného studia, jak můžeme vidět v grafu č. 39, přinesly odpovědi studentů, kteří na tuto položku nedokázali odpovědět a zvolili možnost „nevím“. Tuto možnost zvolilo pouze 12 % studentů kombinovaného studia. Počet studentů denní formy studia, který neví, zda pracuje při plnění úkolů raději samostatně nebo ve skupině, byl o hodně vyšší (57,75 %). Díky tomu z výsledků vyplynulo, že studenti kombinovaného studia pracují v porovnání s denními studenty raději samostatně i ve skupině. Pokud se však podíváme na odpovědi studentů denní formy studia, vidíme, že větší část z nich pracuje raději samostatně. Pokud se stejně tak podíváme na odpovědi studentů kombinované formy studia, výsledky ukazují, že větší část těchto studentů pracuje raději ve skupině.

Graf 39 – Plnění úkolů – Studenti denní x kombinované formy studia (%)

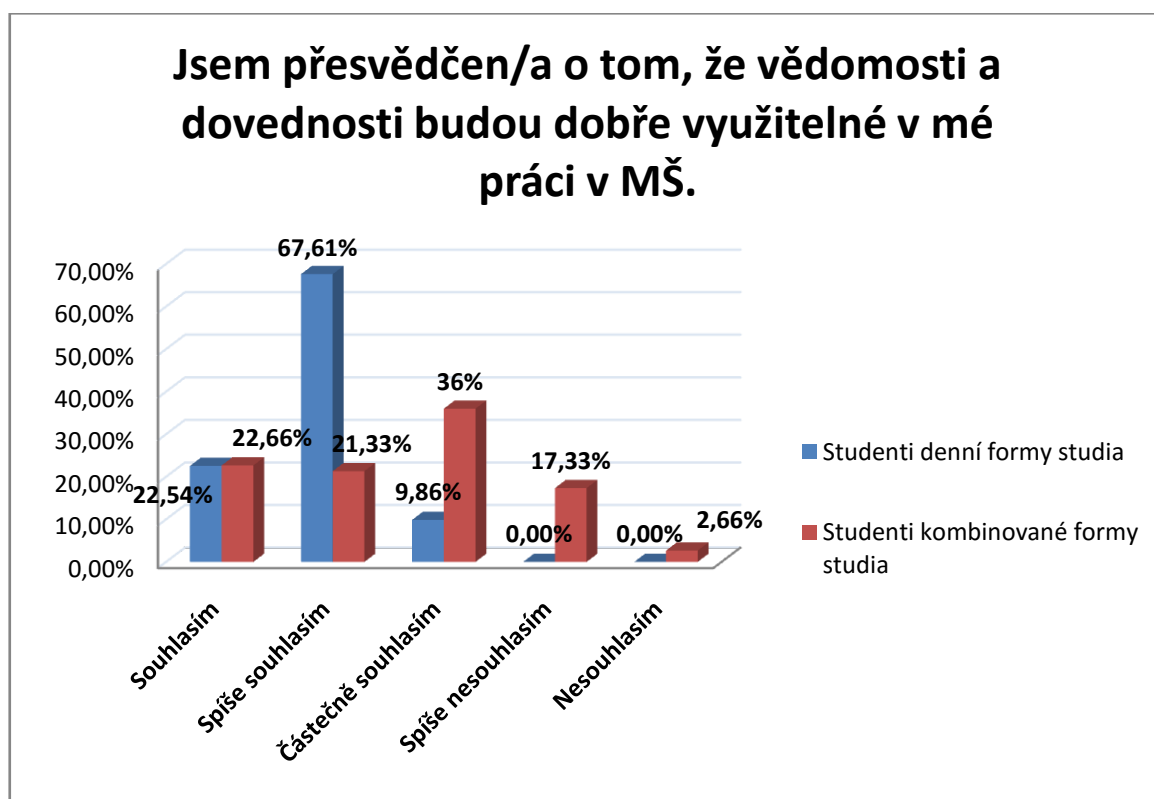
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Využitelnost poznatků a dovedností v praxi z hlediska odlišné formy studia

Pokud se podíváme na graf č. 40, můžeme v něm pozorovat, že poměrně stejné procento studentů obou forem studia uvedlo, že souhlasí s tím, že vědomosti a dovednosti získané na vysoké škole budou dobře využitelné v mateřské škole. Pokud se však na graf podíváme celkově, vychází nám, že denní studenti jsou více přesvědčeni o tom, že vědomosti a dovednosti získané ve škole, budou dobře využitelné v mateřské škole než studenti kombinovaného studia.

Žádný ze studentů denního studia také nevedl, že by nesouhlasil s výrokem uvedeným v grafu. Naopak 17,33 % studentů kombinované formy studia uvedlo, že s tímto tvrzením spíše nesouhlasí a dalších 2,66 % studentů s ním nesouhlasí vůbec.

Graf 40 – Využitelnost vědomostí a dovedností – studenti denní x kombinované formy studia (%)

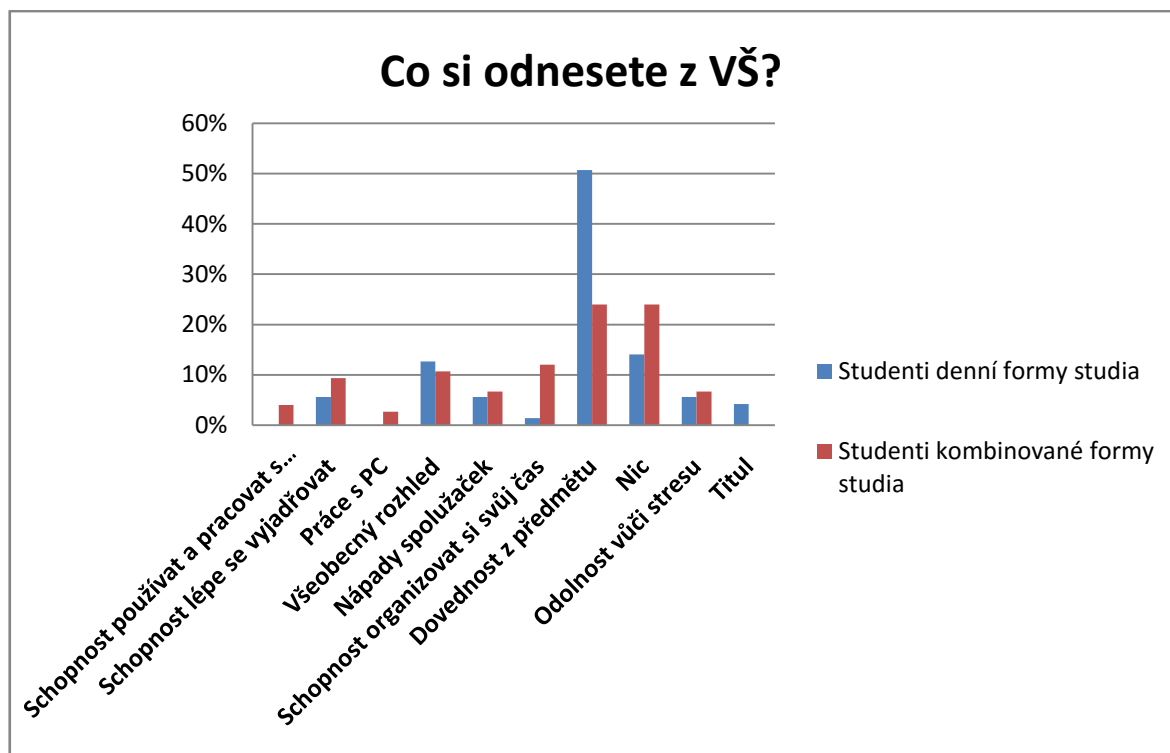
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Co si studenti odnesou z vysoké školy – Srovnání studentů denní a kombinované formy studia

Rozdíly se objevily i v odpovědích studentů na otázku zjišťující jakou dovednost nebo schopnost si studenti z vysoké školy odnesou. Někteří studenti jak denního, tak dálkového studia uvedli takové schopnosti a dovednosti, které žádný ze studentů opačné formy studia nevedl. Jak vidíme v grafu č. 41, někteří studenti kombinovaného studia si z vysoké školy odnesou schopnost pracovat s odbornou literaturou nebo schopnost pracovat s počítačem a počítačovými programy, což žádný ze studentů denního studia nevedl. Studenti denního studia si naopak tvrdí, že z vysoké školy si odnesou titul.

Největší skupina studentů si velmi váží svých dovedností týkajících se určitého předmětu, který studenty obohatil. Poznatky získané z tohoto předmětu studenti určitě dále využijí v praxi. Zde je zajímavé srovnání odpovědí studentů denní a kombinované formy studia. Tuto odpověď v dotazníku uvedlo mnohem více studentů denního studia.

Graf 41 – Co si studenti odnesou z VŠ? – Srovnání studentů obou forem studia (%)

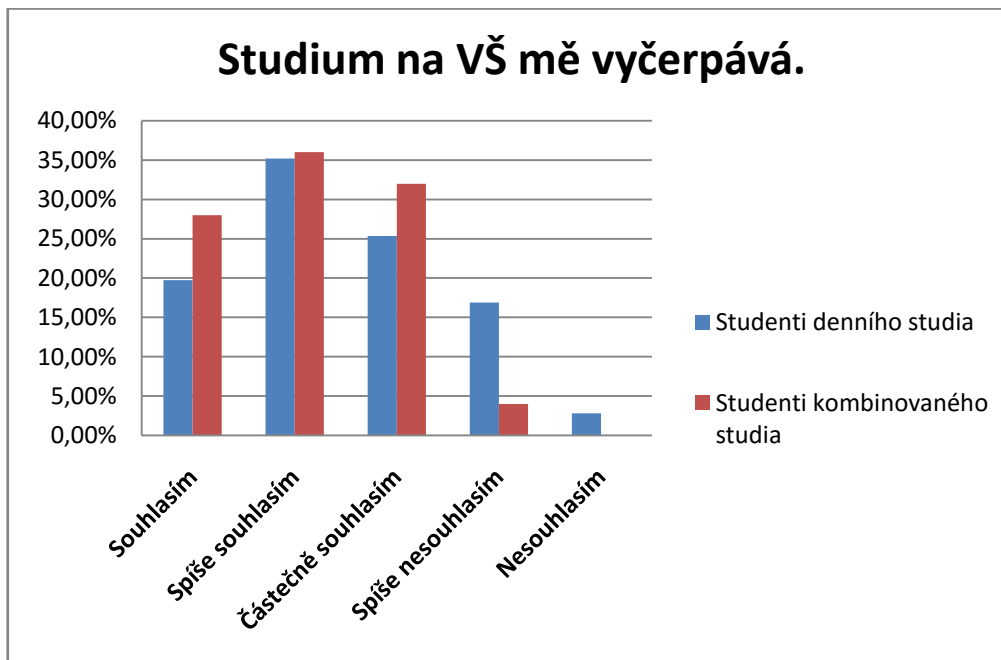

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Vysokoškolské studium po emocionální stránce z hlediska odlišné formy studia

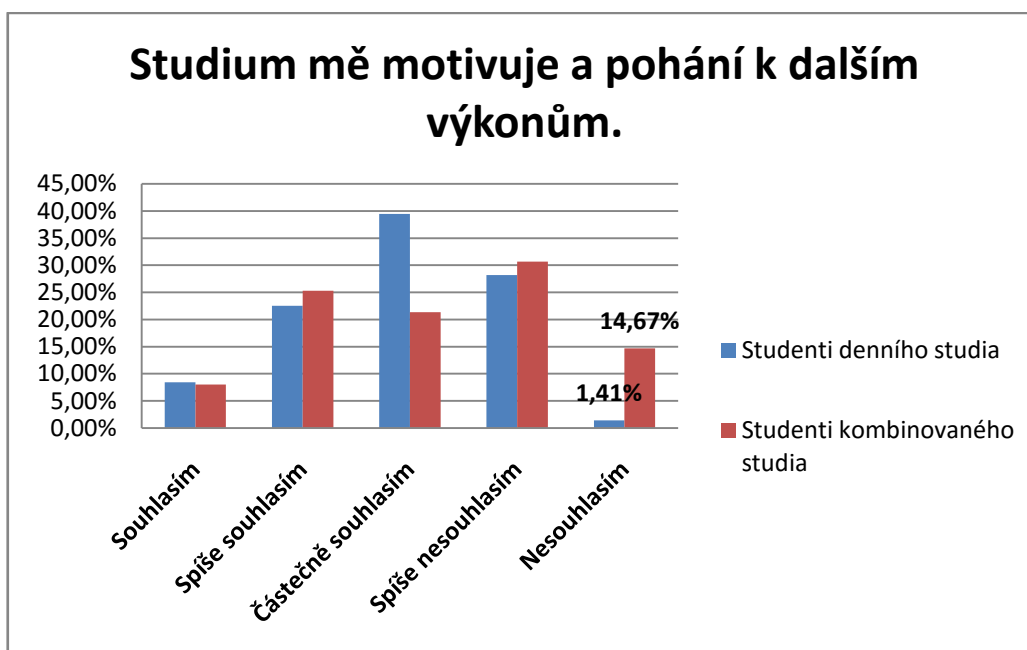
Pokud bychom se podívali na graf č. 42, zjistili bychom, že náročnost vysokoškolského studia se více projevuje na studentech studující kombinovanou formu studia. S výrokem „Studium na vysoké škole mě vyčerpává.“ souhlasí, spíše souhlasí či částečně souhlasí vždy více studentů kombinované formy studia než studentů denní formy studia. V grafu můžeme také pozorovat, že mnohem větší procento studentů denní formy studia uvedlo, že s výrokem spíše nesouhlasí. Malá část denních studentů také uvedla, že je studium na vysoké škole nevyčerpává, což nemůžeme říci o studentech kombinované formy studia. Nepatrně se také projevilo, že studium na vysoké škole více motivuje studenty denní formy studia. Pouze 1,41 % denních studentů tvrdí, že je studium na vysoké škole nemotivuje. Počet studentů kombinované formy studia je u této odpovědi vyšší, představuje 14,67 %. V grafu č. 44 můžeme také pozorovat, že více studentů kombinovaného studia je pyšných na to, co v průběhu studia dokázalo.

Graf 42 – Studium a vyčerpanost studentů – Srovnání odpovědí studentů obou forem studia (%)

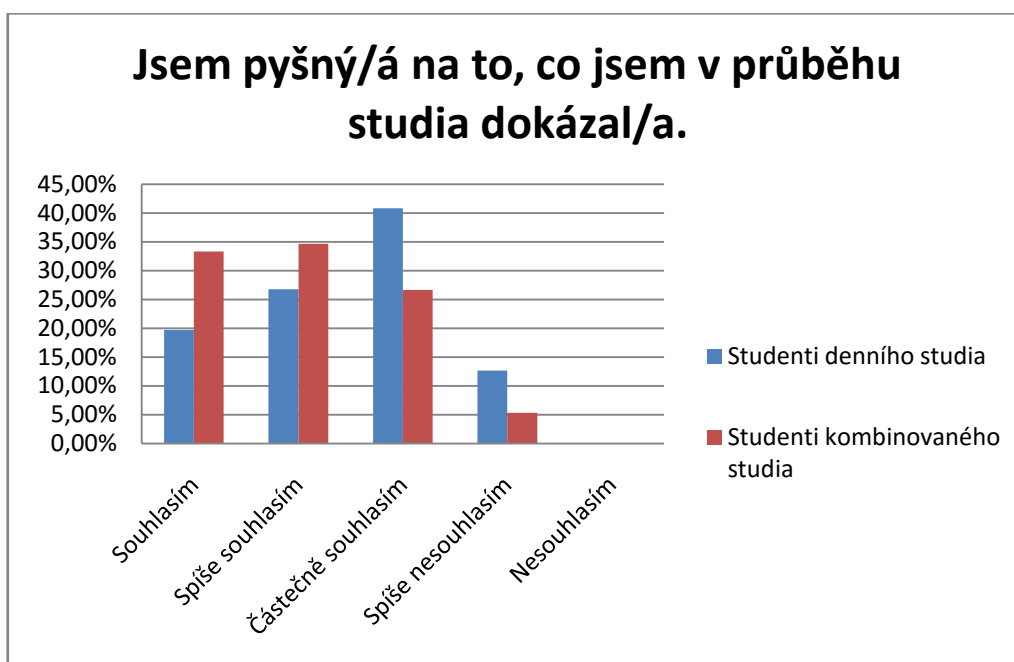
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 43 – Studium a motivace studentů – Srovnání odpovědí studentů obou forem studia (%)

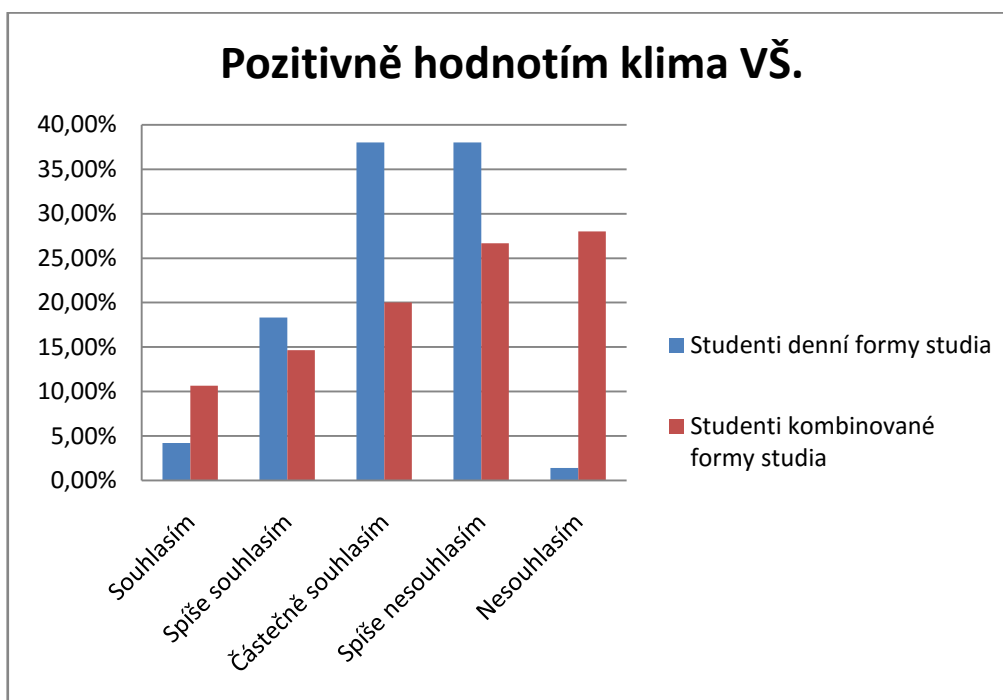
(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 44 – Spokojenost s výsledky své práce – Srovnání odpovědí studentů obou forem studia (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 45 – Klima VŠ – Srovnání odpovědí studentů obou forem studia (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Klima vysoké školy z hlediska odlišné formy studia

Jak můžeme vidět v grafu č. 45, studenti kombinované formy nejčastěji uváděli, že s výrokem „Pozitivně hodnotím klima vysoké školy.“ částečně souhlasí a spíše nesouhlasí. Studenti kombinované formy se nejvíce přikláněli k možnosti „spíše nesouhlasím“ a „vůbec nesouhlasím“.

Zde vidíme největší rozdíl v odpovědích studentů z hlediska odlišné formy studia. Zatímco nejmenší část studentů uvedla, že hodnotí studium na vysoké škole negativně, u kombinovaných studentů se tato odpověď objevila nejčastěji.

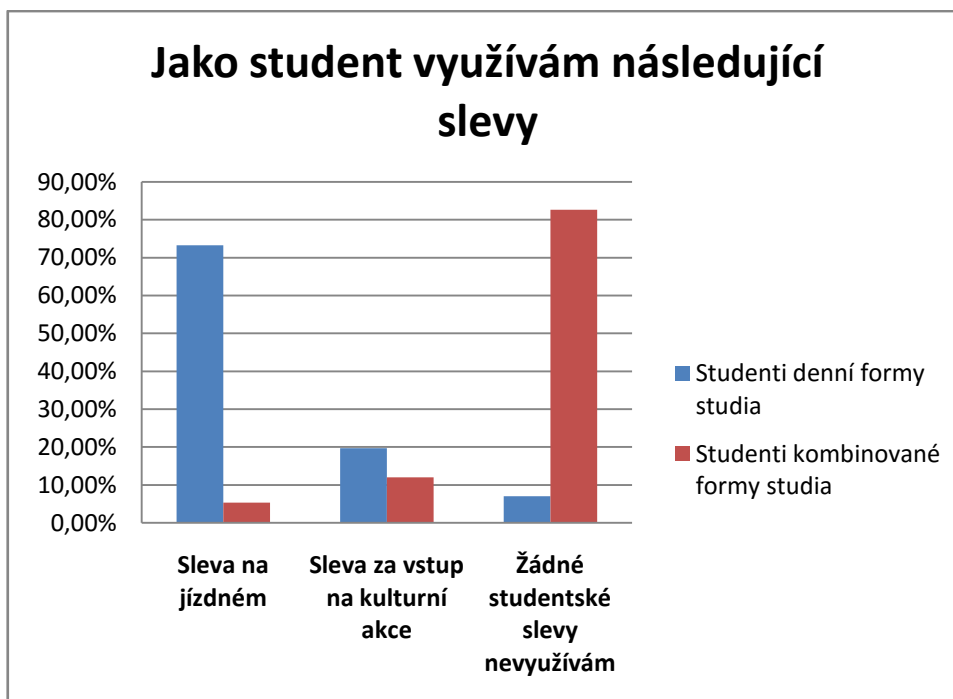
Vysokoškolské studium po finanční stránce z hlediska odlišné formy studia

V grafu č. 46 můžeme pozorovat, že studenti denní formy studia využívají nejvíce slevy na jízdném, ale využívají slev také při vstupu na kulturní akce různého typu. Naopak studenti kombinovaného studia uvádějí, že žádné studentské slevy nevyužívají. Předpokládáme, že většina těchto studentů je starších 26 let a nárok na slevy nemají.

Velké rozdíly mezi studenty obou forem představují také finanční příspěvky za prospěch, účast ve SVOČ nebo za realizaci programu pro děti. Tyto finanční příspěvky dostávají především studenti denního studia. Pokud bychom sečetli množství rozdaných příspěvků, odměněno bylo dohromady 42 studentů denního studia a 4 studenti kombinovaného studia.

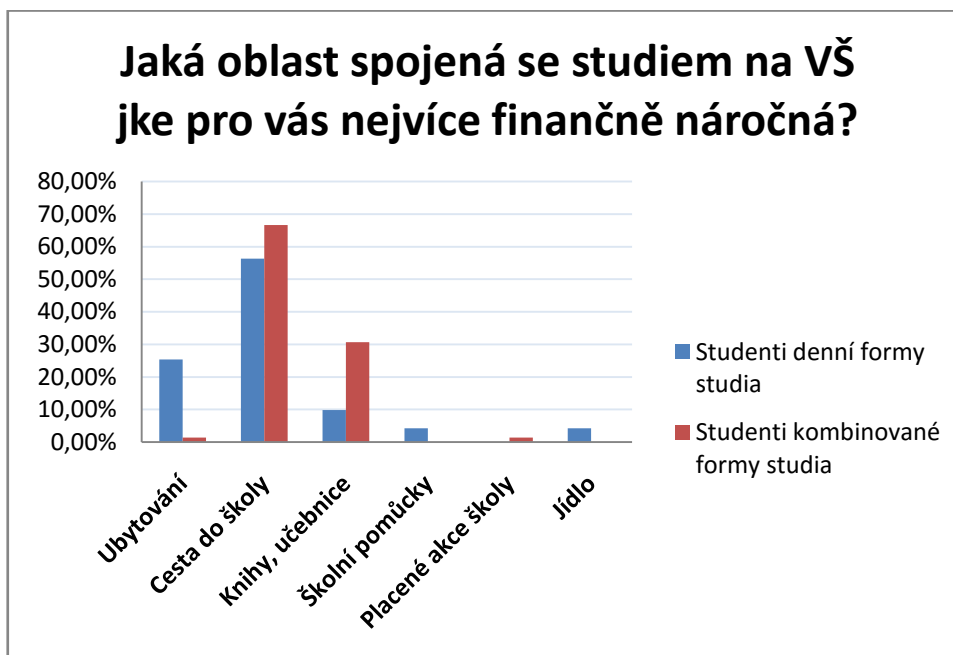
Studenti nejčastěji za finančně nejnáročnější oblast spojenou se studiem na vysoké škole považují cestu do školy. Rozdíly můžeme pozorovat ve vyjádření některých denních studentů, pro které představuje nejnáročnější finanční oblast ubytování na koleji nebo studentském bytě. Kombinovaní studenti tuto oblast, až na výjimky, vůbec neuváděli. Dojíždějí do školy pouze o víkendech, nemusí tedy otázku bydlení ve městě, ve kterém se škola nachází, řešit. Finančně je spíše zatěžuje cesta do školy či pořizování učebnic a odborné literatury.

Graf 46 – Slevy - Srovnání odpovědí studentů obou forem studia (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

Graf 47 – Finančně nejnáročnější oblast spojená se studiem – srovnání studentů obou forem studia (%)

(Zdroj: Vlastní výzkum)

2.3 Závěry výzkumu

Vyjádření se k výzkumným otázkám.

Hlavní výzkumná otázka:

- **Jak studenti oboru učitelství pro MŠ reflektují své studium?**

Na hlavní výzkumnou otázku odpovíme prostřednictvím následujících dílčích výzkumných otázek, které nám dohromady ukazují, jak studenti oboru Učitelství pro mateřské školy na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně reflektují své studium.

Stanovili jsme si deset dílčích výzkumných otázek, na které jsme hledali odpovědi.

Dílčí výzkumná otázka č. 1 :

Jsou studenti spokojeni, že studují právě tento obor?

Ve výzkumném šetření se ukázalo, že většina studentů je s oborem, který studuje spokojena. 32,88 % studentů uvedlo, že je se studiem spokojeno, 35 % spíše spokojeno a 28 % částečně spokojeno. Studenti, kteří jsou spíše nebo úplně nespokojeni, tvoří pouze 4 %. Odpovědi na otázku, zjišťující, zda by si studenti tento obor znovu vybrali, jsou také spíše kladné. 32,88 % studentů by si bez váhání tento obor vybrali znovu, 34,93 % se k této volbě také spíše přiklání. 28,08 % studentů s opětovným rozhodnutím pro tento obor částečně souhlasí. Negativně se vyjádřila opět pouze nepatrná část studentů.

Výzkumné šetření také ukázalo, že 58,90 % studentů vůbec neuvažuje o ukončení studia. Druhá nejpočetnější skupina studentů, tvořící 30,14 %, o ukončení studia také spíše neuvažuje. Studenti, kteří by jen částečně o ukončení studia uvažují, tvoří menšinu.

Dílčí výzkumná otázka č. 2 :

Jak se studium na vysoké škole promítá do osobního života studentů?

Z výzkumného šetření vyplynulo, že vysokoškolské studium se do osobního života studentů promítá spíše negativně. Největší část studentů uvedla, že kvůli studiu na vysoké škole má velmi málo času na rodinu, přátele a koníčky. Studenti také uvádějí, že se velmi

často kvůli studiu stresují, propadají špatné náladě, mají mnohem více práce a musí mnohdy složitě cestovat.

Někteří studenti však uvedli, že se studium do jejich života promítá pozitivně, a to v podobě rozvoje jejich osobnosti. Kvůli studiu na VŠ se cítí být přínosnější pro společnost. Také je důležité poznamenat, že 10,27 % studentů uvedlo, že se studium do jejich osobního života vůbec nepromítá.

Dílčí výzkumná otázka č. 3 :

Jak se studenti dokázali adaptovat na prostředí a požadavky vysoké školy?

Nejpočetnější skupině studentů, která tvořila 33,56 %, spíše nedělalo žádné větší potíže adaptovat se na prostředí a požadavky vysoké školy. Další, také poměrně početná skupina studentů, tvořící 32,19 %, uvedla, že potíže s adaptací částečně pociťovala. Větší potíže s adaptací pociťovalo 17,81 % studentů. Studenti, kterým adaptace na prostředí a požadavky vysoké školy dělala největší potíže, zauímají 6,85 %. Naopak studenti, kteří problémy s adaptací vůbec nepociťovali, tvoří 9,59 %.

Dílčí výzkumná otázka č. 4 :

Na koho se studenti nejčastěji obrací, potřebují – li s něčím pomoci?

Výsledky ukazují, že studenti se s prosbou o pomoc obrací na zaměstnance fakulty jen zřídka. Radu hledají především u spolužáků. 65,75 % studentů se na spolužáka obrací s prosbou o pomoc, potřebuje-li pomoci s učivem. 73,29 % studentů využívá rad spolužáka, potřebuje-li pomoci s organizačními záležitostmi.

Na vyučující se obrací pouze 4,79 % studentů. Na studijní oddělení se obrací větší procento studentů – 15,07 %.

Dílčí výzkumná otázka č. 5 :

Jak vnímají studenti přednášky a semináře?

Ve výzkumném šetření jsme zjistili, že studenti dávají více přednost přednáškám před semináři. Studentů, pro které jsou přínosnější přednášky, je 28,77 %. Naopak 14,38 % studentů shledává přínosnějšími semináře.

Největší skupina studentů (56,85 %) se však shodla na tom, že jsou přednášky i semináře přínosné stejnou měrou.

Dílčí výzkumná otázka č. 6 :

Dokážou studenti využívat to, co se ve škole naučili, v praxi?

Největší část studentů (36,30 %) se přiklání k tomu, že zmíněné vědomosti a dovednosti ve své práci částečně využít dokážou. Studenti, kteří zcela souhlasí s výrokem „Jsem přesvědčen/a, že vědomosti a dovednosti budou dobře využitelné v mé práci v MŠ“ tvoří 17,12 % a studenti, kteří s výrokem spíše souhlasí, představují 30,14 %. K tomu, že studenti nedokážou využít vědomosti a dovednosti v praxi se přiklání nejmenší část studentů.

Dílčí výzkumná otázka č. 7 :

Jak studenti prožívají zkouškové období a zkoušky?

Jelikož představuje zkouškové období velmi náročnou a zátěžovou část studia, ve výzkumném šetření se ukázalo, že téměř všichni studenti před zkouškou pociťují nervozitu a fyziologické, emocionální či behaviorální příznaky. Pouze 0,68 % studentů žádný z těchto příznaků nepociťuje.

Největší část studentů (32,19 %) uvádí, že před zkouškou pociťují mírnou nervozitu. Druhá, méně početnější, skupina studentů (28,08 %) pociťuje nepříjemné fyziologické příznaky. Podobné zastoupení má i třetí skupina studentů (26,71 %), která pociťuje behaviorální příznaky.

Výsledky také ukázaly, jaká forma zkoušky studentům více vyhovuje, zda ústní či písemná. 55,48 % studentů uvedlo, že je pro ně více vyhovující písemná forma zkoušky. Ústní zkoušku preferuje o poznání méně studentů, pouze 15,07 %. 19,86 % studentů

naopak uvádí, že jim vyhovují obě formy zkoušek a 9,59 % na tuto otázku nezná odpověď.

Zajímavé bylo také zjištění, kolik času studenti potřebují k přípravě na zkoušku. Ve výzkumném šetření jsme zaznamenali, že největší počet studentů (39,73 %) potřebuje na učení jeden týden. Druhá nejpočetnější skupina (26,71 %) potřebuje na učení se před zkouškou pouze pár dní. Třetí nejpočetnější skupina studentů (20,55 %) se učí dva týdny před zkouškou. Menšinu tvoří studenti, u kterých se čas vyhrazený na učení se před zkouškou odvíjí od předmětu, ze kterého daná zkouška bude, a kteří se učí tři týdny nebo měsíc.

Dílčí výzkumná otázka č. 8 :

Jak náročné je pro studenty vysokoškolské studium po finanční stránce?

Z výsledků vyplývá, že vysokoškolské studium pro studenty našeho oboru příliš finančně náročné není. Pouze 6,85 % respondentů uvedlo, že je pro ně studium z hlediska financí komplikací. Největší počet studentů (34,25 %) s tím, že by mělo být studium finančně náročné, spíše nesouhlasí a 12,33 % nesouhlasí vůbec. 27,40 % studentů připouští, že pro ně částečně studium na vysoké škole patří mezi finančně náročnější oblasti.

Zajímalo nás také, jaká oblast spojená se studiem na vysoké škole, je pro studenty finančně nejnáročnější. Podle studentů představuje finančně nejnáročnější oblast především cesta do školy. Někteří studenti své finance vkládají také do knih a učebnic nebo ubytování. Nejmenší skupina studentů považuje za nejnáročnější oblast po finanční stránce placené akce školy nebo výdaje spojené se stravováním ve škole.

Dílčí výzkumná otázka č. 9 :

Jak náročné je pro studenty vysokoškolské studium po emocionální stránce?

Studentů jsme se ptali, zda je studium na vysoké škole vyčerpává. Většina studentů souhlasí s tím, že je studium na vysoké škole alespoň částečně vyčerpává. Pouze 10,27 % studentů s tímto výrokem spíše nesouhlasí a pouze 1,37 % s ním nesouhlasí vůbec.

Dále nás zajímalo, zda má studium vliv na motivaci studentů k dalším výkonům, které by mohly studentům pomoci při jejich práci v mateřské škole. Jen velmi malé procento studentů (8,22 %) s výrokem „Studium mě motivuje a pohání k dalším výkonům“ buď souhlasí, nebo vůbec nesouhlasí. Názory studentů se rozdělily do tří podobně rozsáhlých skupin, které ukazují jejich postoj k tomuto tématu. Největší část studentů (30,14%) připustila, že je studium k dalším výkonům částečně motivuje. O necelé jedno procento méně studentů vysokoškolské studium k dalším výkonům spíše nemotivuje. Třetí skupina studentů spíše souhlasí s motivací, kterou jim vysokoškolské studium přináší.

Jelikož vysokoškolské studium představuje poměrně náročnou etapu v životě člověka, může student při nahromadění úkolů pociťovat úzkostné stavy či deprese. Nás zajímalo, zda tyto problémy trápí také studenty našeho oboru. Výsledky ukazují, že sklony k depresím pociťuje 18,48 % studentů. V menší míře tyto sklony pociťuje 22,60 % studentů. Nejvíce studentů tyto sklony pociťuje jen částečně.

Studenti za dobu, kterou studují, skládají poměrně značné množství zkoušek a zápočtů. Studenti již mají za sebou určité výsledky, které jsou odrazem jejich dosavadní práce. Ptali jsme se studentů, zda jsou pyšní na to, co v průběhu studia dokázali. Výsledky jsou poměrně pozitivní. Většina studentů je alespoň částečně se svými výsledky a působením na vysoké škole spokojena. Každý student je na sebe alespoň z malé části pyšný.

Podle mého názoru má vliv na emocionální stránku jedince také klima školy, na které student studuje. V našem výzkumném šetření jsme se zaměřili na to, jak klima školy vnímají studenti našeho oboru. Výsledky v tomto případě nejsou velmi pozitivní. Jen velmi málo studentů hodnotí klima VŠ pozitivně – pouze 7,50%. Nejvíce studentů (32,20 %) spíše nesouhlasí s pozitivním hodnocením školního klimatu. Druhá nejpočetnější skupina studentů (28,80 %) souhlasí pouze částečně.

Dílčí výzkumná otázka č. 10:

Jak reflektují své studium studenti denního studia v porovnání se studenty kombinovaného studia?

Zde se nám nabízí zajímavé srovnání studentů denní a kombinované formy studia. Studenti obou forem v některých otázkách odpovídají poměrně shodně. Nás zajímalo, co vnímají studenti denní a kombinované formy odlišně, na čem se neshodnou.

Studentům obou forem studia jsme položili otázku, zda pocítují vůči studentům opačné formy studia nějaké nevýhody. Z výzkumného šetření vyplynulo, že o necelých 13 % nevýhody pocítují více studenti kombinovaného studia, kteří uvádí, že v porovnání s denními studenty mají daleko méně času na učení. Jako nevýhodu pocítují také malou dotaci přednášek, jiný přístup vyučujících či malou informovanost o dění na vysoké škole. Denní studenti uvádí pouze dvě nevýhody, které pocítují vůči studentům opačné formy studia. Podle denních studentů je jejich forma studia těžší než u kombinovaných studentů. Druhou nevýhodu spatřují studenti denní formy studia v tom, že se ve studiu nemohou tolik opírat o zážitky a zkušenosti z praxe.

Velmi zajímavé srovnání mezi studenty obou forem studia vidíme v odpovědích studentů na otázku, jak se studium promítá do jejich osobního života. Studenti obou forem studia uvádí, že se vysokoškolské studium do jejich osobního života promítá především z hlediska nedostatku času pro své blízké, pro rodinu, přátele a koníčky. Tento problém intenzivně vnímají více studenti kombinovaného studia. Kombinovaní studenti také uvádí, že se studium do jejich osobního života promítá také v podobě složitého dojíždění do školy. Vysokoškolské studium jim také přiděluje práci ve volném čase, ve kterém se dříve věnovali svým koníčkům.

Studenti také uvádějí, že se studium na vysoké škole podepisuje na jejich náladě, kterou většinou negativně ovlivňuje. Tento problém ale více pocítují studenti denního studia. Část studentů denního studia také uvedlo, že se vysokoškolské studium do jejich života vůbec nepromítá, což nevedl žádný ze studentů kombinovaného studia. Někteří denní studenti uvedli, že se studium do jejich života promítá v pozitivním smyslu a to v podobě rozvoje své vlastní osobnosti. Nepatrná část studentů denního studia také uvedla, že se studium na vysoké škole do jejich života promítá po finanční stránce. Studenti tvrdí,

že si kvůli studiu nemohou najít brigádu a přivydělat si tak finance pro svoji potřebu. Příčinu vidí studenti v rozvrhu vyučovacích hodin.

Odpovědi studentů obou forem studia se lišily také v názoru studentů na povinné akce školy, kterých se studenti účastní. Větší část jak denních, tak kombinovaných studentů, se akcí, které škola pořádá, účastní nerada. Z výsledků vyplývá, že studenti denní formy studia se těchto akcí ale účastní raději než studenti kombinovaného studia. Studenti také uvedli, že velmi záleží na tom, o jakou akci školy se jedná. Pozitivně hodnotí programy pro děti, které studenti realizují a které je obohacují o nové zkušenosti a poznatky. Spíše negativně vnímají naopak povinné konference složené z přednášek studentů či odborníků. Tento názor mají především studenti denního studia. Studenti kombinovaného studia vidí komplikace v účasti na akcích školy především ve svém pracovním vytížení, které jim mnohé akce pořádané školou komplikuje.

Studenti denní formy studia a studenti kombinované formy studia rozdílně vnímají také přínosnost přednášek a seminářů. Oblíbenost přednášek je u studentů kombinovaného studia mnohem větší než u studentů denního studia. Výsledky však ukázaly, že nejvíce studentů kombinované formy studia (56 %) vidí stejnou přínosnost jak v přednáškách, tak také v seminářích. Naopak většina studentů denního studia (78,87 %), uvedla, že jsou pro ně mnohem přínosnější semináře, které jsou více praktické než přednášky, studenti se více zapojují, zkouší nové věci, připravují se do praxe.

Další zajímavé porovnání přinesla další položka dotazníku, která zjišťovala, zda studenti při plnění úkolů pracují raději samostatně či ve skupinách. Z výsledků vyplývá, že studenti denní formy studia pracují raději samostatně a studenti kombinované formy studia ve skupině.

Rozdíly se objevily i v odpovědích studentů na otázku zjišťující jakou dovednost nebo schopnost si studenti z vysoké školy odnesou. Někteří studenti jak denního, tak dálkového studia uvedli takové schopnosti a dovednosti, které žádný ze studentů opačné formy studia nevedl. Někteří studenti kombinovaného studia si z vysoké školy odnesou schopnost pracovat s odbornou literaturou nebo schopnost pracovat s počítačem a počítačovými programy, což žádný ze studentů denního studia nevedl. Studenti denního studia si naopak tvrdí, že z vysoké školy si odnesou titul. Největší skupina studentů si velmi váží svých dovedností týkajících se určitého předmětu, který studenty

obohatit a jehož poznatky studenti určitě dále využijí v praxi. Zde je zajímavé srovnání odpovědí studentů denní a kombinované formy studia. Tuto odpověď v dotazníku uvedlo mnohem více studentů denního studia.

Náročnost vysokoškolského studia se více projevuje na studentech studující kombinovanou formu studia, studium je mnohem více vyčerpává. Nepatrně se také projevilo, že studium na vysoké škole více motivuje studenty denní formy studia. Naopak více studentů kombinovaného studia je pyšných na to, co v průběhu studia dokázalo.

Jiný pohled měli studenti obou forem studia také na klima školy. Zatímco nejmenší část denních studentů uvedla, že hodnotí klima na vysoké škole negativně, u kombinovaných studentů se tato odpověď objevila nejčastěji.

Rozdíl mezi studenty je patrný také při využívání různých slev. Studenti denní formy studia využívají nejvíce slevy na jízdě, ale využívají slev také při vstupu na kulturní akce různého typu. Naopak studenti kombinovaného studia uvádějí, že žádné studentské slevy nevyužívají. Předpokládáme, že většina těchto studentů je starších 26 let a nárok na slevy nemají.

Velké rozdíly mezi studenty obou forem představují také finanční příspěvky za prospěch, účast ve SVOČ nebo za realizaci programu pro děti. Tyto finanční příspěvky dostávají především studenti denního studia.

Studenti nejčastěji za finančně nejnáročnější oblast spojenou se studiem na vysoké škole považují cestu do školy. Rozdíly můžeme pozorovat ve vyjádření některých denních studentů, pro které představuje nejnáročnější finanční oblast ubytování na koleji nebo studentském bytě. Kombinovaní studenti tuto oblast, až na výjimky, vůbec neuvádějí. Finančně je spíše zatěžuje cesta do školy či pořizování učebnic a odborné literatury.

2.4 Doporučení pro praxi

Myslím si, že naše práce by mohla mít pro naši fakultu význam. Práce nehodnotí kvalitu výuky ani učitelů, ale zaměřuje se na to, jak studenti jednotlivé kroky a rozhodnutí fakulty vnímají, jak jsou spokojeni a co by změnili. V práci je mnoho oblastí, ve kterých studenti vidí problémy, ale také mnoho aspektů, kterých si velmi cení a o kterých jsou přesvědčeni, že je posunou dále a využijí je v praxi.

Podle mého názoru je velmi důležité, aby se studenti na fakultě cítili dobře, aby byli motivováni k dalším výkonům. Pokud by se oblasti, ke kterým mají studenti nějaké výhrady, upravily, a pokud by se posílily silné stránky fakulty, jsem přesvědčena o tom, že zde budou studenti nejenom rádi studovat, ale z vysoké školy si odnesou spoustu vědomostí, dovedností a také příjemných zážitků, na které budou moci vzpomínat.

ZÁVĚR

Téma, kterým jsme se v bakalářské práci zabývali, je odrazem života studentů na vysoké škole, který je plný změn, nových příležitostí, možností, ale také povinností. Studenti se musejí se všemi změnami, které v jejich životě nastanou v důsledku studia na vysoké škole, vyrovnat a přijmout je. Vysokoškolské studium studentům otvírá mnohé možnosti, které je posunou v životě dál, naučí je organizovat si svůj volný čas, být zodpovědný sám za sebe a svá rozhodnutí, dovolí jim být součástí intelektuálního prostředí, které studenty rozvíjí po všech jejich stránkách, nabízí jim možnost lepšího pracovního uplatnění.

Vysokoškolské studium podle mého názoru také pomáhá k poznání sebe sama, svých možností, slabých a silných stránek osobnosti každého jedince. Mohou v sobě objevit potenciál, o kterém dřív neměli tušení, formovat nové postoje a hodnoty.

Ve výzkumném šetření jsme se snažili zjistit, jak studenti oboru Učitelství pro mateřské školy na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně reflektují své studium. Studenti hodnotili svoji spokojenost se studiem, změnu svého života vzhledem k vysokoškolskému studiu, adaptační proces, poradenskou činnost, vyhovující formu předávání učiva, uplatnění v praxi, zkouškové období a zkoušky. Hodnotili své studium jak po emocionální, tak také po finanční stránce.

Ukázalo se, že většina studentů je se studiem stávajícího oboru spokojena a kdyby se mohli znovu rozhodnout, vyberou si opět tento obor. Studenti také potvrdili, že studium ovlivňuje většinu oblastí jejich života. Také adaptaci k podmínkám vysokoškolského života hodnotí studenti pozitivně. Adaptační potíže pociťovala menšina studentů. Více kritičtí jsou studenti k povinným akcím školy a klimatu školy. Zajímavé byla také zjištění týkající se vyhledání pomoci. Studenti se s prosbami o pomoc téměř vůbec neobracejí na vyučující či na studijní oddělení. Své problémy řeší se spolužáky nebo samostatně s pomocí knih a internetu. Studenti také uvedli, že se raději účastní přednášek a seminářů a vyhovuje jim více písemná forma zkoušky. Výsledky také ukázaly, že je studium pro studenty mnohem náročnější po emocionální stránce, než po stránce finanční.

Zajímavá zjištění přineslo i porovnání odpovědí studentů denní a kombinované formy studia. Odpovědi studentů těchto forem se nejvíce lišily v názoru na povinné akce

školy nebo na její klima. Také jinak vnímají přínosnost přednášek a seminářů či práce ve skupinách. Studenti také uváděli odlišné schopnosti a dovednosti, které si odnesou z vysoké školy. Studium se také do jejich osobního života prolíná odlišně.

Osobně si myslím, že ve výzkumném šetření nebylo studenta, který by bral vysokoškolské studium na lehkou váhu. V průběhu studia pro každého ze studentů nastanou obtížné chvíle, které se nelehko zvládají. Studenti občas mají chuť studium ukončit. To, že se k tomuto činu nakonec nerozhodnou, ale naopak se zamyslí, snaží se ve studiu pokračovat a touží po nových informacích, z nich dělá osobnosti, které ví, co je pro ně důležité a které až úspěšně dokončí studium, budou pro děti nejen skvělými učiteli, ale také kamarády, spřízněnou duší a vzorem. Přála bych všem studentům tohoto oboru, aby pro ně práce v mateřské škole nebyla pouze prací, ale také koníčkem. Aby je práce s dětmi obohacovala, inspirovala a poháněla k dalším výkonům a možná i k dalšímu vzdělávání.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BEDRNOVÁ, Eva a Ivan NOVÝ. 2002. *Psychologie a sociologie řízení*. 2 . rozš. vyd. Praha: Management Press. ISBN 80-7261-064-3 .
2. ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ. 2001. *Psychologie pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 80-7178-463-X.
3. DAŘÍLEK, Pavel. 1998. *Žák a poruchy jeho adaptace na školní prostředí*. In Dařílek, P. - Kusák, P. *Pedagogická psychologie*. 1. vyd. Univerzita Palackého, Olomouc, 1998. 150 s. ISBN 80-7067-837-2 -1 .
4. ELLIS, A., KNAUS, W. J. 1977. *Overcomig Procrastination: Or How to Think and Act Rationally in Spite of Life's Inevitable Hassles*. Penguin Group (USA) ,Incorporated
5. FREIBERGOVÁ, Zuzana. 2002. *Poradenství na vysokých školách*. Vyd. 1. Praha. Národní vzdělávací fond. ISBN 80-903125-3 -5.
6. HARDING, A., COWEN, J. 1982. *Hodnocení. Pracovní materiály pro 1. čs. – britské symposium Nové efektivní metody výuky na vysokých školách*. Štířín, ÚRVŠ ČSR.
7. HARGAŠOVÁ, Marta. 1992. *Problémy adaptácie študentov na vysokú školu*. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, mládeže a telovýchovy, 1992. 82 s.
8. HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. 2000. *Psychologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Portál. 774 s. ISBN 80-7178-303-x .
9. HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. 2010. *Velký psychologický slovník*. Vyd. 4., V Portálu 1. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-686-5.
10. HORÁK, Zdeněk. 2006. *Jak ovlivňuje studákovu cestu prostředí na VŠ*. In: Švec, J., Nováková, Z., Filipová, S. *Důležité momenty na studákově cestě: Sborník ,vydaný u příležitosti 91. celostátní studentské konference Současná úloha a postavení studentů na vysokých školách 2006*. Brno: Centrum VUT v Brně. Str. 99–102.

11. HREHOVÁ, Daniela a Igor RÁC. 2015. *Adaptácia na vysokoškolské štúdium – teoretické východiská a čo o tom hovorí prieskum medzi študentmi*. PEDAGOGIKA. SK, roč. 6, 2015, č. 2.
12. HŘEBÍČEK, Libor. 1997. *K pojetí poradenství pro vysokoškolské studenty*. Sborník prací filozofické fakulty Brněnské Univerzity. Brno.
13. JENKINS, R. 2009. *Nontraditional students: Who are they?*. College Student Journal. 43 (4), 979-98.
14. JOSÍFKOVÁ, Jitka. 2013. *Úspěšnost a spokojenost vysokoškolského studenta a jejich souvislost s osobnostními faktory a zvládacími strategiemi*. Disertační práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Staženo 26.2.2016 z http://theses.cz/id/0lsyl2/Disertan_prce_PhDr._Jitka_Josfkov.pdf
15. KOHOUTEK, Rudolf. 2015. *Psychologické poradenství na vysokých školách*. [online]. 15.08.2015 [cit. 2016-12-03]. Dostupné z : <http://rudolfkohoutek.blog.cz/1508/psychologicke-poradenstvi-na-vysokych-skolach>
16. KOHOUTEK, Rudolf. 2010. *Základní adaptační problémy studentů vysokých škol* [online]. 21.01.2010 [cit. 2016-12-03]. Dostupné z : <http://rudolfkohoutek.blog.cz/1001/prizpusobovaci-problemy-studentu-vysokych-skol>
17. KONEČNÝ, Josef. 1996. *Psychologické základy studia na vysoké škole*. In: Holoušková, D., Konečný, J., Robotová, M. Úvod do vysokoškolského studia. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého. Str. 7 –20
18. KREJČOVÁ, Lenka. 2011. *Psychologické aspekty vzdělávání dospívajících*. Vyd. 1 . Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3474-3.
19. KŘIVOHLAVÝ, Jaro. 1994. *Jak zvládat stres*. Praha: Grada. Pro vaše zdraví. ISBN 80-7169-121-6 .
20. KUSÁK, Martin. 2009. *Ověření intervenční metodiky zaměřené na snižování prokrastinace u vysokoškolských studentů*. Bakalářská práce. Brno: Masarykova Univerzita. Staženo 12.3.2016 z https://is.muni.cz/th/243476/fss_b_a2/BC_prace_Martin_Kusak.pdf

21. LOKŠOVÁ, Irena a Jozef LOKŠA. 1999. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. Vyd. 1. Praha: Portál. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-205-X.
22. LUDWIG, Petr. 2013. *Konec prokrastinace: [jak přestat odkládat a začít žít naplno]*. Vyd. 1. V Brně: Jan Melvil. Briquet. ISBN 978-80-87270-51-6.
23. MACHAČ, Miloš, Helena MACHAČOVÁ a Jiří HOSKOVEC. 1984. *Duševní hygiena a prevence zátěže*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
24. MAREŠ, Jiří. 2006. *Manuál pro tvůrce a uživatele studentského posuzování výuky*. Praha: Nakladatelství Karolinum, Univerzita Karlova v Praze. ISBN 80-246-1234-8
25. MAREŠ, Jiří. 1991. *Studentské posuzování jako jedna z metod hodnocení vysokoškolské výuky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-7066-331-6 .
26. McKEACHIE, W. J. 1990. *Research on College Teaching – The Historical Background*. Journal of Educational Psychology, vol. 82, no. 2, p. 189–200. ISSN 0022-0663.
27. MERTIN, Václav a kol. 2013. *Výchovné poradenství*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, a. s. 364 s. ISBN 978-80-7478-356-2
28. MENCLOVÁ, Lenka a Jarmila BAŠTOVÁ. 2005. *Vysokoškolský student v České republice roku 2005*. Praha: Centrum pro studium vysokého školství.
29. <http://www.msmt.cz/>
30. MIŠKOLCIOVÁ, Lucia. 2010. *Vybrané kapitoly zo psychológie zdravia*. 1. vyd. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta. 91 s. ISBN 978-80557-0105-9 .
31. NAKONEČNÝ, Milan. 1995. *Lexikon psychologie*. 1. vyd. Praha: Vodnář. ISBN 80-85255-74-X.
32. NOVÁČEK, Libor. 2006. *Poradenství na českých vysokých školách a prezentace poradenských center*. AULA, roč. 14, 02 / 2006. Staženo 6.4.2016 z <http://www.csvs.cz/aula/clanky/28-2006-2 -poradenstvi.pdf>
33. NOVÁČEK, Libor. 2009. *Poradenství na českých vysokých školách*. Praha, Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i .

34. OPATŘILOVÁ, Marie. 1984. *Sebevýchova vysokoškolských studentů*. 1. vyd. Brno: Univerzita J. E. Purkyně.
35. PAULÍK, Karel. 2010. *Psychologie lidské odolnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2959-6.
36. PLHÁKOVÁ, Alena. 2004. *Učebnice obecné psychologie*. Vyd. 1. Praha: Academia. ISBN 80-200-1086-6 .
37. <http://portal.mpsv.cz/>
38. RYMEŠ, Milan. 1985. *Adaptace pracovníků a pracovních kolektivů*. Praha: Svoboda, 1985. 123 s. ISBN 80-7178-479-6 .
39. RYŠKA, Radim a Martin ZELENKA. 2011. *Reflex 2010: zpráva první. Absolventi hodnotí vzdělávání na vysoké škole, způsoby výuky, kvalitu učitelů*.
40. ŘÍČAN, Pavel. 2014. *Cesta životem: [vývojová psychologie] : přepracované vydání*. 3. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0772-6.
41. ŘÍČAN, Pavel. 2009. *Psychologie*. Praha: Portál. ISBN: 97-8807-3675-608.
42. SILLAMY, Norbert. 2001. *Psychologický slovník [Sillamy, 2001] : Dictionnaire de Psychologie (Orig.) : Larousse: psychologický slovník (Variant.)*. Translated by Irena Strossová. 1. české vyd. Olomouc: Univerzita Palackého. 246 s. ISBN 80-244-0249-01.
43. SLIVIAKOVÁ, Andrea. 2007. *Akademická prokrastinace ve vztahu k perfekcionismu*. Diplomová práce. Brno: Masarykova Univerzita. Staženo: 22. 3. 2016. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/64581/ff_m/
44. SMĚKAL, Vladimír. 2004. *Pozvání do psychologie osobnosti: člověk v zrcadle vědomí a jednání*. 2., opr. vyd. Brno: Barrister & Principal. Studium (Barrister & Principal). ISBN 80-86598-65-9 .
45. SOLOMON, L. J., ROTHBLUM, E. D. 1984. *Academic procrastination: Frequency and cognitivebehavioral correlates*. *Journal of Counseling Psychology*. Dostupné z : http://www.rohan.sdsu.edu/~rothblum/doc_pdf/procrastination/AcademicProcrastinationFrequency.pdf

46. STRAKOVÁ, Eliška. 1993. *Poradenská centra na vysokých školách*. Sborník z I. celostátního semináře k problematice poradenských center pro studenty na vysokých školách v ČR. Praha.
47. VENDEL, Štefan. *Kariérní poradenství*. 2008. Vyd. 1. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1731-9.
48. TRPIŠOVSKÁ, Dobromila. 1997. *Postoje vysokoškolských studentů ke studiu a atribuční procesy*. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně. *Studia psychologica*. ISBN 80-7044-167-4 .
49. <http://utb.cz/>
50. VÁGNEROVÁ, Marie. 2005. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0956-8 .
51. VÁCHOVÁ, Barbora. 2010. *Životní změny po vstupu na vysokou školu* [online]. Diplomová práce. Olomouc: Filozofická fakulta Univerzity Palackého. Staženo 28.03.2016. Dostupné z http://theses.cz/id/g1mmu7/Diplomov_prce.pdf
52. VALIŠOVÁ, Alena, Hana KASÍKOVÁ a Miroslav BUREŠ. 2011. *Pedagogika pro učitele*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3357-9.
53. Webster's New World College Dictionary. 2001. *Webster's New World College Dictionary*. (4th ed.) Cleveland, OH: IDG Books Worldwide.
54. WEST, G. 2002. *Dobrodružství psychického vývoje: kapitoly z vývojové psychologie*. Vyd. 1. Praha: Portál. Spektrum (Portál). ISBN 80-7178-684-5 .
55. <http://www.zakonyprolidi.cz/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

VŠ Vysoká škola

SVOČ Studentská vědecká odborná činnost

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1 - Počet studentů

Tab. č. 2 - Rozdělení studentů kombinovaného a denního studia podle ročníků

SEZNAM GRAFŮ

- Graf 1 – Ročník studia (%)
- Graf 2 – Forma studia (%)
- Graf 3 – Nevýhody vůči studentům opačné formy studia (%)
- Graf 4 – Spokojenost studentů s vybraným oborem studia (%)
- Graf 5 – Opětovné rozhodnutí pro vybraný obor (%)
- Graf 6 – Ukončení studia (%)
- Graf 7 – Studium a osobní život studentů (%)
- Graf 8 – Povinné akce školy (%)
- Graf 9 – První den na fakultě (%)

- Graf 10 – Adaptace na prostředí a požadavky VŠ (%)
- Graf 11 – Informace o požadavcích VŠ (%)
- Graf 12 – Pomoc s učivem (%)
- Graf 13 – Pomoc s organizačními záležitostmi (%)
- Graf 14 – Přednášky a semináře (%)
- Graf 15 – Plnění úkolů (%)
- Graf 16 – Využitelnost vědomostí a dovedností v praxi (%)
- Graf 17 – Uplatnění v praxi (%)
- Graf 18 – Co si studenti odnesou z VŠ? (%)
- Graf 19 – Forma zkoušky (%)
- Graf 20 - Čas na učení (%)
- Graf 21 – Pocity před zkouškou (%)
- Graf 22 – Studium na VŠ a vyčerpanost studentů (%)
- Graf 23 – Studium a motivace studentů (%)
- Graf 24 – Sklony k depresím (%)
- Graf 25 – Spokojenost s výsledky své práce (%)
- Graf 26 – Klima vysoké školy (%)
- Graf 27 – Náročnost studia po finanční stránce (%)
- Graf 28 – Studentské slevy (%)
- Graf 29 – Finančně nejnáročnější oblast spojená se studiem na VŠ (%)
- Graf 30 – Finanční příspěvek za prospěch (%)

- Graf 31 – Finanční příspěvek za účast ve SVOČ (%)
- Graf 32 – Finanční příspěvek za realizaci programu pro děti
- Graf 33 – Nevýhody ve studiu – Studenti denní x kombinované formy studia (%)
- Graf 34 – Nevýhody ve studiu podle studentů kombinované formy studia (%)
- Graf 35 – Nevýhody ve studiu podle studentů denní formy studia (%)
- Graf 36 – Studium a osobní život – studenti kombinované x denní formy studia (%)
- Graf 37 – Povinné akce školy – Studenti denní x kombinované formy studia (%)
- Graf 38 – Přednášky a semináře – Studenti denní x kombinované formy studia (%)
- Graf 39 – Plnění úkolů – Studenti denní x kombinované formy studia (%)
- Graf 40 – Využitelnost vědomostí a dovedností – studenti denní x kombinované formy studia (%)
- Graf 41 – Co si studenti odnesou z VŠ? – Srovnání studentů obou forem studia (%)
- Graf 42 – Studium a vyčerpanost studentů – Srovnání odpovědí studentů obou forem studia (%)
- Graf 43 – Studium a motivace studentů – Srovnání odpovědí studentů obou forem studia (%)
- Graf 44 – Spokojenost s výsledky své práce – Srovnání odpovědí studentů obou forem studia (%)
- Graf 45 – Klima VŠ – Srovnání odpovědí studentů obou forem studia (%)
- Graf 46 – Slevy - Srovnání odpovědí studentů obou forem studia (%)
- Graf 47 – Finančně nejnáročnější oblast spojená se studiem – srovnání studentů obou forem studia (%)

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 - Tabulka absolutních a relativních četností

Příloha č. 2 - Dotazník k bakalářské práci

PŘÍLOHA P I: TABULKA ABSOLUTNÍCH A RELATIVNÍCH ČETNOSTÍ

Tabulka absolutních i relativních četností

1. Pohlaví		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Muž	1	0,7
2	Žena	145	99,3
Celkem		146	100

2. Ročník studia		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	1.	48	32,9
2	2.	49	33,6
3	3.	49	33,6
Celkem		146	100

3. Forma studia		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Denní forma studia	71	48,6
2	Kombinovaná forma studia	75	51,4
Celkem		146	100

4. Pociťujete nevýhody vůči studentům opačné formy studia?		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Ano	57	39
1a	Málo času na studium	18	12,3
1b	Málo přednášek, nevysvětlení učiva	5	3,4
1c	Horší vztahy s vyučujícími	7	4,8
1d	Menší informovanost o dění na VŠ	4	2,7
1e	Těžší forma studia	15	10,3
1f	Téměř žádná zkušenost z praxe	8	5,5

2	Ne	53	36,3
3	Nevím	36	24,7
Celkem		146	100

5. Jsem spokojen/a s tímto oborem.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	48	32,9
2	Spíše souhlasím	51	34,9
3	Částečně souhlasím	41	28,1
4	Spíše nesouhlasím	5	3,4
5	Nesouhlasím	1	0,7
Celkem		146	100

6. Opět bych si tento obor vybral/a.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	42	28,8
2	Spíše souhlasím	48	32,9
3	Částečně souhlasím	40	27,4
4	Spíše nesouhlasím	10	6,8
5	Nesouhlasím	6	4,1
Celkem		146	100

7. Uvažuji o ukončení studia		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	2	1,4
2	Spíše souhlasím	4	2,7
3	Částečně souhlasím	10	6,8
4	Spíše nesouhlasím	44	30,1
5	Nesouhlasím	86	58,9
Celkem		146	100

8. Jakým způsobem se studium promítá do vašeho osobního života?		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Málo času na rodinu a koníčky	73	50

2	Dojíždění	8	5,50
3	Mnoho práce	9	6,20
4	Rozvoj své osobnosti	11	7,50
5	Nepromítá	15	10,30
6	Špatná nálada, stres	26	17,80
7	Nedostatek financí, (nemožnost brigády)	4	2,70
Celkem		146	100

9. Jak vnímáte povinné akce školy?		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Účastním se rád/a	42	28,8
2	Účastním se nerad/a	66	45,2
3	Účastním se rád/a, ale neslučuje se to s prací	13	8,9
4	Podle toho, o kterou akci se jedná	25	17,1
Celkem		146	100

10. Jak jste se cítili první den na naší fakultě?		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Byl/a jsem zmatená, působilo na mě moc faktorů najednou	42	28,8
2	Byl/a jsem nervózní z neznámého	81	55,5
3	Byl/a jsem zvědavá na nové lidi a fakultu	13	8,9
4	Pociťoval/a jsem nepříjemné pocity	10	6,8
Celkem		146	100

11. Dělal mi potíže adaptovat se na prostředí a požadavky VŠ		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	10	6,8
2	Spíše souhlasím	26	17,8
3	Částečně souhlasím	47	32,2
4	Spíše nesouhlasím	49	33,6
5	Nesouhlasím	14	9,6
Celkem		146	100

12. Na začátku studia jsme dostali dostatek informací o požadavcích VŠ		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	13	8,9
2	Spíše souhlasím	49	33,6
3	Částečně souhlasím	48	32,9
4	Spíše nesouhlasím	25	17,1
5	Nesouhlasím	11	7,5
Celkem		146	100

13. Potřebujete-li pomoci s učivem, na koho se obrátíte?		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Na někoho z vyučujících	7	4,8
2	Na spolužáka	96	65,8
3	Internet	35	24
4	Na své blízké	2	1,4
5	Literatura	6	4,1
Celkem		146	100

14. Potřebujete-li pomoci s organizačními záležitostmi, na koho se obrátíte?		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Na studijní oddělení	22	15,1
2	Na spolužáka	107	73,3
3	Na někoho z vyučujících	7	4,8
4	Internet	10	6,8
Celkem		146	100

15. Co je pro vás jako studenty přínosnější?		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Přednášky	42	28,8
2	Semináře	21	14,4
3	Obojí je přínosné stejnou měrou	83	56,8
Celkem		146	100

16. Při plnění úkolů pracujete raději:		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Samostatně	47	32,2
2	Ve skupině	83	56,8
3	Nevím	16	11
Celkem		146	100

17. Jsem přesvědčen/a o tom, že vědomosti a dovednosti budou dobře využitelné v mé práci v MŠ.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	25	17,1
2	Spíše souhlasím	44	30,1
3	Částečně souhlasím	53	36,3
4	Spíše nesouhlasím	21	14,4
5	Nesouhlasím	3	2,1
Celkem		146	100

18. Mám pocit, že se po ukončení studia dokážu efektivně uplatnit v praxi.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	23	15,8
2	Spíše souhlasím	43	29,5
3	Částečně souhlasím	44	30,1
4	Spíše nesouhlasím	33	22,6
5	Nesouhlasím	3	2,1
Celkem		146	100

19. Co si odnesete z VŠ?		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Schopnost používat a pracovat s odbornou literaturou	3	2,1
2	Schopnost lépe se vyjadřovat	11	7,5
3	Práce s PC	2	1,4
4	Všeobecný rozhled	17	11,6
5	Nápady spolužáček	9	6,2
6	Schopnost organizovat si svůj čas	10	6,8
7	Dovednost z předmětu	54	37

8	Nic	28	19,2
9	Odolnost vůči stresu	9	6,2
10	Titul	3	2,1
Celkem		146	100

20. Jaká forma zkoušky vám více vyhovuje?		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Ústní	22	15,1
2	Písemná	81	55,5
3	Obojí	29	19,9
4	Nevím	14	9,6
Celkem		146	100

21. Kolik času potřebujete na učení před zkouškou		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Pár dní	39	26,70
2	Týden	58	39,70
3	Dva týdny	30	20,50
4	Tři týdny	8	5,50
5	Měsíc	1	0,70
6	Jak na kterou zkoušku	9	6,20
7	Méně než pár dní	1	0,70
Celkem		146	100

22. Jak se cítíte před zkouškou?		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Pociťuji nepříjemné fyziologické příznaky	41	28,1
2	Pociťuji emocionální příznaky	39	26,7
3	Pociťuji behaviorální příznaky	18	12,3
4	Cítím mírnou nervozitu	47	32,2
5	Nepociťuji žádný z těchto příznaků	1	0,7
Celkem		146	100

23. Studium na VŠ mě vyčerpává.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	35	24
2	Spíše souhlasím	52	35,6
3	Částečně souhlasím	42	28,8
4	Spíše nesouhlasím	15	10,3
5	Nesouhlasím	2	1,4
Celkem		146	100

24. Studium mě motivuje a pohání k dalším výkonům.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	12	8,2
2	Spíše souhlasím	35	24
3	Částečně souhlasím	44	30,1
4	Spíše nesouhlasím	43	29,5
5	Nesouhlasím	12	8,2
Celkem		146	100

25. Při nahromadění úkolů mívám sklon k depresím.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	27	18,5
2	Spíše souhlasím	33	22,6
3	Částečně souhlasím	45	30,8
4	Spíše nesouhlasím	31	21,2
5	Nesouhlasím	10	6,8
Celkem		146	100

26. Jsem pyšný/á na to, co jsem v průběhu studia dokázal/a.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	39	26,7
2	Spíše souhlasím	45	30,8
3	Částečně souhlasím	49	33,6
4	Spíše nesouhlasím	13	8,9
5	Nesouhlasím	0	0

Celkem	146	100
--------	-----	-----

27. Studium je pro mě velmi finančně náročné.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	10	6,8
2	Spíše souhlasím	28	19,2
3	Částečně souhlasím	40	27,4
4	Spíše nesouhlasím	50	34,2
5	Nesouhlasím	18	12,3
Celkem		146	100

28. Pozitivně hodnotím klima VŠ		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	11	7,5
2	Spíše souhlasím	24	16,4
3	Částečně souhlasím	42	28,8
4	Spíše nesouhlasím	47	32,2
5	Nesouhlasím	22	15,1
Celkem		146	100

29. Jako student využívám následující slevy:		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Sleva na jízdném	56	38,4
2	Sleva za vstup na kulturní akce	23	15,8
3	Žádné studentské slevy nevyžívám	67	45,9
Celkem		146	100

30. Univerzita mě odměnila finančním příspěvkem za prospěch.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	8	5,5
2	Spíše souhlasím	0	0
3	Částečně souhlasím	0	0
4	Spíše nesouhlasím	0	0
5	Nesouhlasím	138	94,5

Celkem	146	100
--------	-----	-----

31. Univerzita mě odměnila finančním příspěvkem za účast ve SVOČ.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	7	4,8
2	Spíše souhlasím	0	0
3	Částečně souhlasím	0	0
4	Spíše nesouhlasím	0	0
5	Nesouhlasím	139	95,2
Celkem		146	100

32. Univerzita mě odměnila finančním příspěvkem za realizaci programu pro děti.		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Souhlasím	31	21,2
2	Spíše souhlasím	0	0
3	Částečně souhlasím	0	0
4	Spíše nesouhlasím	0	0
5	Nesouhlasím	115	78,8
Celkem		146	100

33. Jaká oblast spojená se studiem na VŠ je pro vás nejvíce finančně náročná?		Celkem	
		Absolutní četnosti	Relativní četnosti (%)
1	Ubytování	19	13
2	Cesta do školy	90	61,6
3	Knihy, učebnice	30	20,5
4	Školní pomůcky	3	2,1
5	Placené akce školy	1	0,7
6	Jídlo	3	2,1
Celkem		146	100

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK K BC. PRÁCI

REFLEXE VYSOKOŠKOLSKÉHO STUDIA POSLUCHAČI UMŠ

Vážený/á studente/studentko,

jsem posluchačkou 3. ročníku Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Předkládám Vám dotazník s prosbou o jeho vyplnění. Správné odpovědi zakroužkujte. V otázkách, kde odpověď znázorňuje škála, označte kroužkem příslušný stupeň odpovídající Vaší odpovědi. Dotazník zjišťuje, jak studenti oboru Učitelství pro mateřské školy reflektují své studium. Údaje, získané prostřednictvím dotazníku, potřebuji pro svoji bakalářskou práci.

Děkuji za Váš čas,

Barbora Kotásková

1. Pohlaví:

- a) Muž
- b) Žena

2. Ročník studia:

- a) 1 .
- b) 2 .
- c) 3 .

3. Forma studia:

- a) Denní forma studia
- b) Kombinovaná forma studia

4. Pociťujete nevýhody ve studiu v porovnání se studenty studující opačnou formu studia?

- a) Ano (pokud jste odpověděl/a ano, uveďte jákě).....
- b) Ne
- c) Nevím

5. Jsem spokojen/a s tím, že studuji právě tento obor.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

6. Kdybych se měl/a znovu rozhodnout, vyberu si opět tento obor.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

7. Uvažuji o ukončení studia. (škála)

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

8. Jakým způsobem se studium promítá do vašeho osobního života?

.....

.....

.....

9. Jak vnímáte povinné akce školy (účast na konferencích, programy pro děti apod.)?

- a) Účastním se rád/a , obohacují mě
- b) Účastním se nerad/a , považuji je za ztrátu času
- c) Jiné, uveď-

te:.....

10. Jak jste se cítili první den na naší fakultě?

- a) Byl/a jsem zmatená, působilo na mě moc faktorů najednou
- b) Byl/a jsem nervózní z neznámého
- c) Jiné, uveď-

te:.....

11. Dělal mi potíže adaptovat se na prostředí a požadavky vysoké školy.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

12. Na začátku studia jsme dostali dostatek informací o požadavcích, které na nás budou kladeny.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

13. Potřebujete-li pomoci s učivem, na koho se obrátíte?

- a) Na někoho z vyučujících
- b) Na spolužáka
- c) Internet
- d) Jiné, uveďte:
te:.....

14. Potřebujete – li pomoci s organizačními záležitostmi (práce na portále, orientace v učebnách apod.), na koho se obrátíte?

- a) Na studijní oddělení
- b) Na spolužáka
- c) Na někoho z vyučujících
- d) Internet
- e) Jiné, uveďte:
te:.....

15. Co je pro Vás jako studenty přínosnější?

- a) Přednášky
- b) Semináře
- c) Obojí je přínosné stejnou měrou

16. Při plnění úkolů pracujete raději:

- a) Samostatně
- b) Ve skupině
- c) Nevím

17. Jsem přesvědčen/a o tom, že vědomosti a dovednosti budou dobře využitelné v mé práci v MŠ.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

18. Mám pocit, že se po ukončení studia dokážu efektivně uplatnit v praxi.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

19. Zamyslete se prosím nad vaším dosavadním studiem na VŠ a uveďte jednu, pro vás nejdůležitější, věc, informaci či dovednost, kterou si z vysoké školy odnesete a využijete v praxi:

.....
.....
.....

20. Jaká forma zkoušky vám více vyhovuje?

- a) Ústní
- b) Písemná
- c) Obojí
- d) Nevím

21. Kolik času potřebujete na učení před zkouškou?

- a) Učím se pár dní před zkouškou
- b) Učím se týden před zkouškou
- c) Učím se dva týdny před zkouškou
- d) Učím se tři týdny před zkouškou
- e) Učím se měsíc a více před zkouškou
- f) Jiné, uveďte-

te:.....
.....
.....

22. Jak se cítíte před zkouškou?

- a) Před zkouškou pociťuji nepříjemné fyziologické příznaky (např. bolesti břicha, závratě, křeče apod.)
- b) Před zkouškou pociťuji emocionální příznaky (např. změny nálad, nadměrný pocit únavy, snaha schovat se před světem, úzkost, neschopnost koncentrace pozornosti apod.)
- c) Před zkouškou pociťuji behaviorální příznaky (např. zvýšená nemocnost, ztráta chuti k jídlu, přejídání se, zhoršení kvality práce, vyhýbání se úkolům, problémy s usínáním apod.)
- d) Cítím mírnou nervozitu
- e) Před zkouškou nepociťuji žádný z těchto příznaků
- f) Jiné, uveďte:
.....

23. Studium na vysoké škole mě vyčerpává.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

24. Studium na vysoké škole mě motivuje a pohání k dalším výkonům.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

25. Při nahromadění úkolů mívám sklon k depresím.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

26. Jsem pyšný/á na to, co jsem v průběhu studia dokázal/a .

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

27. Studium je pro mě velmi finančně náročné.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

28. Pozitivně hodnotím klima této vysoké školy.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

29. Jako student využívám následující studentské slevy:

- a) Sleva na jízdném
- b) Sleva za vstup na kulturní akce (divadlo, koncerty apod.)
- c) Žádné studentské slevy nevyžívám
- d) Jiné, uveďte:

.....

30. Univerzita mě za dobu, kterou studuji, odměnila finančním příspěvkem za prospěch.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

31. Univerzita mě za dobu, kterou studuji, odměnila finančním příspěvkem za účast ve SVOČ (studentská odborná činnost).

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

32. Univerzita mě za dobu, kterou studuji, odměnila finančním příspěvkem za realizaci programu pro děti.

Souhlasím	Spíše souhlasím	Částečně souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
-----------	-----------------	--------------------	-------------------	-------------

33. Jaká oblast spojená se studiem na VŠ je pro vás nejvíce finančně náročná?

- a) Ubytování
- b) Cesta do školy
- c) Knihy, učebnice
- d) Školní pomůcky
- e) Jiné, uveďte-

te:.....